

ОДБРАНА

www.odbrana.mod.gov.rs

Година XV

332

Фебруар 2020.

цена 100 динара

(1.20 евра)



ВОЈНА НЕУТРАЛНОСТ

**НАЈТЕЖА И
НАЈЧАСНИЈА
ПОЗИЦИЈА**

ISSN 1452-2160



9 771452 216004

ПОСЕБНА ИЗДАЊА



ПОПИС ВОЈНИХ И ЦИВИЛНИХ ГУБИТАКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У ЛЉДСТВУ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Архивска грађа Војног архива (14 књига)

Тврди повез, ф. 21×28, 8.960 стр.

ПОПИС ВОЈНИХ И ЦИВИЛНИХ ГУБИТАКА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ У ЛЉДСТВУ У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Архивска грађа Војног архива (ЦД издање)

шифра 111428, **цена: 180,00**



ЈУНАЦИ ОТАЏБИНЕ – Спомен-књига

Тврди повез, ф. 23×22, 370 стр.

шифра 111429, цена: 660,00

са попустом: 462,00

Штампањем трећег измењеног и допуњеног издања књиге Јунаци отаџбине, двадесет година касније, не желимо да заборав прекрије догађаје и пожртвованост бораца који су дали живот за слободу земље. Књига је допуњена биографијама погинулих припадника Војске Југославије и МУП-а Републике Србије у Копненој зони безбедности до краја 2001. године.

СПОМЕН-СОБЕ

М. Милкић, Д. Денда, М. Мраовић, М. Јовелић

Тврди повез, ф. 23×23, 640 стр.

шифра 111430, цена: 3.080,00

са попустом: 2.156,00

Сликом и речју, у овој монографији приказано је како припадници Министарства одбране и Војске Србије чувају и негују српске војничке традиције и успомене на људе и догађаје из наше прошлости. У неговању традиција које одражавају континуитет државног и војничког организовања српског народа велики значај имају спомен-собе у јединицама и установама ВС. У овој књизи приказан је низ од 33 спомен-собе, чиме је подржан почетак обнове културе сећања.





МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

КОНКУРСИ ЗА ВОЈНЕ ШКОЛЕ



- ВОЈНА АКАДЕМИЈА
- МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВМА
- ВОЈНА ГИМНАЗИЈА
- СРЕДЊА СТРУЧНА ВОЈНА ШКОЛА

ОД 1. ФЕБРУАРА ДО 15. МАРТА 2020.

ПРИЈАВИ СЕ!



www.mod.gov.rs

ЧАСТ, ЗНАЊЕ, СРБИЈА – ВОЈНА АКАДЕМИЈА





| 4 |

У фокусу

Председник Србије Александар Вучић и министар одбране Александар Вулин у Мркоњић Граду и Дрвару

ПОМАЖЕМО СВОМ НАРОДУ

Припадамо српском роду и ту смо да бисмо помагали једни друге и увек ћемо то чинити – рекао је председник Републике Србије приликом свечаног отварања погона фабрике „Јумко“ у Дрвару.



Насловна страна
Обука
специјалаца на
Копеонику

Фото: Јово Мамула

Магазин Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана“ наставља традицију „Ратника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Стевица С. Карапанџин, пуковник

Главни и одговорни уредник

Драгана Марковић

Извршни уредник

Мира Шведић

Уредник

Душан Глишић

Новинари

Владимир Вјештић, Мартина Новак

Сарадници у броју

Биљана Миљин, Милосав Ц. Ђорђевић,
Катерина Симоничић, др Зоран Миладиновић,
Маја Станимировић

Дизајнер

Оливера Синадиновић

Фотографи

Горан Станковић (уредник), Даримир Банда,
Јово Мамула

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Телефони

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3349-489;
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Графичка припрема 3240-019; 23-583
Маркетинг 3201-728; 23-728; 3349-536
Продаја 3201-810; 3241-254; 23-810
Телефакс 3241-258

Адреса

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs, redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

Анжелика Стојанов
pretplata@odbrana.mod.gov.rs
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ
месечно 80 динара. За претплатнике преко
Банка Поштанска штедионица
месечно 90 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд
ISSN 1452-2160, COBISS.SR-ID 125540364

Магазин излази месечно

У фокусу

6 | Из активности министра одбране
Развој државе Србије прати и
развој њене војске

Разговор с поводом

10 | Командант РВ и ПВО генерал-мајор
Душко Жарковић
Дуго чекана година

Стајна тачка

14 | Војна неутралност
Најтежа и најчаснија позиција

Систем

- 20 | Обука специјалаца на Копеонику
За њих нема зиме
- 24 | Четврта бригада Копнене војске
Снага броја 4 на десном рамену
- 29 | Испитивање модернизованог борбеног
возила пешадије БВП М-80А
и гађање у ноћним условима
Опрема војника будућности
- 31 | Војник Јелена Вукотић
Још корак до сна
- 33 | Војна болница Ниш
Сведок историје српске
медицине
- 35 | Дан Института за стратегијска
истраживања и Војног архива
Научно тумачење стварности
- 38 | Новинарска награда „Иван Марковић“
Студија о отпору агресији

Техника

- 40 | Похвале француском тенку
Модернизовани „леклерк“
- 47 | Обука на полигону „Берановац“
Вожња у сложеним теренским
условима

Глобално

- 48 | Професор др Александар Дугин
Србија има одговорност за
Балкан
- 54 | Савремена албанска армија
Без челичних крила

Култура

- 59 | Невен Милаковић, песник
Како се записује јецај

Традиције

- 62 | Пливање за Богојављенски крст
Први међу једнакима

Историја

- 64 | 75 година од ослобађања „Аушвица“
На прагу таме

Стандард

- 68 | Нови Правилник о решавању
стамбених потреба
Праведнији и транспарентнији

Огласи

- 72 | Сервисне информације, конкурс

Пишу за
„Одбрану“



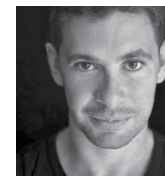
„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара



Проф. др Јованка
Шарановић
Институт за
стратегијска
истраживања



Др Александар
Животић, професор
Филозофског
факултета
у Београду



Никола Дражовић
новинар

Повратак звања **официр** у дипломе Војне академије



Пише потпуковник ванредни проф. др Срђан БЛАГОЈЕВИЋ, Војна академија

Створене су војне науке, а тиме и могућност да још ефектније усклађујемо своје студијске програме са актуелним и будућим одбрамбеним потребама наше војске и наше државе. Створени су сви предуслови за измену Правилника, а одмах затим и повратак званичног звања официр у дипломе свршених кадета најбројнијег студијског програма.

Девету годишњицу Универзитета одбране дочекујемо нормативно уређени, организационо и функционално реструктурирани и чврсто позиционирани на листи државних универзитета у Републици Србији.

Запажени резултати наставног процеса, научноистраживачког и стручног рада Универзитета одбране плод су одличне сарадње са бројним институцијама у земљи, али и у свету. Достигнути највиши академски и војни стандарди допринели су стицању потребних компетенција, знања и вештина професионалног официра – лидера, часног, оданог, оспособљеног и спремног за интелектуалне и етичке изазове официрског позива савременог доба.

Знатно смо побољшали услове живота и рада на Универзитету. Учионице, кабине, полигони, спортски центар и пиштољска стрељана засјали су новим сјајем. Опремљени најсавременијом опремом стварају погодан амбијент за учење, истраживање и развој потребних знања и вештина будућих официра.

Овај краћи рапорт о резултатима рада Универзитета одбране од његовог оснивања до данас садржи многе чињенице које су добро познате припадницима система одбране и не разликује се много од ранијих годишњих извештавања. Укратко – извршили смо све задатке који су били пред нас постављени. Оно што га чини посебним управо следи. Војне науке сврстане су на листу наука. Неко ће се запитати шта је ту сада ново, када војска, ратвођство и војне науке постоје од памтивека? О чему су онда писали великани попут Сун Цуа, Клаузевица, војводе Мишића, Кревелда ако војне науке нису постојале до сада?

Без обзира на дугу традицију војног образовања у Републици Србији, баш до ове годишњице Универзитета одбране војне науке нису биле препознате и сврстане у систем наука у оквиру образовно-научних поља у Републици Србији. Један од вероватних разлога за то била је чињеница да ни у самом систему одбране није постојао консензус о називу науке или наука којима су примарни предмет истраживања одбрамбена функција, рат и оружана борба. Тако су се у једном дужем пери-

оду смењивали различити називи за једну исту област као што су: војне науке, војна наука, систем војних наука, ратна вештина, полемистика... Иако је овај проблем уочен пре више од четрдесет година, иако се неколико пута трагало за његовим решењем, он није био толико изражен све до одлуке да високо војно образовање постане део система високог образовања Републике Србије. Тада, без јасног решења и постигнуте сагласности, у процесу прве акредитације студијских програма Војне академије прибегло се припајању војних наука већ конституисаној научној области Менаџмент и бизнис. То је за последицу имало потребу да се студијски програми усклађују, не само са потребама војске и система одбране, већ и са захтевама широке области менаџмента, а да на дипломи свршеног кадета Војне академије пише – менаџер у одбрани.

Деловало се брзо и ефектно. Под окриљем Ректората формиран је радни тим који је имао задатак да детаљно анализира претходне покушаје и предложи решење. Убрзо је било јасно да пут до решења има своје име – војне науке. Није било посебно тешко унутар војних наука формулисати предмет, језик и теорију. Када су сви чиниоци војних наука били јасно идентификовани, радни тим формулисао је и образложио предлог, а на основу наведених чињеница Сенат Универзитета одбране покренуо иницијативу за измену и допумену Правилника о научним, уметничким, односно стручним областима у оквиру образовно-научних, односно образовно-уметничких поља, додавањем тачке 18. која гласи: „Војне науке”. Предлог је једногласно усвојен на седници Конференције универзитета Србије, а касније и на седници Националног савета за високо образовање. Створени су сви предуслови за измену Правилника, а одмах затим и повратак званичног звања официр у дипломе свршених кадета најбројнијег студијског програма.

Створене су војне науке, а тиме и могућност да још ефектније усклађујемо своје студијске програме са актуелним и будућим одбрамбеним потребама наше војске и наше државе. |

Председник Србије Александар Вучић и министар одбране Александар Вулин у Мркоњић Граду и Дрвару



Помажемо свом народу

Припадамо српском роду и ту смо да бисмо помагали једни друге и увек ћемо то чинити – рекао је председник Републике Србије приликом свечаног отварања погона фабрике „Јумко” у Дрвару

Председник Републике Србије Александар Вучић, у пратњи министра одбране Александра Вулина и других високих званичника, посетио је 29. јануара Мркоњић Град и Дрвар, где је свечано отворио погон за производњу конфекције фабрике „Јумко” из Врања, у коме ће бити запослено сто радница. Том приликом он је поручио:

– И кад живимо у различитим државама, увек знамо да припадамо истом народу, и то је најважнија порука. Припадамо српском роду и ту смо да бисмо помагали једни друге и увек ћемо то чинити. Ни врх Оштрељ, нити било шта друго, за наш народ не може да буде граница и на Срби-

ју можете да рачунате таман онолико колико ми знамо да је Дрвар уз Србију, и волимо га онолико колико он воли нас.

Председник Вучић је рекао да је на рачун општине Дрвар Србија предала 925.000 евра и истакао да Србија у свакој општини у Републици Српској реализује неки пројекат – школу, дом здравља, вртић, фабрику, путеве – што се никад није дешавало. Према његовим речима, ауто-пут који се ради према Бања Луци и Сарајеву од изузетног је значаја и Србија ће наставити да се повезује с Републиком Српском и с Босном и Херцеговином.

Председник Србије је истакао да је Србија прошлу годину завршила са

3,8 милијарди инвестиција, што је око 60 одсто укупних инвестиција на западном Балкану, и додао да капитал нема граница.

– Ви овде имате стотину породица које су добиле хлеб. Смањује се број незапослених и то је нешто што одговара свима у Босни и Херцеговини, зато што то подиже укупан бруто домаћи производ земље, подиже и целу Босну и Херцеговину на економској лествици, и не видим да ту нешто било коме може да смета. Наша је жеља да сви будемо приближни у економском смислу, јер у Босни и Херцеговини живи милион Срба, или нешто више, па бисмо, ако нисмо приближни, ускоро имали велики број

ДОДАТНА ПОДРШКА ПРИВРЕДИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Председник Републике Србије Александар Вучић је пре посете Дрвару посетио Мркоњић Град у Републици Српској. Тамо је обишао Гимназију и Машинску школу. У посети су били и министар одбране Александар Вулин, председница Републике Српске Жељка Цвијановић и српски члан Председништва Босне и Херцеговине Милорад Додик.

– Данас смо се договорили за додатну конкретну подршку привреди Републике Српске. Ми ћемо преко Владе Републике Српске, којој ћемо уплатити одређен новац, посебно субвенционисати опрему, предузећа и машине за привреднике у Републици Српској, у висини која је чак повољнија него у Србији, зато што желимо да подстакнемо опстанак нашег народа на својим огњиштима и желимо да помогнемо даљем и бржем развоју Републике Српске – истакао је председник Вучић.

Према његовим речима вредност донације Републике Србије средњошколском центру у Мркоњић Граду, у коме су Гимназија и Машинска школа, износи 300 хиљада евра и намењена је за опрему и машине. Томе треба додати донацију од 200 хиљада конвертибилних марака за Дом здравља. Финансијска помоћ ће стићи и суседним општинама – Шипову, Језеру и Рибнику, српској општини Купрес и Новом Селу.

Председник Србије је истакао да је захвалан члану Председништва Додик и председници Цвијановић на томе што разумеју колико је важно да се очува целина нашег народа, да увек буде заједно.

– Мислим да у историји Срба са једне и са друге стране Дрине нисмо имали оволики број година да ниједну тежу реч нисте могли да чујете између нас. И веома сам поносан на то. Тако нешто никада у српској историји није постојало. Та врста слоге, чак и када нисмо у свему сагласни, та врста јединства, сазнања и спознаје да морамо да будемо заједно и да само јединствени можемо да опстанемо, мислим да је можда и већа тековина од свега другог – нагласио је председник Вучић и поручио да је наш народ један и јединствен и да нико не може да га раздваја на било који начин.

Српски члан Председништва БиХ Милорад Додик и председница Жељка Цвијановић захвалили су председнику Вучићу на посети, јер шаље снажну поруку и указује на значај сарадње институција Републике Српске и Републике Србије.

Након посете образовним установама у том граду, у згради општине Мркоњић Град председник Вучић састао се са званичницима и привредницима.

Фото: Јово Мамула и Даримир Банда



Срба који би се одавде преселили у Београд и Србију. Желимо да људи остану да живе на својим огњиштима, и овде у Дрвару, и у Републици Српској, и на сваком другом месту. Наш циљ је само да помогнемо – истакао је председник Вучић.

Захваливши се Србији и председнику Вучићу, премијер Владе Републике Српске Радован Вишковић нагласио је да нови „Јумков“ погон у Дрвару представља веома значајну подршку српском народу, јер је то „почетак активности које ће унапредити положај српског народа и утицати да се многи који су отишли врате, и у Федерацији, и у Републици Српској”.

Директор фабрике „Јумко” из Врања Бранислав Трајковић рекао је да је, на иницијативу председника Вучића, погон те фабрике у Дрвару отворен у кратком року – за пет месеци.

– Запослили смо осамдесет радника, након конкурса на који се пријавило више од три стотине заинтересованих. Жене су прошле обуку у Врању и сада раде програм за Електропривреду Србије, а радиће и друге налоге које „Јумко” има. Пројекат смо реализовали у сарадњи с Владом Србије, министарствима одбране и привреде, као и са локалном самоуправом у Дрвару и највишим представницима Републике Српске – истакао је директор „Јумка” и додао да ће жене, након тромесечне обуке, кренути и са професионалним радом. – Биће и захтевнијих послова и надамо се да ћемо до краја године још повећавати број запослених.

Трајковић је потврдио да ће се почетком фебруара запослити још 20 жена и посебно захвалио министру Александру Вулину због значајне логистичке помоћи и државном секретару у Министарству одбране Бојану Јоцићу.

Пре отварања тог погона у Дрвару председник Вучић је, у пратњи министра Владе Републике Србије и високих званичника Републике Србије, присуствовао отварању филијале „Комерцијалне банке” у том месту и обишао локални дом здравља.

Владимир Вјештић и Биљана Миљкић

Из активности министра одбране у јануару

Развој државе Србије прати и развој њене војске

Многобројним и разнородним активностима у јануару министар Вулин најавио је динамичну годину, кад је реч о унапређењу способности Војске Србије, али и наставку поправљања стандарда припадника система одбране. Осим тога, поруке које су се могле чути у месецу за нама потврђују да вредности прокламоване у недавно усвојеним, стратешким документима нису само слово на папиру, већ ће брига за сународнике, подршка породици, као и сваком човеку који је своју судбину везао за систем одбране бити неповратно уткане у стварност Министарства одбране и Војске Србије.

Приредио Владимир ВЈЕШТИЋ

Министар одбране Александар Вулин дочекао је Нову годину с припадницима стално дејствованих снага 250. ракетне бригаде за противваздухопловна дејства у гарнизону Панчево, одакле је послао поруку да је Војска Србије увек спремна да сачува своју земљу.

– Војска Србије је снажна, спремна, опремљена и увек у стању да сачува нашу земљу и наш начин живота – поручио је министар одбране Александар Вулин, који је део новогодишње вечери, у пратњи заменика начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајора Петра Цветковића и команданта Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране генерал-мајора Душка Жарковића, провео са српским „ракеташима”.

ВОЈСКА ЈЕ УВЕК БУДНА И СПРЕМНА

Већ следећег јутра, у пратњи сарадника, министар одбране обишао је Оперативни центар система одбране, одакле је још једном поручио да за Војску Србије нема празника и да она у потпуности чува безбедност наше земље и свих наших грађана. Путем видео-линка министар Вулин



примио је извештаје о тежишним задацима и стању у јединицама из оперативних центара Команде Копнене војске, Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране и Команде за обуку.

Министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, другог дана нове године, присуствовали су традиционалном новогодишњем окупљању припадника 63. падобранске бригаде, одржаном на Војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу. Они су се, одигравши партију стоног тениса, симболично придружили обележавању спортског дана елитне јединице Војске Србије.

Дан касније, у Великој ратној сали старог Генералштаба у Београду, министар одбране уручио је уговоре стипендистима Министарства одбране, њих 16, које по завршетку студија чека запослење у Војнотехничком институту.

– На овај начин, чувајући нашу памет, чувајући нашу децу, дајући им мотив за рад, дајући им простор за рад, најефикасније се боримо да не оду из ове земље, да раде овде, да своје знање, своју памет и свој труд поклоне својој земљи и Војсци Србије – рекао је том приликом министар Вулин.

МИНИСТАР ВУЛИН ОБИШАО НАЈБОЉУ ЈЕДИНИЦУ КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ

Најбољу јединицу Копнене војске у претходној години, 41. пешадијски батаљон Четврте бригаде КоВ, министар одбране Александар Вулин обишао је на бази „Југ“ код Бујановца. Он је истакао да је имао прилику да се лично увери зашто га је претпостављена команда изабрала за најбољи.

– Није 41. пешадијски батаљон најбољи зато што има најмодернију технику, јер је добио бољу опрему од других, већ зато што има квалитетне људе који су посвећени својим дужностима, који воле своју војску, своје занимање. Војска Србије може да буде поносна не само на ову јединицу већ на сваког свог припадника који даје све од себе да испуни све своје задатке и да чува мир, стабилност и сигурност, да чува наш начин живота – нагласио је министар Вулин.

Он је потврдио да је у Копненој зони безбедности стање редовно, да се живот одвија плански и организовано, а држава Србија може да буде мирна и спокојна док њена војска брине о њој.

Командант 41. пешадијског батаљона потпуковник Саша Вучковић истакао је да су министру Вулину презентовали намену и задатке батаљона, као и једну од пешадијских чета која је опремљена новим борбеним возилом „лазар 3“, а капетан Ивица Бараћ, командир прве пешадијске чете овог батаљона, навео је да су искуства у раду с тим возилима изузетно позитивна.

– Показала су се као изузетно мобилна и као средства ватрене подршке, која су за пешадијске јединице, као што је пешадијска чета, изузетно корисне.

Пише Б. Миљих

Уследила је додела кључева за 27 станова припадницима Министарства одбране и Војске Србије, када је министар одбране поручио да ће Војска Србије и у новој години настојати да учини све што је могуће да се квалитет живота њених припадника поправи – „да делимо станове, да повећавамо плате и дневнице и да учинимо све што можемо да живот у Војсци Србије буде бољи”.

ЧУВАР ПОРОДИЧНИХ ВРЕДНОСТИ

Од увођења стимулативних мера за припаднике Министарства одбране и Војске Србије 1. јануара 2018, крајем прошле године рођено је 1500. дете и склопљен је 500. брак. Министар одбране Александар Вулин је на Бадњи дан, у разговору са породицама војника, када им је уручио пригодне поклоне и стимулативне мере, потврдио да је Војска Србије чувар традиционалних, породичних вредности и да ће учинити све да олакша родитељство својим припадницима.

Божих, најрадоснији хришћански празник, министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, у пратњи команданта Копнене војске генерал-потпуковника Милосава Симовића, провели су са припадницима Војске Србије на бази „Трмка” у Копненој зони безбедности недалеко од Куршумлије. У божићној честитки министар Вулин пожелео је грађанима Србије да празник проведу са својим породицама, „да размишљају о својој Србији, буду мирни, срећни, задовољни и да живе у сигурној и стабилној земљи”. Министар одбране је истакао да на велики пра-



зник треба да мислимо и на наше сународнике, на Србе на Косову и Метохији, у Републици Српској, у Хрватској, као и на Србе у Црној Гори, „на њихову борбу за право да верују у свог Бога, да обилазе своју цркву, говоре својим језиком, да пишу својим писмом”.

ОРДЕН МИНИСТРУ ОДБРАНЕ ПОВОДОМ ДАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Поводом Дана Републике Српске – 9. јануара, председница Републике Српске Жељка Цвијановић доделила је министру одбране Републике Србије Александру Вулину Орден заставе Републике Српске са златним вијенцем за рад и заслуге у међународној сарадњи и учвршћењу мира, личне резултате и достигнућа, као и за допринос у развоју свеукупних односа између Републике Србије и Републике Српске.

Захваљујући на додељеном ордену, министар Вулин истакао је да признање које је добио није признање само њему лично „већ признање Србији коју води Александар Вучић, која не оклева да својој Републици Српској помогне увек и на сваком месту”.

– Нико се више не поноси Републиком Српском него њена Србија, која је одлучила да Републику Српску стави у своја највиша документа. Никада се до сада у Стратегију одбране, у наше законе, у реч наше Скупштине и председника није чешће и више стављала Република Српска и сви Срби где год да живе, као наш врховни приоритет, као нешто што је непроменљиво, сигурно, недељиво. У политици све може да се промени, али одлучност Србије да чува Србе где год да живе и да Републику Српску сачува и унапреди, не може се променити никада и нигде – поручио је министар Вулин, који је присуствовао свечаном дефилеу на Тргу Крајине и Свечаној академији поводом Дана Републике Српске у бањалучкој Спортској дворани „Борик”.

Десетог дана јануара, на пријему поводом новогодишњих и божићних празника у Дому Гарде на Топчидеру, који је организовао с начелником Генералштаба Војске Србије генералом Миланом Мојсиловићем, министар Александар Вулин поручио је да жели да се бар једна генерација у Србији роди, одрасте и умре, а да не упозна рат и изразио наду да ће 2020. година бити боља, мирнија, сигурнија, „да ће свет бити боље место, где ће се сви радovati миру, а да ће Србија наставити путем који је започела – усправна, велика и лепа”.

СРБИЈА ПАМТИ

Да сви који су бранили Савезну Републику Југославију 1999. године заслужују подједнаку пажњу и поштовање, потврдио је министар одбране Александар Вулин, средином јануара, када је бившим припадницима Војске Југославије из Црне Горе, командирима из лаке самоходне артиљеријске батерије из 5. моторизоване бригаде Војске Ју-

гославије Андрији Мандићу и Данилу Лековићу уручио војне спомен-медаље за допринос систему одбране Републике Србије на свечаности у Великој ратној сали старог Генералштаба. Том приликом је рекао да је много деценија прошло од како су Срби у Црној Гори могли да буду сигурни да је држава Србија чврсто уз њих и да ће имати на кога да се ослоне.

– Србија памти добро, и ово је наш начин да се захвалимо онима који су нас чували, бранили, а исто тако ово је наш начин да упутимо поруку српском народу у Црној Гори да знамо за његово постојање, да смо поносни на његову храброст, упорност и отпорност, и да ће српски народ у Црној Гори увек моћи да рачуна на државу Србију – поручио је министар Вулин.

Нову годину по јулијанском календару министар одбране Александар Вулин дочекао је, у пратњи начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића, у Центру за испитивање наоружања и војне опреме „Никинци”, одакле је, уз честитку онима који празнују, поручио да им жели мир, срећу и здравље.

– Желим да буду поносни на свој народ, да чувају своје обичаје и традицију, да мисле на Србе у Црној Гори, на Косову и Метохији, Србе у Босни и Херцеговини, Републици Српској, Хрватској, Словенији, Македонији и где год да живе, а посебно да мисле на Србе у Црној Гори и на Косову и Метохији, где се толико упорно боре за своје право да буду Срби, а да ће само снажна и стабилна Република Србија бити у стању да их сачува, без обзира где живе.

ОДГОВОР НА СВАКО НАРЕЂЕЊЕ, И У НАЈТЕЖИМ УСЛОВИМА

– Војска Србије обучава се свакога дана, никада не губи време и увек је ту да сачува наш начин живота и нашу Србију – поручио је министар одбране Александар Вулин 23. јануара након обиласка припадника Специјалне бригаде, који изводе обуку у зимским условима на Копаонику. Процес преформирања специјалних бригада је у току, али процес обучавања се никада не завршава и никада не престаје – рекао је министар Вулин, истакавши да су припадници 72. и 63. специјалне бригаде најобученији и најelitнији војници Војске Србије, чији процес усавршавања и обучавања траје док год су припадници Војске Србије.

Дан касније, у пратњи заменика начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајора Петра Цветковића, министар је присуствовао представљању нове заштитне балистичке опреме припадника Батаљона војне полиције специјалне намене „Кобре”, када је истакао да та јединица припада самом врху, не само наше војске.

– Припадници батаљона опремљени су свим најсавременијим што војна индустрија може да понуди. Посебно сам поносан што су сва њихова заштитна опрема и њихове униформе произведене од домаће памети, од домаћег знања. Реч је о људима који се бирају по посебном принципу, посебном критеријуму, који су максимално посве-

СПОМЕНИК СВЕТОМ САВИ

Откривањем споменика Светом Сави у кругу касарне „Растко Немањић” у Панчеву, литургијом коју је служио протојереј ставрофор Стојадин Павловић и сечењем славског колача, припадници Специјалне бригаде обележили су по 14. пут крсну славу те елитне јединице – Светог Саву. Том свечаном тренутку присуствовали су министар одбране Александар Вулин, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић и командант Специјалне бригаде бригадни генерал Мирослав Талијан.

Као војници који следе дело највећег српског просветитеља и бране вредности које је он пре осам векова утемељио, припадници Специјалне бригаде покренули су иницијативу да се у касарни која носи световно име свеца заштитника подигне споменик као симбол нераскидиве везе Светог Саве и Специјалне бригаде.

Иницијативу је благословио Његова светост патријарх српски Иринеј, а међу најзаслужнијима за подизање споменика су командант Специјалне бригаде бригадни генерал Мирослав Талијан, директор Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама Милета Радојевић, академски вајар из уметничке ливнице „Госи” Катарина Триповић и уметничка ливница „Јеремић”.

Док је био племић Свети Сава је у лов ишао са соколом, птицом која је симбол слободе, тријумфа и издизања изнад ситуације, али и симбол припадника Специјалне бригаде, познатих као „соколови”. У постаменту подигнутог споменика стоји соко у одбрамбеном ставу, раширених крила, чиме се шаље порука да „соколови” заједно са светитељем са висина мотре на српски народ и штите га. Развијени свитак у рукама светитеља такође је детаљ са вишеструким значењем. На њему су исписане поуке Светог Саве из Хиландарског типика и беседа, које се могу тумачити и у војном контексту.

Пише К. Симонић



ћени свом послу, својој земљи и својој војсци – нагласио је министар одбране Александар Вулин.

ПРИЗНАЊА НАЈБОЉИМА

Настављајући активности, министар Вулин је у присуству начелника Генералштаба Војске Србије генерала Милана Мојсиловића, и највиших старешина, у Свечаној сали Дома Гарде на Топчидеру приредио пријем за припаднике Министарства одбране и Војске Србије, Министарства унутрашњих послова и Безбедносно-информативне агенције, који су добитници неновчаних награда.

– То је наш начин да се захвалимо најбољима, свима онима који су, када је било најтеже, одговорили на позив своје земље – нагласио је министар Вулин и додао да је свако од њих заслужио ово признање много пута, а то је, како је додао, начин да се изрази захвалност свима они-

ма који су јединствени систем одбране који чине војска, полиција и БИА учинили „тако вредним безбедне, сигурне и стабилне Србије”.

Летачкој обуци припадника Војске Србије на борбеним хеликоптерима Ми-35 на аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу, 26. јануара, присуствовали су и министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић. Том приликом министар Вулин је рекао да се Војска Србије обнавља као што није деценијама.

– Захваљујући упорности председника Србије и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића, набављамо најбоља средства и наши пилоти први пут у својој каријери имају и најбоље и најновије летелице. Развој државе Србије прати и развој војске – поручио је министар одбране.

Фото: Срђан Хајстер, Јово Мамула и Даримир Банда

Командант РВ и ПВО
генерал-мајор
Душко Жарковић

ДУГО ЧЕКАНА ГОДИНА

Протекла година је, свакако, била година опремања и обуке јединица РВ и ПВО, али и побољшања стандарда, како припадника тог, најсложенијег вида, тако и војске у целини. То је година коју су ваздухопловци Војске Србије дуго чекали, готово четири деценије. Гледајући унапред, с правом верују у још боље дане и наставак планираног опремања, модернизације и реорганизације јединица. Уосталом, често истичући да им је само небо граница, јасно су одредили циљеве, одлучни да изврше све постављене задатке.



Пише Душан ГЛИШИЋ

За припаднике Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, технички најзахтевнијег вида сваке модерне војске, па и наше, крај године и обележавања Дана вида, 24. децембра, традиционално је везан за анализу урађеног и достигнутог у 12 претходних месеци. По свему судећи, најзад имају много разлога за понос. Према речима пр-

вог човека РВ и ПВО генерал-мајора Душка Жарковића, протекла година је за припаднике вида у сваком погледу била изузетна. И кад је реч о обуци, свакако најважнијем сегменту делатности, и кад се ради о снабдевању савременим ваздухопловним средствима и опремом, а, свакако, и кад је реч о стандарду. Зато смо разговор поводом обележавања, и започели питањем о дуго чеканом опре-

мању јединица Ратног ваздухопловства новим летелицама.

Господине генерале, у опремању јединица новим ваздухопловима и ваздухопловним системима прошле године постигнут је значајан успех. Да ли је све то коначно остваривање давнашњих жеља сваког pilota и ракеташа?

– Током протеклих месеци реализовани су пројекти који су дуго најављив-

вани и планирани, а стварно започети неколико година раније. Зато је прошла година за нас у РВ и ПВО заиста била година развоја, опремања и обуке, али исто тако и побољшања стандарда припадника вида. То не значи само повећање плата и примања, већ и значајно побољшање услова за живот и рад на аеродромима и у касарнама, изградњу и адаптацију објеката инфраструктуре и побољшање услова за смештај и одржавање кључних ваздухопловних система, средстава и опреме. Све то значајно је допринело повећању оперативних способности вида и његових јединица. Опремање јединица савременим средствима и системима наставиће се и ове године, тако да ће оперативна способност јединица бити још већа. Са становишта опремања РВ и ПВО, протеклих четрдесет година обележио је застој који није било једноставно превазићи. Зато смо захвални што је државно и војно руководство препознало потребе вида и пронашло начин да их реши.

Поменули сте повећање оперативних способности. Колико су ваздухоплови које сте после толико времена најзад добили подигли оперативни ниво јединица и помогли бољем извршавању наменских задатака?

– Наш задатак, контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора, који реализујемо непрекидно, обављали смо у свим временским условима. Са задовољством могу да кажем да није било повреда ваздушног простора изнад Републике Србије. Пратили смо цивилне ваздухоплове који су током године прелетали наш ваздушни простор и превозили опасан терет и тиме свима показали да смо суверени господари нашег неба. Тако су сви могли да се увере да контролу и заштиту неба над Србијом обављамо сопственим снагама. У извршавање тих сложених и значајних задатака биле су укључене јединице ловачке авијације, ваздушног осматрања, јављања и навођења и ракетне јединице за противваздухопловна дејства, уз подршку техничког саста-

ва. Битно је да смо, током извршавања тих задатака, реализовали и веома квалитетну обуку, што нам је омогућено увођењем у употребу значајног броја новонабављених ваздухоплова. Протекле године наше јединице су опремљене савременим вишенаменским хеликоптерима Х-145 М, Ми-17 и борбеним хеликоптерима Ми-35, чиме је значајно подигнут ниво оперативне способности вида за извршење наменских задатака, пре свега оних из прве мисије, али и услова за извршавање задатака из треће мисије Војске Србије, односно помоћи цивилном становништву у случају елементарних непогода или природних катастрофа. Веома успешно је настављена реализација пројекта

Реализовали смо и веома квалитетну обуку, што је омогућено увођењем у употребу значајног броја новонабављених ваздухоплова, пре свега авиона МиГ-29. Прошле године наше јединице опремљене су и савременим вишенаменским хеликоптерима Х-145 М, Ми-17 и борбеним хеликоптерима Ми-35, чиме је подигнут ниво оперативне способности вида.

МиГ-29. У једном моменту смо, сећамо се 10. маја у Нишу, поводом обележавања Дана победе, имали девет тих авиона истовремено у налету. Опремање РВ и ПВО наставиће се и ове, 2020. године, што се пре свега односи на опремање савременим ракетним системима, даљински пилотираним ваздухопловима и реализацију треће фазе пројекта МиГ-29. Битно је истаћи и опремање вида авионима домаће производње за почетну летачку обуку „ласта“, чиме су у потпуности обезбеђени услови за реализацију летачке обуке, пре свега кадета Војне академије, а и за одржавање тренажа наших пилота. Све је то пратило и опремање савременим средствима за опслуживање летења.

Увођење новонабављених летелица у оперативну употребу захтевало је и по-

бољшање аеродромске инфраструктуре. Да ли сте задовољни брзином и квалитетом радова на изградњи објеката за смештај и одржавање ваздухоплова? – Наставак радова на објектима инфраструктуре води побољшању услова за живот и рад људи у јединицама, као и побољшању услова за смештај и одржавање ваздухоплова, ваздухопловних система, наоружања и опреме. Изграђен је нови хангар на Аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић“ у Нишу, којим су обезбеђени услови за смештај и одржавање хеликоптера из састава 119. мешовите ескадриле. На Аеродрому „Морава“ изграђен је систем светлосног обележавања, а урађена је и реконструкција полетно-слетне стазе, што ће позитивно утицати на реализацију летачке обуке у 98. ваздухопловној бригади. Тренутно се ради на надстрешници за смештај авиона МиГ-29, у саставу стално дејствованих снага у систему ПВО. Даљим инфраструктурним радовима биће створени још бољи и квалитетнији услови за реализацију свих наменских задатака.

У периоду иза нас Војска Србије реализовала је велики број вежби, на којима су учествовале и снаге РВ и ПВО. Биле су то и мултинационалне и националне вежбе, различитог значаја и сложености, на којима су провераване оперативне способности јединица и на којима је тестиран ниво обучености за извршавање задатака. Колико сте задовољни показаним степеном обучености?

– Три кључне вежбе за нас су „Air Solution“, коју традиционално реализујемо са Ратним ваздухопловством Румуније, „БАРС“, на којој смо ове године заједно са Ваздушно-космичким снагама Руске Федерације постигли значајан успех, и „Словенски штит“, такође са колегама из Руске Федерације. Кад је реч о вежби „БАРС“, наши пилоти авиона МиГ-29 и хеликоптера Ми-17 учествовали су у изузетно сложеној ваздухопловној вежби, у којој су не само проверили већ и унапредили своје летачке способности и способности у коришћењу новодобије- ➤



них ваздухоплова. Демонстриран је висок ниво обучености, али и сарадње пилота обе земље, посебно у реализацији најсложенијих сегмената вежбе, као што је било ноћно летење и извршавање борбених задатака у сложеним условима.

Први пут ове године извели смо вежбу „Словенски штит“, у склопу које смо реализовали фиктивна дејства ракетним системима ПВО „С-400“ и „панцир“, као и бојево гађање циљева на земљи са ракетним системом ПВО „панцир“, што је, свакако, био велики изазов за припаднике наших ПВО јединица. То су врло значајне војне вежбе које су, без сваке сумње, знатно подигле ниво оперативних способности снага РВ и ПВО за извршавање наменских задатака, али и ниво интероперабилности наших јединица. Нисам, наравно, заборавио ни ракетирање и бојево гађање циљева у ваздушном простору авионима МиГ-29, ракетним системима ПВО малог домета „стрела 2М“ и

Прайшли смо цивилне ваздухоплове који су током претходне године прелетали наш ваздушни простор и превозили ојасан терет и тиме свима показали да смо суверени јосиодари нашеј неба. Тако су сви моли да се увере да контролишу и заштити неба над Србијом обављамо сопственим снагама.

средњег домета „нева“ и „КУБ“, које смо реализовали у Бугарској, на полигону „Шабла“, где су, поред припадника РВ и ПВО, ове године учествовали и припадници КоВ-а и Команде за обуку и где смо верификовали одличну оспособљености јединица ПВО. Кад је реч о националним вежбама, на нивоу вида смо реализовали заједничко тактичко увежбавање, где смо показали увежбаност за извршавање наменских и борбених задатака. Веома високо оцењено је и учешће снага РВ и ПВО на овогоди-

шњим приказима способности реализованим најпре у мају, у Нишу, поводом Дана победе, а затим и у октобру за Дан ослобођења Београда у Другом светском рату, на аеродрому у Батајници, где смо показали завидан ниво оспособљености јединица.

Значај вежби извире и из чињенице да представљају „круну“ обучавања и најбољи показатељ достигнутог нивоа оспособљености и појединаца и јединица. Непрекидно истицање војног руководства да је обука најважнији задатак у миру јасно показује значај тог сегмента Војске Србије. Да ли је прошле године, поред редовне обуке, у јединицама РВ и ПВО акценат био на оспособљавању припадника РВ и ПВО за ефикасну употребу новонабављених ваздухопловних средстава и војне опреме?

– Протекле године извршили смо преобуку дела људства за хеликоптере Х-145М, Ми-17 и Ми-35, док су петиција наших пилота за МиГ-29 завршила напредну обуку у Руској Фе-



дерацији. Део припадника јединица ПВО завршио је преобуку за употребу ракетних система који ће бити уведени у наоружање почетком 2020. године. Поред преобуке у иностранству, реализовали смо и преобуку у земљи, такође на авионима МиГ-29, али и на авионима „орао”. Део средстава РВ и ПВО је модернизован, што се посебно односи на ракетни систем „КУБ”, а поред модернизације МиГ-29, у току је и прва фаза модернизације авиона „орао”. Стварају се и услови за модернизацију авиона Г-4. Ради продужења века употребе дела средстава РВ и ПВО, реализује се њихов ремонт, првенствено у Ваздухопловном заводу „Мома Станојловић”.

Слика о прошлогодишњем успеху РВ и ПВО не би била потпуна ако се која реч не прозбори и о стандарду његових припадника.

– Унапређење животног стандарда припадника РВ и ПВО мерама Министарства одбране, а на предлог Ге-

Поред преобуке у иностранству, реализовали смо и преобуку у земљи, такође на авионима МиГ-29, али и на авионима „орао”. Део средстава РВ и ПВО је модернизован, што се посебно односи на ракетни систем „КУБ”, а поред модернизације МиГ-29, у току је и прва фаза модернизације авиона „орао”.

нералштаба Војске Србије, било је прошле године такође у центру пажње државног и војног руководства. Учињен је значајан корак, посебно у односу на претходно време, и то најпре кад је реч о примањима на основу специфичне службе, као што су летачка, ваздухопловно-техничка и техничка служба, чиме се признаје посебан допринос људи који одржавају и употребљавају сложене борбене системе. Људи су сада задовољнији и сигуран сам да ће то утицати на будуће генерације које размишљају о конкур-

сима за Војну академију или Средњу стручну војну школу, што нам је важно, с обзиром на то да Ратно ваздухопловство и ПВО има потребу за обнављањем кадра.

Ми смо свесни да примања у војсци, у данашње време, не могу да се изједначавају с оним у привреди, посебно кад је реч о најтраженијим, најкурентнијим занимањима и установама, али тако је и у најразвијенијим земљама. Кад је реч о људима који раде у одржавању технике, добра ствар је што смо ове године, после дужег времена, добили подофицире који су завршили Средњу стручну војну школу и који су се четири године школовали баш за потребе нашег вида.

С обзиром на технику којом се опремају јединице РВ и ПВО и предстојеће организацијске промене везане за то, радимо на проналажењу модалитета даље попуне, посебно лицима за кључне дужности у ваздухопловно-техничкој специјалности.!

Фото: Горан Станковић, Јово Мамула и Игор Салингер

Војна неутралност

НАЈТЕЖА И НАЈЧАСНИЈА ПОЗИЦИЈА

Опредељење за војну неутралност потврђује да Србија разуме своје место у свету и да је реч о најбољој одлуци, „јер тиме бринемо о себи, чувању свог неба и заштити земље”, каже председник Србије Александар Вучић. Министар Вулин истиче да је реч о политици од које Србија неће одустати, али која је могућа само уз јаку и моћну војску, а да је врховни интерес земље стабилност и мир у региону. Аналитичари, пак, углавном констатују да је војна неутралност корисна за стварање услова за постизање преко потребног друштвеног консензуса око кључних националних вредности и интереса, а да су недавно усвојене стратегије одбране и националне безбедности довољно респектабилне да, уз снажно истакнут ослонац на сопствене снаге, буду и ефикасан „фактор одвраћања”.





Пише Владимир ВЈЕШТИЋ

Година за нама завршила се доношењем нових стратегија националне безбедности и одбране, у којима је војна неутралност дефинисана као стратешко опредељење Србије. У исто време с највишег места чуле су се најаве да би већ на Дан државности, 15. фебруара, могла да буде усвојена и *Декларације о њолитиичкој независности и војној неутралности* наше земље, што би такво опредељење на досад најексплицитнији начин и трајно инкорпорирало у правну регулативу и постало својеврсни темељ за развијање доктрине, чији је један од праваца и стратегијски концепт тоталне одбране такође детаљније разрађен у *Страјшеији одбране*.

Војна неутралност помиње се као политичко опредељење земље у Резолуцији о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка Републике Србије, којом је 2007. године Скупштина донела одлуку о проглашавању војне неутралности Републике Србије у односу на постојеће војне савезе. У новој *Страјшеији одбране* се, пак, војна неутралност први пут утврђује као посебан одбрамбени интерес Републике Србије, који произилази из националних вредности, националних интереса, међународног положаја, као и нашег искуства и историјског наслеђа на овом простору.

У уводним одредбама тог документа наводи се да „опредељења исказана у ‘Стратегији одбране’ изражавају одлучност Републике Србије да, у складу са одлуком о војној неутралности, изграђује и јача сопствене способности и капацитете за одбрану, као и да кроз сарадњу са безбедносним и одбрамбеним структурама Европске уније, учешће у Програму ‘Партнерство за мир’, сарадњу са Организацијом договора о колективној безбедности и другим међународним безбедносним и одбрамбеним субјектима доприноси јачању националне, регионалне и глобалне безбедности”.

ВОЈНА НЕУТРАЛНОСТ – ЧВРСТО ОПРЕДЕЉЕЊЕ

Образлажући стратешка документа из области одбране пред посланицима Народне скупштине Републике Србије, министар Александар Вулине истакао је да наша земља помно прати промене у окружењу и прилагођава своју одбрамбену и безбедносну политику тим променама, како ➤

ДА УЧИМО ОД СВИХ

– Увек смо водили рачуна да је политика Србије политика војне неутралности. У 2019. години имали смо две вежбе са ОДКБ, три вежбе са НАТО-ом, шест војних вежби са Руском Федерацијом и још шест војних вежби са САД. Водимо рачуна о војној неутралности, али водимо рачуна и да учимо од оних од којих имамо и можемо шта да научимо и због тога сам поносан што ћемо ове године први пут имати вежбу са специјалним јединицама Народноослободилачке армије Кине – рекао је министар одбране, сумирајући резултате рада у години за нама.

би на најбољи начин заштитила своје националне и одбрамбене интересе.

– Војна неутралност је став грађана ове земље, став Народне скупштине, Владе и став председника Републике и нешто од чега се и овим документом појачава наша решеност да останемо војно неутрални. Управо због тога приметите да се први пут у овом документу, осим помињања наше сарадње са НАТО-ом, кроз Партнерство за мир, што сматрамо оптималним нивоом наше сарадње, говори и о нашој сарадњи са ОДКБ, Уговором о колективној безбедности. Имајте заједничке активности са Западом, али имајте их и са Истоком. Ово је први пут да један званични предлог, стратегија излази пред грађане Србије и каже да ће сарађивати исто са Истоком као и са Западом, и то врло јасно и прецизно дефинише – рекао је у Народној скупштини министар одбране.

Уз констатацију да је војна неутралност „најтежа, али и најчаснија позиција”, министар Вулин је става и да је политика војне неутралности Србије могућа само уз јаку и моћну војску, а да је врховни интерес земље стабилност и мир у региону.

Говорећи о војној неутралности, председник Србије Александар Вучић више пута је истицао она потврђује да Србија разуме своје место у свету.

– Ми смо мала земља, бројчано мали народ и морамо са свима да разговарамо и да покушамо да имамо партнерски и, с ким је могуће, пријатељски однос, али и да чувамо своју земљу и избегавамо сваку могућност за нежељен сценарио, не само у нашој земљи него и у региону. Сматрам да је то најбоља одлука Србије, јер тиме бринемо о себи, чувању свог неба и заштити земље – рекао је Вучић, најављујући да ће Србија наставити са политиком војне неутралности, те да је то одлука српског парламента, али и народа.

ЈАСНО ПОВУЧЕНА „ЦРВЕНА ЛИНИЈА”

Коментаришући у стратешким документима прокламовану војну неутралност Србије, директор Института за новију историју Србије др Миле Бјелајац пита се да ли смо дочекали да Србија повуче „црвену линију” испод које се не иде. Он констатује и да смо, „после упорног инсистирања на превазиђености старог разумевања суверенитета, у условима савремене глобализације, постепено сти-



гли до сазнања да овој традиционалној категорији треба приступати на далеко скрупулознији начин”.

– Скорашња искуства Србије и она у свету била су и више него упозоравајућа. Док је Србија прихватала све поступке или уступке који су јој сугерисани на пољу одбране и безбедности, на другој страни, супротно њеним интересима, подстицао је развој њој супротстављених снага и убрзано је погоршавана геополитичка и безбедносна ситуација. На политичкој сцени, савезници који су се нудили тражили су од Србије пристанак на готово немогуће, успут снажно подстичући даље токове разградње СР



ТЕЖИШТЕ НА СТАЛНОЈ НЕУТРАЛНОСТИ

– Србија је у 20. веку била изложена највећем нивоу насиља од западних држава, а при његовом крају и од некадашњих савезника у светским ратовима. Због тога се будућност безбедности Србије мора градити врло смишљено, политички мудро и са аспекта безбедности професионално, са тежиштем ка сталној неутралности. Војна неутралност и јачање сопствених оружаних снага до нивоа потребног за успешно спровођење стратегије одвраћања и узвраћања – будућност је Србије – истиче у својој студији „Војна неутралност и будућност Србије” проф. др Радослав Гафиновић из Института за политичке студије.

Југославије. У тим условима било је гласова из академске заједнице да војску као институцију која је само економски терет друштва – треба укинути – истиче Бјелајац.

Он додаје да је 2009. године ипак донета *Стратегија националне безбедности Србије*, али да касније није дорађивана и операционализована низом других неопходних докумената „планског и изведбеног карактера”.

– У јавној сфери није се радило на постизању консензуса свих грађана о националним, приоритетним интересима, укључујући очување територијалне целокупности државе, без обзира на насилно створено стање на делу њене

територије. Забринутост за националне интересе олако или смишљено етикетира се као „национализам”. Документи који су донети у децембру 2019, надамо се, представљају битну прекретницу у том погледу. Очекујемо да они представљају јасно повучену „црвену линију” српског националног интереса испод кога се више неће ићи. За разлику од 2009. године, јасно су формулисани национални интереси Републике Србије и њена неутралност. Истакнута је заштита суверености, која је предуслов и за економски бољитак и заштиту најосновнијих људских права. Штитећи своју целовитости Србија чува мир и животе својих грађана, али представља и фактор мира и стабилности у региону – каже директор Института за новију историју Србије.

Бјелајац констатује и да је стратегија безбедности и доктрина (тоталне) одбране довољно респектабилна као фактор одвраћања да би наша држава била на прави начин схваћена и у окружењу али и „код пријатељски настројених сила, па и оних других”.

– Ослонац на сопствене снаге је снажно истакнут, што имплицира поруку да ће се, свидело се то некоме или не, припремати и за асиметрични рат ако буде потребно. Рука је пружена свакоме, али не више по цену бескрајних уступака без поговора и без узвратних гестова – истиче он, уз констатацију да ће, као и претходна, и ова стратегија захтевати низ допунских докумената који ће је спровести у дело. Њена јединственост, према његовим речима, морала би утицати на опште токове планирања у земљи уз највишу могућу сагласност свих фактора који у томе учествују.

– Поставља се питање – имамо ли сво време овог света да спроведемо наше жеље. Ако стратегије безбедности и одбране упоредимо са неким другим макроплановима, на пример, градњом путних и железничких праваца, није довољно да се они пожеље и скицирају, потребне су операционализације, време за изведбу и новац. Морају се одабрати приоритети са претпоставком да времена нема много. Политичка култура у овој сфери мора се што пре испрофилисати и растеретити од испразног пацифистичког (хуманог) идеализма. У овоме своје место и одговорност имаће како цивилне структуре одлучивања, тако и оне војнобезбедносно стручне. Међусобна подршка и поверење од виталног су значаја – закључу-



Др Миле Бјелајац

Осноац на сојсџвене снаге је снажно истакнут, што имплицира поруку да ће се, свидело се то некоме или не, припремати и за асиметрични рат ако буде потребно. Рука је пружена свакоме, али не више по цену бескрајних уступака без поговора и без узвратних гестова.



Проф. др Виолета Рашковић Таловић

Србија је изабрала да не буде ни члан НАТО-а, ни ОДКБ. Војна неутралност наше државе заснована је на историјским околностима и геополитичком ставу, и, иако ова одлука није јефтина, наша земља с њом има боље изгледе и могућности у међународним односима за реализацију својих националних интереса.

је директор Института за новију историју Србије др Миле Бјелајац.

РАЗВОЈ ПРИВРЕДЕ КАО ПОДЛОГА ВОЈНЕ НЕУТРАЛНОСТИ

– Србија је изабрала да не буде ни члан НАТО-а, ни ОДКБ. Војна неутралност наше државе заснована је на историјским околностима и политичком ставу и, иако ова одлука није јефтина, наша земља с њом има боље изгледе и могућности у међународним односима за реализацију својих националних интереса – каже проф. др Виолета Рашковић Таловић, декан Факултета за међународну политику и безбедност, уз констатацију да војна неутралност није препрека за успостављање војне сарадње са другим земљама и организацијама.

– Председник Вучић најавио је да би већ 15. фебруара, на Сретење, Србија могла да добије Декларацију о геополитичкој независности и војној неутралности. То значи да је Србија при доношењу одлуке о (не)сврставању у неки геополитички блок узела у обзир геоекономске изазове и размотрила последице те одлуке. Било да је реч о унутрашњим факторима или спољашњим детерминантама и политичким притисцима, Србија показује мудрост и промишљеност, настављајући да негује чак и продубљује дипломатске односе са највећим светским играчима – каже Виолета Рашковић Таловић и додаје да за територијално малу земљу као што је Србија, главни ослонац на међународном плану представља уравнотежен однос са међусобно супротстављеним силама, како не би била сувише економски зависна од једних или других.

Према њеним речима, добри привредни резултати које Србија постиже штите и подстичу овакву њену одлуку, а да данас, имајући у виду однос снага на геополитичкој сцени Јужне Европе, Србија не би смела да било који избор сматра избором без алтернативе.

– Још је Јован Цвијић нашу геополитичку драму сажео у реченици да је географија највећи непријатељ Србије. Више од две хиљаде година Србија је разапета између Истока и Запада и сваки избор који Србија направи има своју цену. На додиру тектонских плоча изазова и утицаја, приметна је ипак евроцентричност Србије. Реално, привредно је високо зависна од Европ-

ске уније, наши највећи спољнотрговински партнери су Немачка и Италија, а највећи обрт је управо са земљама из ЕУ – каже декан Факултета за међународну политику и безбедност, уз констатацију да неутралност Србије нема међународно признање као у случају Швајцарске, да је учлањење у ЕУ, ако до њега уопште дође, још далеко, а „боравак у Евроазијској унији нејасан је и магловит”, те и зато, између осталог, на неутралност треба гледати као на спасоносни заклон.

БИТАН ЕЛЕМЕНТ СРПСКЕ ПОЛИТИКЕ

Коментаришући консеквенце војне неутралности, сарадник Института за европске студије др Милан Игрутиновић каже да стратегије националне безбедности и одбране дају нешто шире дефинисање улоге војне неутралности, прокламоване већ споменутом тачком 6 Резолуције Народне скупштине о заштити суверенитета, територијалног интегритета и уставног поретка Републике Србије из 2007.

– Мој општи закључак је да ће војна неутралност, постављена како већ јесте, имати више улогу у даљем развоју система одбране него што ће имати новог спољнополитичког ефекта. Разрада војне неутралности фундаментално усмерава наш систем одбране на ослонац на сопствене снаге, где је развој односа са одабраним земљама и савезима помоћно средство безбедности земље. Ослонац на сопствене снаге логично води ка потреби јачања цивилне одбране и треће мисије Војске Србије и дубљој интроспекцији о односу друштва према питањима одбране и начинима на који наше садашње схватање историје и традиције делује у том домену.

Такође, истиче Игрутиновић, није немогуће да логика усмерености на сопствене снаге на крају доведе до преиспитивања одлуке о укидању обавезног служења војног рока, о чему би се нужно морала водити широка јавна расправа.

Сарадник Института за европске студије истиче и да од проглашења војне неутралности није било озбиљнијих позива од домаћих политичких актера да се тај став преиспитује, нити да Србија приступа неком војном савезу.

– Чини се да је војна неутралност до сада стекла солидан демократски легитимитет и



Пуковник др Вељко Благојевић

Народу који није поклекао неопходан је предах ради економске, политичке и општедруштвене консолидације. У том контексту је војна неутралност корисна за стварање услова за постизање преко потребног друштвеног консензуса око кључних националних вредности и интереса.



Др Милан Игрутиновић

Чини се да је војна неутралност до сада стекла солидан демократски легитимитет и да конкретне опције евентуалног приступа неопходан је предах ради економске, политичке и општедруштвене консолидације. У том контексту је војна неутралност корисна за стварање услова за постизање преко потребног друштвеног консензуса око кључних националних вредности и интереса – каже Благојевић и додаје да остаје питање „цене” коју морамо платити за самосталну изградњу поузданог система одбране.

да конкретне опције евентуалног приступа неопходан је предах ради економске, политичке и општедруштвене консолидације. У том контексту је војна неутралност корисна за стварање услова за постизање преко потребног друштвеног консензуса око кључних националних вредности и интереса – каже Благојевић и додаје да остаје питање „цене” коју морамо платити за самосталну изградњу поузданог система одбране.

„ПРЕДАХ” И УСЛОВ ЗА КОНСОЛИДАЦИЈУ

Војна неутралност Србије може се, и мора, сагледавати двострано, сугерише пуковник др Вељко Благојевић из Института за стратегијска истраживања Министарства одбране, уз констатацију да је, са унутрашњег политичког аспекта, српски народ у протекле три деценије претрпео велике губитке.

– Ратови, економске санкције и политички притисци разорили би друштвено ткиво и много већих народа од нашег. Народу који није поклекао неопходан је предах ради економске, политичке и општедруштвене консолидације. У том контексту је војна неутралност корисна за стварање услова за постизање преко потребног друштвеног консензуса око кључних националних вредности и интереса – каже Благојевић и додаје да остаје питање „цене” коју морамо платити за самосталну изградњу поузданог система одбране.

Он објашњава да спољнополитичка анализа војне неутралности („коју не треба поистовећивати са правним институтом неутралности”) указује на чињеницу да је у питању изазов за сваку државу у глобализованом светском друштву.

– Неутралност је у историјској деклацији, а већина малих и средњих држава настоје да своје безбедносне и одбрамбене политике ускладе са моћним регионалним или глобалним играчима. Бити изван система колективне безбедности је изазов који изискује велико спољнополитичко умеће – истиче истраживач Института за стратегијска истраживања.

– Можда се ипак треба присетити Тукидида који тврди да је „тајна среће слобода, а да је тајна слободе храброст”. Континуитет спровођења политике војне неутралности указује да је то опредељење које пружа најоптималније услове за реализацију кључних националних интереса Србије – закључује пуковник др Вељко Благојевић.!

Фото: Димитрије Остојић и Јово Мамула

Обука специјалаца на Копаонику

ЗА ЊИХ НЕМА ЗИМЕ



Копаоник је и ове зиме понудио одличан природни полигон за усавршавање врхунских специјалаца. Припадници Специјалне бригаде спремни су да и у тешким временским условима одговоре на свако наређење.

Пише Катарина СИМОНИЧИЋ

Специјална бригада у своје редове окупља најхрабрије, елитне припаднике Војске Србије. Према речима бригадног генерала Мирослава Талијана, команданта Специјалне бригаде Генералштаба Војске Србије, специјалне јединице свих земаља, па и наше, подједнако су обучене за дејства на копну, води и из ваздуха и то у свим метеоролошким условима, како дању, тако и ноћу.

– Да би испунила своје задатке Специјална бригада организује интензивну обуку, која подразумева и обуку у зимским условима. Све оно што је основа дејстава специјалних операција проверава се и у тешким временским условима, на температурама у минусу, на заснеженим и леденим површинама, по магли и великом мразу. Неповољне метеоролошке услове припадници специјалних јединица користе за извршавање изненађујућих напада на непријатеља, па зато сви који су у редовима Специјалне бригаде морају да науче како да издрже у екстремним условима и у њима делују као да су то сасвим нормалне околности – поручује генерал Талијан.

Обука припадника Специјалне бригаде у зимским условима траје целе зиме. Већи део обуке реализује се у ширим рејонима мирнодопског размештаја, у Нишу и Панчеву,



а остатак као стационарно логоровање на Копаонику.

Потпуковник Владимир Стојановић из Специјалне бригаде, који на Копаонику обавља дужност команданта привремене команде, истиче да 51. Скијашки полигон „Копаоник“ нуди одличне услове за живот и рад припадника Специјалне бригаде, али и за обуку у алпском скијању и у диверзантским дејствима зими. Такође, време које припадници Специјалне бригаде проводе заједно на стационарном логоровању помаже у јача-

њу међуљудских веза у колективу и изградњи тимског духа.

– На стационарном логоровању на Копаонику реализују се основна и напредна обука у алпском скијању, кондиционирање у скијању, обука инструктора скијања и преживљавања у зимским условима, обука и тренажне вожње у управљању моторним санкама и физичка обука – објашњава потпуковник Стојановић.

Део обуке у зимским условима који се изводи на Копаонику траје од краја децембра до краја марта. ➤



Обуку у скијању пролазе сви припадници Специјалне бригаде, док обуку у трагању и спасавању, управљању моторним санкама и извиђачки део пролазе сви из јединица борбеног састава.

Потпуковник Стојановић истиче да тактичка обука специјалних дејстава коју изводе борбени састави зими подразумева извиђање, дивер-

зантска дејства, топографију, кретање у планини зими, у ноћним условима и условима отежане видљивости.

– Припадници Специјалне бригаде овде уче и како да изграде објекте у снегу, попут иглоа, партизанских бивака, вучјих јама, који служе за групни смештај и преживљавање у условима екстремно ниских температура. У одређеним сегментима зимске обуке

користе се и пси. У питању су тзв. пси лавинари, који помажу при трагању за обореним пилотима и спасавању у снегу и на неприступачним теренима. За задатке спасавања осим паса трагача у зимским условима користи се и верачка опрема, моторне санке, скије и крпље за кретање по дубоком снегу, а припадници падобранске чете који се у Специјалној бригади баве посло-



вима трагања и спасавања обучени су и за спасавање употребом ваздухоплова, конкретно хеликоптера – рекао је потпуковник Стојановић.

Важну улогу у реализацији обуке у зимским условима има опрема. При избору опреме посебно се води рачуна да се поштују временски услови и специфичности окружења у којем се изводи обука.

Маскирна зимска одела намењена су за камуфлирање војника на терену делимично или потпуно прекривеном снегом. Одело се састоји од панталона, блузе, навлаке за шлем, рукавица, маске за лице и додатних трака за камуфлирање личног наоружања, а носи се преко униформе и испуњава све критеријуме функционалности и маскирне способности.

За делове обуке који се изводе ноћу користе се оптоелектронска средства за ноћно осматрање, биноклари којима се прати кретање и термовизијске камере које се користе за осматрање, нишањење и навођење. Копаоник под снегом је и ове зиме понудио одличан природни полигон за усавршавање врхунских специјалаца.

Фото: Јово Мамула



Четврта бригада
Копнене војске

СНАГА БРОЈА 4 НА ДЕСНОМ РАМЕНУ

Четврта бригада КоВ ангажована је у све три мисије Војске, али је посебна по томе јер обезбеђује административну линију према Аутономној Покрајини Косову и Метохији и контролише Копнену зону безбедности у сектору „Југ“. Припаднике бригаде посетили смо уочи дана јединице, 31. јануара, и њихове славе Светог Атанасија Великог.

Фото: Даримир Банда

Пише Мира ШВЕДИЋ

После ослобођења града Врања од Турака, 1897. године ту је формиран Први пешадијски пук, који је био смештен у касарни „Књаз Милош Велики”. Традицију тог пука оживела је некадашња 78. моторизована бригада. Данас назив „Први пешадијски пук књаза Милоша Великог” носи једна од две касарне у Врању, такозвана горња.

Припаднике 4. бригаде КоВ посетили смо уочи дана јединице, 31. јануара, и њихове славе Светог Атанасија Великог. Прелазећи капију касарне „1.300 каплара”, у којој је смештена Команда бригаде, учинило нам се као да време стоји и да нас при сваком доласку затиче иста слика – уређени круг, брзи и одлучни покрети војника, подофицира и официра који улазе и излазе из зграда, салутирају надређенима које сретну уз пут, и ред и дисциплина. Нас је сачекао трећи по реду командант те бригаде, бригадни генерал Слободан Стопа.

ПОСЕБНОСТИ

Улазећи у зграду Команде, фотографије на зидовима подсећају нас на 30. јун 2007. године – на дан када је бригада формирана. Осим Команде, која је у Врању, бригаду чини 11 јединица ранга батаљон–дивизион који су стационарни у Врању и Бујановцу. Састоји се од пешадијских, тенковских, механизованих, артиљеријских и артиљеријско-ракетних јединица за ПВД, инжињеријских, логистичких и јединица везе. Као и друге бригаде Војске Србије, ангажована је у све три мисије Војске, али је као најјужнија јединица посебна по томе јер обезбеђује административну линију према АП Косово и Метохија и Копнену зону безбедности у сектору „Југ”.

Иако је ситуација у Копненој зони безбедности данас мирна, још се памте терористички напади на припаднике Четврте бригаде – онај из 2002. године и последњи, који се десио 24. септембра 2003. у селу Добросин. Тада је нападнуто возило у коме су били ма-

јор Рахман Бандић и возач Владица Субашић. Возач је пружио помоћ рањеном мајору и позвао помоћ са базе.

– И данас постоје одређени изазови и ризици. Они не угрожавају ни становништво, а ни војнике. Ми их пратимо и решавамо на прописан начин. Могу да кажем да је југ Србије безбедан и да сви грађани могу спокојно да живе и раде и да не брину о својој безбедности – нагласио је на почетку разговора командант бригаде бригадни генерал Слободан Стопа.

СТАЛНО УСАВРШАВАЊЕ У ПРОФЕСИЈИ

Припаднике Четврте бригаде можете видети на вежбаљима и полигонима широм земље. У периоду интензивне обуке јединице изводе бојева гађања на војним комплексима „Пасуљанске ливаде” и „Орешац”, а пешадијска на стрелиштима „Међа”, „Шуматовац” и „Кривул”. Последњи пут у протеклој години видели смо их почетком новембра на Војном комплексу „Пасуљанске ливаде” током вежбе „Удар 2019”. Тамо су се тенковске посаде увежбавале и оспособљавале за извршавање наменских задатака. Пре вежбе извели су више гађања на војном комплексу „Орешац” и на „Пасуљанским ливадама”.

Бележи се да су прошле године припадници те бригаде извели једну мултинационалну вежбу „Платинисти вук 19” и 38 националних вежби. Припремали су се и за Тенковски биатлон у Русији. Од десеторице на такмичење су отишла шесторица, а њихов нишанција десетар Богољуб Арсов и возач десетар Дејан Милановић били су у првој тенковској такмичарској посади.

– Има нас свуда. Четврта бригада је најпопуњенија бригада у Војсци Србије и учествује у многобројним активностима. Имамо у својим редовима и врсне спортисте, који одлазе на такмичења. Свесни смо да не можемо да имамо добре војнике ако их чувамо уз себе. Они морају да се усавршавају у својој професији. Кад се, на пример, три месеца припремају за

тенковски биатлон и кад оду у Русију, тамо стекну нова искуства и унапређују своја знања. Истовремено се боре за своју бригаду, за КоВ, за Војску и представљају државу Србију. Да сте их видели с каквим су поносом носили мајице које смо им обезбедили с натписом Тенковски биатлон Војска Србије. Путовали су у њима у Русију и носили их тамо. Желели су да на тај начин искажу своју љубав према Србији. А то није мала ствар – истиче командант.

Војници и старешине бригаде припремају се и за учешће у другој мисији Војске – за одлазак у мировне операције. Њихова пешадијска чета учествовала је 2018. у мисији UNIFIL у Либану, а спремају се да то ураде и ове године.

Припаднике те бригаде видели смо и крајем јула, када је њихов 41. пешадијски батаљон изводио обуку на новом оклопном борбеном возилу „лазар 3”. Јединица је примила шест таквих возила, а надају се да ће у будућности бити још новина у опремању. Осим борбених возила, неопходна су им и нова моторна возила, али је битна и набавка војне опреме јер, како каже генерал Стопа, кад војник има квалитетну чизму, топлу униформу, кад је нахрањен и обучен, ништа му није тешко. Онда је мотивисан и сигуран у то што треба да ради.

РАД УСМЕРЕН КА БАЗАМА

Живот бригаде је динамичан и одвија се истовремено на више места – у касарнама, на базама, у поседнутим објектима, па је због тога људство јединице подељено – отприлике је половина у касарнама, а половина на терену. Како је њихова најважнија активност рад на базама, за то се константно припремају. За обезбеђивање простора од 117 километара административне линије имају 11 база (од базе „Цворе” до базе „Трстено”), четири поседнута објекта и снаге на бази „Југ”. Тај део земље непрекидно обезбеђује велики број људи. Формирају се привремени састави из јединица бригаде, који се смењују на 21 дан. ➤

Иако је ситуација мирна, како каже генерал Стопа, постоје изазови са којима се суочавају. Изазов су мигранти који се поново појављују, не само на југу, већ и у осталим деловима Србије. Да би тај задатак могли успешно да решавају, сарађују са Полицијском управом Врање, координирају активности и размењују информације.

– Изазов је и сарадња са КФОР-ом. Битно је да се они појаве на административној линији заједно са нама, да заједно обезбеђујемо КЗБ, јер се тако повећава и безбедност наших грађана и свих који живе уз административну линију. КФОР је заједно са Војском Србије гарант безбедности уз целу административну линију, нарочито овде у сектору „Југ“, где су припадници наше бригаде. Наша је предност што ми познајемо територију и за нас нема непознаница у свему што радимо, јер то радимо дуго година. И увек имамо информације и можемо правовремено да поступамо у вези са безбедношћу људи, имовине и грађана – истиче први човек бригаде.

А није лако свакодневно покрити 117 километара административне линије.

– Сваки дан нам доноси изазове. Некад су то људи, некад техника, а некад и задатак који извршавамо. Када ми зазвони телефон, увек помислим да се нешто није десило. Изазови су често везани за исправност возила у КЗБ. Као командант свакодневно добијам извештај о стању у КЗБ и сваког јутра на колегијуму приоритетно дајем задатке и упућујем екипе да решавају проблеме везане за исправност технике у КЗБ. Тамо техника свакодневно мора да буде 100 посто исправна и не дозвољавамо да падне испод тог процента – наглашава генерал.

Иако је бригаа о исправности возила важна, још већа је бригаа о људима који 21 дан живе и раде у базама и поседнутим објектима.

– Ми смо сада на свим базама створили такве услове да војници и старешине могу нормално да живе и раде – да се истуширају и освеже када дођу из патроле, да имају удобан кревет и кувано јело. Имамо гре-

Фото: Горан Станковић



– Ми дођемо и њрођемо, али број 4 остијаје. Он је вечији и за њега тиреда да се боримо, као што се они у Нишу боре за број 3, они у Краљеви за 2, а у Новом Сагу за 1. Увек остијаје на десном рамену и од наших њријадника очекујемо да ња с њоносом носе на униформи – истииче бријадни њенерал Слободан Сџоња

јање, струју, воду, купатила и тушеве. На поседнутим објектима који нису грађени типски као базе чинимо напор да створимо услове приближне базама. Тако смо, на пример, на поседнутом објекту „Горњи Вртогос“ направили купатила и тоалете, заменили кровове и много тога урадили, тако да кад дођете тамо имате осећај као да сте на бази, а не на поседнутом објекту. Захваљујући помоћи донатора из Врања, недавно смо и на посед-

нутом објекту „Гуре гат“ реновирали комплетан објекат. Све радове извели су наши припадници – са поносом истиче генерал Стопа.

Средства која добијају из војне касе довољне су за обуку, али како каже генерал, пара никад доста.

– Све што добијемо, ми и потрошимо. Не остаје нам ниједан динар. То значи да смо правилно распоредили средства током године. И да добијемо још толико, сигуран сам да бисмо их утрошили на поправку технике, на адаптацију и поправку објеката. Сада нам у томе помажу локалне самоуправе. Најчешће нам донирају материјал помоћу кога наши војници и старешине сами граде и сређују објекте. Недавно сам отворио пет реновираних објеката у касарнама. Задивљујуће је шта све војничка рука може да направи уз мало средстава и много воље.

Према речима команданта, старешина је дужан да решава све проблеме својих војника, још у настанку, посебно оних који су одвојени од куће.

– Ако гурате проблеме под тепих, брзо ће се накопити и шта ћете онда? Тога нема код нас. Не дозвољавамо било какве импровизације везане за услове живота и рада, за безбедност људи, за ношење заштитне опреме у КЗБ, за контролу путних праваца и свега што је у функцији безбедности

ОДЛИКОВАЊА

За заслуге у борбама на Косову и Метохији током НАТО агресије Четврта бригада добила је 2001. године Орден ратне заставе трећег степена, а за изузетне заслуге у раду на очувању безбедности на југу Србије 2015. године додељена јој је Златна медаља. Две године касније одликована је Орденом заслуга из области одбране и безбедности трећег степена.

људи и средстава Четврте бригаде. Јер свака импровизација може бити кодна за оног ко извршава задатак и не поштује процедуре – категоричан је генерал Стопа.

ТРЕЋА МИСИЈА НАЈЈУЖНИЈЕ БРИГАДЕ

Командант бригаде истиче да је за рад јединице изузетно важна цивилно-војна сарадња, јер је Војска у служби свих грађана који живе на том подручју. Веома коректно сарађују са локалном самоуправом и у Врању, Бујановцу и у Прешеву. Немају проблема ни кад је реч о здравственом збрињавању војника и старешина који су на базама или поседнутим објектима. Лекар у Прешеву ће их прегледати у било које доба дана, па и у вечерњим часовима, и упутити даље или збринути па вратити на базу. Командант бригаде истиче да је добра сарадња и са Сектором за ванредне ситуације МУП-а Србије. Крајем октобра више

СПОМЕН-СОБА

Спој војне прошлости и садашњости Врања и југа Србије заокружује спомен-соба Четврте бригаде КоВ и гарнизона Врање у касарни „Први пешадијски пук књаза Милоша Великог”, која је отворена 31. јануара 2008. године. Настала је великим залагањем садашњег команданта Копнене војске генерал-потпуковника Милосава Симовића, тада команданта бригаде. У тој спомен-соби, поред осталих вредних експоната, налази се и осам спомен-плоча на којима је уклесано 5.440 имена и презимена погинулих Врањанаца и људи из околине, страдалих у седам ратова – почев од ослобађања Врања од Турака 1878, до оружаних сукоба на југу Србије 2000. и 2001. године. Направили су је припадници бригаде, а знатан допринос дали су и грађани Врања и околине. До сада је спомен-собу обишло више од 50.000 људи и 70 страних и домаћих делегација, а од тога 28 делегација високог ранга.

од 100 припадника Четврте бригаде ангажовано је у гашењу пожара у општини Трговиште, где је била проглашена ванредна ситуација. Упутили су се у атаре села тих општина, спречавајући ватрену стихију. Иако је гашење пожара додатно отежавао неприступачан терен и јак ветар, припадници јединице успели су да га локализују.

– Имамо подршку и помоћ начелника Пчињског управног округа, народних посланика који су из овог округа, свих председника општина, градоначелника, културних институција, школа, здравствених центара Пчињског округа. Командант Четврте бригаде увек може да рачуна на све те институције и на њихову помоћ и да зна да ће моћи да реши проблем. Недавно смо асфалтирали део путева касарне „1.300 каплара” уз помоћ управо људи из Пчињског округа и „Путева Србије. Наравно, и ми, у складу са могућностима, помажемо Пчињски округ када је то потребно. Присутни смо и на обележавањима разних дату-

Обуку на новом оклопном борбеном возилу „лазар 3” изводили су прошлог лета припадници 41. пешадијског батаљона



Фото: Јово Мамула



И на поседнутим објектима стварају услове за живот приближне базама



Припадници Бригаде ангажовани у гашењу пожара у општини Трговиште

ма из наше историје. Има нас од Трговишта, преко Бујановца, Врања, Владичиног Хана, Сурдулице, и поносни смо што смо међу народом и са народом – истиче генерал Стопа и посебно наглашава изузетну сарадњу која постоји са Српском православном црквом и Врањском епархијом. Помогли су им да у касарни дограде богослужбени простор, цркву у којој је прошле године служена литургија за Дан Четврте бригаде и њихове славе Светог Атанасија Великог, али и за Дан града и градску славу, иако у центру града постоји Црква Св. Тројице. На литургију у касарну дошли су командант КоВ-а, владика са свештенством, градоначелник, начелник

ТРАДИЦИЈЕ

Четврта бригада Копнене војске формирана је 30. јуна 2007. од припадника 78. моторизоване бригаде и делова 549. моторизоване и 52. мешовите артиљеријске бригаде. Војну заставу те јединице примио је њен командант, тада пуковник Милосав Симовић. Свој дан бригада обележава 31. јануар. Последњи дан у јануару слави се и као градска слава – Свети Атанасије Велики, али и као слава бригаде, јер је то некада била слава Првог пешадијског пука чије традиције настављају. Војници су секли славски колач последњи пут 31. јануара 1941, а традицију су оживели припадници гарнизона Врање после 66 година.

округа и други. Био је то знак поштовања за све што чини Четврта бригада.

Да се добар глас те јединице одржи помажу и акције које спроводе. Неке од њих су „Лекар на селу” „Отворени дани” у касарни у Врању и акција „Популаризација војног позива”.

– Војни позив је овде на цени. Из Врања има доста девојака и младића који иду на добровољно служење војног рока и они су будући припадници Четврте бригаде КоВ. Ми их очекујемо јер ће код нас имати сигуран посао, имаће шта да науче, а моћи ће и да напредују – да похађају разне курсеве, постану подофицири, а неки и официри Војске, зависно од образовања које имају – каже генерал Стопа.

За добар глас заслужни су и команданти бригаде, који су у њој исцртавали свој пут, али и пут јединице и њено место у Војсци и друштву.

– Тада пуковник, а данас генерал-потпуковник Милосав Симовић 30. јуна 2007. примио је заставу Четврте бригаде и најдуже био њен командант. Његовим залагањем је током шестогодишњег рада спроведено много акција: направљена је спомен-соба бригаде, формиран је фудбалски клуб „Небески анђели”, који негује сећање на 11 погинулих припадника 78. моторизоване бригаде, основана је плесна група, оркестар „Војна тајна”, а враћена је традиција официрских бацова у Врању. После Симовића командант је био генерал Зоран Лубура, који је наставио његовим путем. Ја сам после та два врсна генерала трећи командант бригаде и решавам неке друге ствари, али је све у функцији овог броја 4 који носимо на рукаву. Ми дођемо и прођемо, али број 4 остаје. Он је вечит и за њега треба да се боримо, као што се они у Нишу боре за број 3, они у Краљеву за 2, а у Новом Саду за 1. Увек остаје на десном рамену. И од наших припадника очекујемо да га с поносом носе на униформи – завршава причу о бригади бригадни генерал Слободан Стопа.!

Испитивање модернизованог борбеног возила пешадије БВП М-80А и гађање у ноћним условима

ОПРЕМА ВОЈНИКА БУДУЋНОСТИ

Као да оштрина хладог јануарског дана није био довољна, полигон „Никинци” је додатно био окован густом и неумољивом маглом. Како се вече приближавало, окупљенима у Центру за испитивање наоружања и војне опреме Техничког опитног центра, како је званично име тог полигона, постало је јасно да ће ноћно гађање, заједнички задатак на коме су били ангажовани, постати још изазовније.

Пише Биљана МИЉИЋ

Конструкционим испитивањима модернизованог борбеног возила пешадије БВП М-80А и гађању у ноћним условима присуствовали су министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић. Мете и поготке, захваљујући најсавременијим камерама и софтверима, могли су да посматрају на мониторима, који су пружали јасан преглед ефикасности гађања, упркос магли и сложеним временским условима.

Према речима министра Вулина, модерна војска и модеран војник морају да буду у стању да извршавају све своје задатке и по дану и по ноћи, без обзира на временске услове.

– Војска Србије ради бројне модернизације, бројна унапређења постојеће технике, али и усваја нове технологије и нове способности како би могла да одговори најсложенијим борбеним задацима. Могли смо да видимо да војник који је опремљен термовизијом, војник који је опремљен појачивачем слике, да борбено возило пешадије које је опремљено термовизијским камерама и новим топовима, јесте борбено возило будућности и опрема коју ће носити војник будућности. Ово мора да постане део свакодневице наших војника, овакви



Фото: Јово Мамула

– Војска Србије и сваки њен припадник мораће да буду опремљени и обучени и да буду у стању да одговоре на баш сваки изазов. Ми смо показали да смо то већ у стању, добрим делом из домаће ђаке и домаћих инжењерских решења, а оно што не можемо да направимо, куйћемо. Наш војник ће имати најсавременију и најбољу опрему – истакао је министар Вулин.

нишани, опрема, заштита и борбена возила, јер само тако ћемо моћи да се носимо са свим изазовима 21. века – нагласио је министар Вулин.

Ноћно гађање изведено је под будним оком помоћника министра за материјалне ресурсе др Ненада Милорадовића, који је истакао да је приказано гађање у оквиру конструкторских испитивања оптоелектронског нишанског осматрачког система на прототипу борбеног возила пешади-



је БВП М-80АБ1 и паралелно са тиме, припадника пешадије који су опремљени најновијом генерацијом оптоелектронских нишана од којих је део уведен у Војску Србије прошле године, а део је управо на опитовању.

– У претходних неколико дана, колико траје ово конструкторско испитивање, имали смо различите временске прилике, а имали смо и најсложеније могуће услове када је реч о оптоелектронским средствима која смо

овде тестирали – нагласио је помоћник Милорадовић.

Све је то посматрано одговарајућим оптоелектронским системима, па је и у најнеповољнијим условима могло да буде извршено опитовање тих средстава.

– Задовољни смо резултатима. Наравно, постоји још простора за дораду. Они уређаји који су већ уведени у наоружање оправдавају и задовољавају све што је потребно, а и уређају

који су тренутно на опитовању ће, по свему судећи, успешно завршити опитовање, након чега ће се ићи на масовније опремање пешадијских јединица – нагласио је Милорадовић и додао да се ускоро очекује и завршетак конструкторских испитивања и прелазак на завршна испитивања прототипа борбеног возила пешадије.

Прилику да присуствује ноћном гађању у „Никинцима” имао је и директор „Телеоптик-Жироскопи” Милан Настић, који је истакао да је та фабрика наменске учествовала у изради електронске справе како би се повећале борбене могућности возила пешадије.

– Гађања су успешно изведена. Коришћени су наши термални нишани „Eagle 60” и „Eagle 70”. Надамо се да је ово велики допринос за нашу војску и велики подстицај „Телеоптику-Жироскопи” за даље кораке у опремању Војске Србије и повећању њене борбене готовости – нагласио је Настић.

Важан задатак током ноћног гађања, али и конструкторских испитивања имао је командир Специјалне опитне посаде Војнотехничког института заставник Давор Јањетовић, који је надгледао гађање из модерновог оклопног борбеног возила пешадије опремљеног са новом куполом и нишанским справама.

– Нишанска справа има термовизијску камеру која нам омогућава да у ноћним условима успешно изведемо гађања – истакао је заставник Јањетовић додавши да је успешно изведено гађање из митраљеза ПКТ 7,62 mm на даљини од 500 метара.

У веома сложеним временским условима своје умеће, међу припадницима Војске Србије који су извршили гађање из пушке 5,56 mm, у Никинцима показао је и десетар Слађан Бањац из Друге бригаде Копнене војске.

– Имао сам прилику да извршим опитно гађање циљева на даљинама од 100, 200 и 300 метара из аутоматске пушке 5,56 mm које се показало одлично – рекао је десетар Бањац и додао да је приликом гађања користио оптички нишан СОВА 4 и да је успешно погодио све мете.!

Војник Јелена Вукотић,
златна каратисткиња

ЈОШ КОРАК ДО СНА

Пише Душан ГЛИШИЋ

На индивидуалној обуци војника на добровољном служењу војног рока у Ваљеву од првог дана била је најбоља, на недавно завршеној евалуацији оспособљености побрала је све похвале инструктора који очекују да се докаже и у Пожаревцу, где је с другим војницима децембарске генерације прекомандована средином јануара. Њена жеља је да споји спортске и војничке вештине. Да своје знање и способности доказане на многобројним карате такмичењима пренесе војницима, а да од њих усвоји вештине које они поседују. Изазови су њена страст, а где их има више него у војсци?



Своје знање и вештине у коришћењу ручног ракетног бацача РРБ 64 mm М-80 показала је и Јелена Вукотић. Одлучним и снажним покретом отвара цев оруђа и припрема га за испаливање ракете...

У готово свакој класи војника на добровољном служењу војног рока, већ после неколико дана обуке, искуснији инструктори издвоје оне који се труде за нијансу више, оне који све задатке извршавају брже и прецизније и чије максимално залагање од јутра до повечерја једноставно не може да прође непримећено. За таквог лидера своје генерације у Другом центру за обуку у Ваљеву, почетком децембра, наметнула се омалена Јелена Вукотић, каратисткиња из Лај-

ковца, која је, по освајању силних медаља на републичким, европским и светским такмичењима у каратеу и његовим варијантама попут кобудоа, бо-јутсуа, темишаварија..., одлучила да обуче војничку униформу.

Мада је тек закорачила у трећу деценију живота, сматра се искусном, зрелом и одлучном девојком, изграђеном личношћу којој је спорт вратио и више него што је у њега уложила, а то никако није мало. Карате и сродне борилачке вештине тренира већ 13 година, од петог разреда основ-

УСПЕШНА ЕВАЛУАЦИЈА

После реализоване индивидуалне обуке у трајању од шест недеља, војници генерације децембар 2019. на добровољном служењу војног рока у Другом центру за обуку у Ваљеву реализовали су проверу обучености за извршење војничких задатака у прописаним условима. Дводневну евалуацију извршили су лиценцирани инструктори обуке који су на крају били веома задовољни приказаним вештинама и знањем војника, који су тестирани из тактичке и стројеве обуке, правила службе и коришћења пешадијског оружја.

– Да би војник приступио евалуацији, претходно је морао да изврши планирана гађања из пешадијског наоружања и физичку проверу, која се састојала од склекова, дизања трупa с тла и трчања на 2.400 метара. После тога војници су спремни за проверу стечених вештина, знања и способности – рекао је Саша Игњевски, командир одељења и инструктор обуке, пред којим су војници показали знање из правила службе. На импровизованом стражарском месту, један за другим, одлучним гласом заустављали су смену страже или придошлицу, тражећи лозинку и у случају незадовољавајућег одговора, захтевали извршавање прописаних радњи. Искусни

инструктор опажао је и најмање нијансе неодлучности стражара и упозоравао их да у обављању стражарске дужности нема места ни времена за размишљање, све мора да се уради готово аутоматски и прецизно.

Неколико десетина метара од стражара, своје знање и вештине у коришћењу ручног ракетног бадача РРБ 64 милиметра М-80 показала је друга група војника. Показало се да је децембарска класа знатно боља од неколико ранијих генерација војника на добровољном служењу војног рока. Иако се оцена обучености своди на „прошао” и „није прошао”, инструктори истичу да је ниво исказаног знања, вештина и способности најмлађе генерације војника изнад просека. Тако је било током провере свих садржаја обуке, од кретања на бојишту, пружања прве помоћи, употребе личних средстава за АБХО заштиту, израде заклона, до гађања, стројевих радњи, постављања вежбовних мина, руковања аутоматском пушком и ручним ракетним бацаčem... По успешно реализованој евалуацији обучености војници су упућени у центре за специјалистичку обуку, где настављају оспособљавање у складу с војноевиденционим специјалностима.

не школе. На свој карате пут, кренула је са жељом да задовољи огромну радозналост и страст за изазовима, која ју је опседала од малих ногу. Радила је кате, опробала се с нунчакама, усавршила коришћење борбених мотки, ломила црепове, јачала дух и тело. Непобедива је у такмичењу ломљења црепова, доказана у светским оквирима, страх и трепет и на турнирима мушкараца. На прошлогодишњем светском надметању каратиста у Суботици на Светском карате купу освојила је златну медаљу иако се такмичила против мушкараца, тријумфовала је међу 1.600 такмичара из региона на једном од најјачих надметања у Србији, карате турниру у Краљеву, а ове године нада се одласку у Лас Вегас, на најстарије светско карате такмичење.

Свих ових година низале су се златне медаље, њено име постало је познато у свету, признања су стизала са свих страна, па данас Јелена може да се похвали титулом коју има мало који каратиста њених година. Она је мајстор каратеа трећи дан, лиценцирани тренер борилачких вештина, педагог и инструктор каратеа. Помислио би човек, остварила је све своје дечије снове.

А није тако. После свега месец дана проведених у ваљевској касарни спремна је, како каже, да одсања још један сан. Да се бави војним позивом. Хтела је она то и раније, али је љубав према каратеу и такмичењима била јача од жеље да после средње школе упише Војну академију. Кренула је другим путем, посветила се спорту и није зажалила. Сада верује да може да одговори изазовима које доноси војна професија. Не стрепи од напора који је свакако очекују, а завидан ниво способности већ је доказала. На индивидуалној обуци војника на добровољном служењу војног рока у Ваљеву од првог дана била је најбоља, на недавно завршеној евалуацији оспособљености побрала је све похвале инструктора који очекују да се докаже и у Пожаревцу, где је с другим војницима прекомандована средином јануара. Њена је жеља да споји спортске и војничке вештине. Да своје знање и способности доказане на многобројним карате такмичењима пренесе војницима, а да од њих усвоји вештине које они поседују. Изазови су њена страст, а где их има више него у војсци?

– Знам шта желим и шта могу. Одлучна сам да се бавим војним по-

живом да у некој од јединица Војске Србије започнем своје прве професионалне војничке кораке. Већ сам показала да то могу и да војничке вештине нису претешке за мене. Верујем у себе, током шест месеци војног рока доказаћу да ми ни највећи војнички изазови нису претешки и да могу да одговорим још већим. Зато сам се и јавила да одслужим војни рок, да видим колико могу и шта знам. Још једном сам се уверила да је све у складу духа и тела, да нема граница човековим способностима, само ако се правилно користе. Војна професија је, поред спорта, једна од ретких која човеку омогућава да се доказује на „више фронтова”, да провери и ојача своје умне и физичке потенцијале, да досегне сопствене психичке и физичке границе. А то је оно што највише желим – да истражим своје способности у окружењу које ми по свему одговара. Васпитана сам у патриотском духу, отац ми се борио у последњем рату, а деда и преци у светским ратовима. И породично и спортско васпитање развили су ми љубав према отаџбини, осетила сам снагу која извире из националне химне, огртала сам се заставом Србије...!

Фото: Горан Станковић

Војна болница Ниш

Сведок историје српске медицине

Војна болница Ниш обележила је 23. јануара 142 године рада. Данас је то савремена војноздравствена установа Управе за војно здравство МО у којој се обавља више од 90 одсто медицинских интервенција, а само се онколошки болесници и пацијенти којима је потребно извести неурохируршке и кардиохируршке интервенције на грудном кошу упућују на Војномедицинску академију.

Пише Зоран МИЛАДИНОВИЋ

У Војној болници Ниш на сваком кораку уочавају се неизбрисиви трагови историје. Иако је у почетку војна болница имала павиљоне на више локација у граду, након завршетка балканских ратова трајно је стационирана поред знаменитог културно-историјског споменика Ћеле-куле, односно на истом простору где је и основана пре 142 године. У кругу Војне болнице и данас се налазе бројни објекти под заштитом државе с краја 19. и почетка 20. века,

Војна болница код Ћеле-куле, 1878.



који потврђују да је та болница имала пресудну улогу у развоју српског војног санитета и српске медицине на југу Србије.

Њени управници били су славна имена српског санитета. Оснивач и први управник од 1878. био је пуковник, а касније академик др Владан Ђорђевић. Њега је наследио пуковник др Михајло Мика Марковић (од 1880), а санитетски бригадни генерал др Михаило Петровић био је оснивач хируршког одељења 1897. године. Деценијама су припадници те болнице градили њен углед, а генерацијама које су пристизале остављали су завет да дограде и надвисе претке у очувању и унапређењу здравља припадника Војске и грађанства с југа Србије.

РАТНА ИСКУСТВА

Управник Војне болнице Ниш пуковник др Јовица Станојковић тврди да славна традиција, подвизи, жртве, учешће у седам ратова и другим најзначајнијим историјским догађајима 19. и 20. века одређују и данас рад Војне болнице. Њени припадници поносни су на славне претке, јунаке српске санитетске службе, а традиција обавезује да се одржи висок ниво достигнутог угледа институције.

Недавно је начелник Управе за војно здравство МО бригадни генерал доц. др сц. мед. Угљеша Јовичић истакао да је Војна болница Ниш драгоцен део система војног здравства и

У Војној болници Ниш ради 485 људи. Прошле године урађено је 250.000 њрепедга и 1.500 ојерација. Иако су њредностй имали војни осигураници, четйврћина њрепедганих и ојерисаних били су цивилни осигураници. На Војну болницу Ниш ослања се 20.000 војних осигураника са њростйора од Ђујрије до Прешева.

да годишњи резултати потврђују важну улогу коју има у лечењу војних осигураника Ниша и шире околине и цивилног становништва које здравље поверава војним лекарима. Поверење је, према његовим речима, стицано деценијама уназад, али, нажалост, најчешће током ратних дешавања. Он је посебно истакао ангажовање Војне болнице Ниш у време НАТО агресије 1999. године, када је била носилац санитетске подршке јединицама које су биле размештене на Космету и на југу Србије, и подвукао да је и после 20 година недовољно речи захвалности за организовану санитетску подршку у тренуцима када је нашем народу била неопходна.

– У жељи да се специјалистичка и стручна помоћ укаже што раније, формирали смо истурене хируршке мобилне екипе које су се приближиле борбеним положајима, на падинама Паштрика и Кошара. Многи животи су спасени захваљујући томе што су хируршке екипе биле на сат времена од првих борбених линија. Мортали-



**Пуковник
др Јовица
Станојковић
управник
Војне
болнице
Ниш**

тет и број погинулих припадника Војске је смањен, а чињеница да су старешине и војници знали да иза себе имају стручне лекарске тимове знатно је утицала на њихов борбени морал – наглашава пуковник др Станојковић.

У непосредном окружењу борбених дејстава хируршки тимови збрињули су 1.066 рањеника и урадили 445 операција у општој анестезији са напредном евакуацијом у Војну болницу Ниш. Треба истаћи да су у тим ратним данима доктори и медицински техничари често давали крв како би обезбедили неопходне количине за рањенике којима је требало указати помоћ.

Рад хируршких и санитетских екипа Војне болнице у НАТО агресији препознали су и припадници страних здравствених служби најмоћнијих земаља света. Стручњаци из САД, Русије, Велике Британије, Француске, Немачке, Кине и других земаља долазили су у нишку војну болницу како би упознали лекаре који су радили у ратним условима и сазнали каквим су импровизацијама успевали да збрину толики број рањених, повређених и оболелих у ситуацији када није било ваздушног транспорта, а евакуација копном била јако отежана. Пример организације рада ратне војне болнице и збрињавање скоро 10.000 рањених, повређених, оболелих и психотрауматизованих припадника Војске и цивила се управо зато често користи како би и најразвијеније земље те принципе уградиле у санитет војски својих земаља.

Пуковници др Небојша Ђенић, др Горан Милојковић и други лекари који су учествовали у раду хируршких екипа презентovali су на бројним стручним састанцима у земљи и иностранству начин на који су извршавали своје задатке и тако додатно допринели угледу Војне болнице Ниш.

Искуства стечена у рату уграђивала су у свакодневни рад и усавршавала су не само ратну хирургију већ и медицину уопште. У рату су се исказали и епидемиолози, интернисти, неуропсихијатри и стручњаци других грана медицине. Вредан пажње је податак да 1999. године није било значајнијих епидемија у српској војсци због квалитетно спроведеног хигијенско-епидемиолошког надзора и противеписидемијских мера.

УНАПРЕЂЕЊЕ РАДА

Данас је Војна болница Ниш савремена војноздравствена установа Управе за војно здравство МО у којој се обавља више од 90 одсто медицинских интервенција, а само се онколошки болесници и пацијенти којима је потребно извести неурохируршке и кардиохируршке интервенције на грудном кошу упућују на ВМА.

– Развили смо и бројне дијагностичке и терапијске процедуре, које нас уздижу изнад нивоа установа секундарног типа, коме припадамо, и приближавају здравственим установама терцијарног нивоа – истиче пуковник др Станојковић.

Министарство одбране је у последње три године одвојило знатна финансијска средства за унапређење Војне болнице Ниш у кадровском, техничком и инфраструктурном погледу. Претпрошле и прошле године уложено је 250 милиона динара у њено опремање модерном радиолошком опремом, савременим мониторингом јединица интензивне неге, апаратима за анестезију, респираторима, опремом за хируршке сале за неинвазивну хирургију...

Управа за војно здравство Министарства одбране дала је подршку да се у њој изгради ургентно-пријемни блок који ће објединити и знатно унапредити стационарни део болнице и још боље дефинисати збрињавање ургентних болесника. Планирано је да се у оквиру новог ургентно-пријемног блока имплементира дијагностичка процедура магнетне резонанце, која у овом тренутку недостаје, и већ се предузимају кораци у едукацији радиолога који ће на њој радити. Постоји интересовање и Канцеларије за јавна улагања да учествује у инфраструктурном опремању Војне болнице.

– Убрзана је и динамика пријема младих лекара и специјалиста. Видимо рачуна да оставимо стручњаке који ће и даље успешно руководити и пренети наша знања и богато искуство млађим колегама тако да установа и даље буде на понос Министарства одбране, града Ниша и Републике Србије – истиче пуковник др Станојковић.

Људи који свакодневно исказују оданост и посвећеност племенитим циљевима лечења свакако су благо Војне болнице Ниш. Они улажу максимум напора не само да сачувају ниво здравствених услуга већ и да унапреде дијагностичке процедуре и методе рада са пацијентима. О њиховој пожртвовности говори и податак да и управник болнице и његови најближи сарадници облаче беле мантиле и раде са пацијентима кад год им то дозволе обавезе од менаџерских послова. Јер, бити чувар здравља је дар Божији, кажу они, мисија која им је од Господа дата. |

Поводом Дана Института за стратегијска истраживања и Војног архива

Научно тумачење стварности

Пише Јованка ШАРАНОВИЋ

Институт за стратегијска истраживања је у 2019. години наставио да се потврђује као значајна и кредибилна научноистраживачка институција. Настављено је са активностима на реализацији научноистраживачких пројеката који у фокусу својих истраживачких напора имају неке од најактуелнијих проблема из сфере безбедности, као и актуелних питања која се односе на историјску перспективу војне организације у Србији. Публиковани су бројни научни радови и монографије у којима су презентовани резултати реализованих пројеката или оних који су још у току. Одржано је више научних скупова и конференција. Институт се актуелно укључио у реализацију округлог стола и конференције на обележавању 20 година од НАТО агресије на СРЈ, организацији скупа који је био посвећен утврђивању истине о случају Рачак, као и округлог стола „Измењени карактер рата у 21. веку – теорија и пракса”. Такође, у његовој организацији одржано је предавање једног од најпознатијих савремених геополитичара Александра Дугина, као и веома посећена трибина „Геополитички аспекти савремених безбедносних изазова Републике Србије” на 64. Међународном београдском сајму књига. Све те активности допринеле су да се Институт афирмише као компетентна институција, што је и потврђено недавно окончаним процесом реакредитације код Мини-

старства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

СТРАТЕШКА КУЛТУРА

Када је реч о истраживачким активностима, посебну пажњу изазвало је Одељење за студије безбедности са пројектом „Стратешка култура као детерминанта националне безбедности у функцији подршке концепту војне неутралности”. Реч је о веома захтевном мултидисциплинарном научном подухвату и проблематици која се код нас до сада није довољно изучавала. Због тога су у реализацији пројекта, поред истраживача Института, укључени и еминентни научници из научне заједнице Србије.

Дефинисање садржаја појма стратешке културе представља својеврстан изазов сам за себе, а да се не говори о тежини и одговорности за покушај стицања научно заснованих сазнања о стратешкој култури савременог српског друштва. Да би се на неки начин омеђила иначе тешко ухватљива проблематика стратешке културе, требало је да се дефинишу њени кључни чиниоци. Критеријуми за њихово одређивање засновани су на основним стубовима на којима почива један народ и суштинским одредницама који су утицали на формирање и карактер народа, сагледавани у историјским контексту. Управо зато у фокусу рада на пројекту нашла су се питања традиције, геополитике и геоекономије као најзначајнијих

Дан Института за стратегијска истраживања добра је прилика да се сагледају његови остварени домети, као и доприноси које пружа у тумачењу и пројекцији процеса и појава које утичу на безбедност и одбрану земље. Током 2020. године Институт ће наставити да својим истраживачким ангажманом доприноси разумевању савремених безбедносних и одбрамбених дилема, као и значају војноисторијског искуства у модерном контексту.

чинилица стратешке културе, као и њихових рефлексија на концепт војне неутралности.

Од самог почетка рада на овом пројекту јасно је да он неће бити довољан да пружи одговоре на сва проблемска питања, недоумице и недоречености, али сасвим извесно представља почетак систематског научног промишљања стратешке културе код нас. Очекује се да ће резултати пројекта представљати добру основу за даље бављење наведеном проблематиком, која би у крајњем требало да идентификује квалитет, вредносни систем и капацитете српске стратешке културе да дугорочно вредносно подржи реализацију стратегијских интереса.

Недавно усвојене стратегије националне безбедности и одбране Републике Србије указују на дугорочно опредељење за концепт војне неутралности и даље стварање услова за свеобухватни приступ, јединствен и усклађен одговор безбедносним претњама на изазове. Управо концепт стратешке културе ствара фундаменталне услове за реализацију свеобухватног приступа безбедности, који се превасходно заснива на вољи и свести грађана за ангажовање у реализацији безбедносних и одбрамбених националних интереса, а мање на принуди. Овај концепт треба да укаже и на области и правце деловања интелектуалне и политичке елите на системској афирмацији кључних вредности друштва ради ефикаснијег супротстављања савременим иза-



Трибина „Геополитички аспекти савремених безбедносних изазова Републике Србије” одржана прошле године на 64. међународном сајму књига у Београду



Промоција „Пописа војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату. Архивска грађа Војног архива”

зовима, ризицима и претњама безбедности које све чешће мора да препозна и да им се супротстави. Недавно је завршена прва фаза реализације овог пројекта и резултати истраживања представљени су у посебном броју „Војног дела” 8/2019, који је доступан на сајту Медија центра „Одбрана”.

ХИБРИДНИ РАТ

Други, такође, веома значајан пројекат „Хибридни рат – искуства и перспективе” реализује Одељење за студије одбране Института за стратегијска истраживања. Успешном току реализације пројекта допринели су бројни припадници МО и ВС, као и истраживачи из академских средина Републике Србије, који су у својим радовима истраживали различите

аспекте хибридног рата. Резултати тих истраживања публиковани су у више бројева часописа „Војно дело” током претходних неколико година у посебној рубрици посвећеној хибридном ратовању, као и у зборнику радова са округлог стола.

Најзначајнији резултат овог пројекта представља студија „Хибридни рат допринос дефинисању концепта, садржаја и модела деловања”, чије се штампање очекује ове године, чиме ће се учинити доступним широј академској заједници, посебно полазницима на највишим облицима војно-стручног усавршавања официра. У научном погледу, изradi ове студије претходило је објављивање више десетина радова у домаћим и страним научним часописима и конференцијама.

У даљој реализацији пројекта „Смисао култура” ће се конкретније давати српском смисао културом, а резултати ће такође бити објављени у посебном броју часописа „Војно дело”. Када је реч о пројекту „Хибридно ратовање”, у наредном периоду тежиће ће бити на примени истинитих научних резултата пројекта за подреде насловног процеса на највишим нивоима војно-стручног усавршавања, као и осталих субјеката у МО и ВС.



РАЗВОЈ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ВОЈНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Носећи пројекат Одељења за војну историју Института за стратегијска истраживања јесте пројекат „Развој професионалне војне организације у Србији (1804–1990): искуства и поуке”, за који је планирано да буде реализован од 2019. до 2023. године. Поред истраживача из Одељења за војну историју, у пројекат су укључени и војни историчари са Катедре друштвених наука Војне академије и из Војног архива.

Главне карактеристике војног професионализма, на које је уједно усмерено и ово истраживање, јесу постојање општег и специјалног образовања за пријем у официрски кор, испити као облици провере степена компетенције за унапређење у више чинове, изграђене институције за више војно образовање, напредовање на основу заслуга и постигнућа, детаљан и ефикасан систем штабова, осећај заједништва и одговорности и признавање граница професионалне компетенције. Битан фактор у вези са поштовањем професионалне компетенције чини и повезаност војске и политике, према коме променљиви политички циљеви и околности могу да модификују стратегију, али командант мора да буде слободан у стварном управљању ратном операцијом. Професионални модел војне организације био је пресудан при стварању модерне српске војске, која је у епохи ратова 1912–1918 представљала једно од његових најуспелијих остварења. Предмет истраживања јесте и поштовање и спровођење професионалног модела од 1918. до 1990. године, као и утицаји које је његово примењивање или пак не примењивање имало на војну организацију у целини и њене резултате у ратним условима. Добијени резултати могу имати и практичну при-

мену њиховом пројекцијом на савремени систем одбране.

У току 2019. године као резултат пројекта појавиле су се две монографије „Страни утицаји на развој српске војне доктрине у другој половини 19. и првој деценији 20. века” и „Шлем и шајкача. Војни фактор и југословенско-немачки односи”, као и 11 мањих научних радова, док је део резултата истраживања представљен на пет међународних научних скупова и округлом столу у Београду, Потсдаму и Букурешту.

ДРАГОЦЕНА АРХИВСКА ГРАЂА

Најважнији задатак Војног архива у 2019. години који има изузетан друштвени значај јесте завршетак рада на пројекту, штампање и промоција базе података и пројекта „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату. Архивска грађа Војног архива” (штампано и електронско издање). На 64. међународном сајму књига у Београду у октобру 2019. године одржана је промоција пројекта, који је потом представљен и у Дому Војске Србије 1. децембра 2019. године.

Идеја да се сачини база података и попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије

у људству резултат је иницијативе Министарства одбране Републике Србије. Војни архив започео је у фебруару 2013. године истраживање и евидентирање података војних губитака у људству Краљевине Србије у Првом светском рату, на основу архивске грађе коју баштини ова значајна институција. Том приликом израђена је софтверска апликација за упис података, организован рад на рачунарским радним станицама и пројектована база података са пољима и слоговима (записима), релационе везе у бази података са контролама уписа, праћења реализације уноса, претрагом имена по кључним пољима и извоз података у различите формате докумената. У раду на пројекту био је ангажован целокупан колектив Војног архива.

Важно је истаћи да је Медија центар „Одбрана” добио специјално признање за издавачки подухват године за издавање књиге „Попис војних и цивилних губитака Краљевине Србије у људству у Првом светском рату. Архивска грађа Војног архива”.

Такође, посредством конкурса за предлагање програма у области културе и уметности за Културни центар Србије у Паризу у 2019. години, који је расписало Министарство културе и информиса-

Професионални модел војне организације био је пресудан при стварању модерне српске војске, која је у епохи рајхова 1912–1918. представљала једно од његових најуспелијих остварења. Предмет истраживања јесте и ипоштовање и сировођење професионалног модела од 1918. до 1990. године, као и утицаји које је његово примењивање или пак не примењивање имало на војну организацију у целини и њене резултате у рајним условима.

ња, од 21. септембра до 21. октобра 2019. године у Културном центру Србије у Паризу представљена је изложба и мултимедијални пројекат у коме је Војни архив учествовао са Историјским архивом Пожаревац и Војним музејом „Србија у великом рату 1914–1918”. Наведени пројекат презентован је нешто раније и на Трећој међународној архивској конференцији у Москви, где је изазвао велику пажњу.

Институт ће током 2020. године наставити да својим истраживачким ангажманом даје допринос разумевању савремених безбедносних и одбрамбених дилема, као и значају војноисторијског искуства у модерном контексту. У даљој реализацији пројекат „Стратешка култура” ће се конкретније бавити српском стратешком културом, а резултати ће такође бити објављени у посебном броју часописа „Војно дело”. Када је реч о пројекту „Хибридно ратовање”, у наредном периоду тежиште ће бити на примени постигнутих научних резултата пројекта за потребе наставног процеса на највишим нивоима војностручног усавршавања, као и осталих субјеката у МО и ВС; припреми научних саопштења фокусираних на препознавање и одбрану од хибридних претњи; промоцији остварених резултата и размени искустава на међународном нивоу. У септембру ове године Институт ће заједно са Институтом за савремену историју и Институтом за новију историју Србије из Београда организовати велики међународни научни скуп „Други светски рат – 75 година касније”, као део активности МО и ВС посвећених обележавању 75. годишнице победе над фашизмом. Биће настављен процес дигитализације архивске грађе, као и сарадња са Меморијалним центром „Јад Вашем” из Израела и Меморијалним музејом Холокауста из САД.

Фото: Горан Станковић и Јово Мамула



Промоција Зборника „Добровољци у Великом рату”

Новинарска награда „Иван Марковић” 13. пут

Студија о отпору агресији

Добитник Новинарске награде „Иван Марковић” за 2019. годину је новинар „Вечерњих новости” Раде Драговић, за текст „Измилело 400 нетакнутих тенкова Војске Југославије – у НАТО шок”

Пише Душан ГЛИШИЋ

З а овогодишњег лауреата Новинарске награде „Иван Марковић”, коју поводом Дана Медија центра „Одбрана” традиционално додељујемо за најбоље медијско извештавање о активностима Министарства одбране и Војске Србије у протеклој години, проглашен је новинар Раде Драговић, за текст „Измилело 400 нетакнутих тенкова Војске Југославије – у НАТО шок”, објављен 9. јуна 2019. у листу „Вечерње новости”.

У образложењу петочланог жирија, којим је председавао Раденко Мутавцић, некадашњи главни и одговорни уредник магазина „Одбрана”, између осталог истакнут је успех аутора да у релативно кратком тексту да шири слику НАТО агресије на Југославију 1999. године, уз подсећање на кључне догађаје током 78 дана под бомбама и низ конкретних података који потврђују колико је одбрана земље била успешна и за непријатеље – изненађујуће добро испланирана и вођена. Тако је прави шок за НАТО команданте било повлачење 400 тенкова и бројне неоштећене технике Војске Југославије са Косова и Метохије, договорено Кумановским споразумом, као основом за каснију Резолуцију 1244 Савета безбедности Уједињених нација. То су документи којим је окончан рат, констатује аутор у тексту, али и почетак дуге борбе за решавање косовског питања.

Награда „Иван Марковић” додељује се од 2007. године, у знак сећања на нашег колегу, најдаровитијег војног новинара и уредника у листу „Војска”, који нас је напустио прерано, у 43. години живота. Отишао је

Иван Марковић 2003. године, готово из канцеларије, међу своје старије колеге, вечите новинаре, а награда Медија центра „Одбрана” остаје да подстиче новинаре који прате активности Министарства одбране и Војске Србије, на квалитетно, занимљиво и објективно извештавање – управо онакво какво је красило Ивана Марковића.

Посебан однос „Новости” према Војсци

Дугогодишњи новинар „Вечерњих новости” Раде Драговић прати нас већ више од деценију. Сусретали смо се на војним полигонима, стрелишима, у касарнама. Писао је о логоровањима и важбама на „Пасуљанским ливадама” и „Песковима”, био је у „Орешцу” и „Никинцима”, виђали смо га на војним свечаностима, на парадама и другим догађајима о којима је писао објективно, надахнуто, занимљиво и критички искрено. Често би знао да каже да воли да пише о догађајима у војсци јер једноставно – воли војску.

А међу „војне новинаре”, убраја се, како сам каже, од 2007. године.

– У свакој редакцији дневних новина, па тако и у „Вечерњим новостима”, збивања у Војсци Србије представљају драгоцен сектор, који сам преузео готово случајно. Колега који је пратио војску прешао је на уредничко место, било је лето, сезона годишњих одмора, а активности у војсци не јењавају. Избор тадашњег главног уредника пао је на мене, иако сам до тада у новинарску биографију убележио свега пар година у београдској рубрици и скроман стаж судског извешта-



ча „црне хронике”. Срећом, уз много труда и енергије, оправдао сам поверење. То ми је било важно, јер „Вечерње новости”, још из времена познате Тршћанске кризе, пре више од 65 године, негују посебно срдчан однос према војсци, као органском делу нашег народа. Њега не одређује некритичност и затварање очију, већ управо супротно – пажљиво праћење свих догађаја, указивање на проблеме, са посебним акцентом на обичне људе и њихове професионалне и личне стаје. Тако је и данас.

Новинарски рад у специфичном систему

Војска је, ипак, специфичан систем. Новинари који је прате, често, истичу озбиљност с којом раде и најбезазленије, најједноставније репортаже



СПЕЦИЈАЛНО ПРИЗНАЊЕ „СПУТЊИКУ“

Након детаљног сагледавања свих радова приспелих на Конкурс за новинарску награду „Иван Марковић“, жири је доделио и Специјално признање Редакцији „Спутњика“, за филмски серијал урађен поводом 20. годишњице одбране од НАТО агресије. У исто толико филмских прилога обрађени су најважнији догађаји током херојске одбране СР Југославије, тако да серијал даје веома садржајан и документарно богат преглед онога што се током 78 дана агресије догађало на политичком и војничком плану. Отпор војске и народа, свакодневне борбе и страдања, непрекидни напори за разоткривање непријатељских лажи и објављивање наших истина, херојска одбрана и њена искривљена интерпретација у противничким медијима, окосница су тог својеврсног филмског фељтона, у који су Редакција „Спутњика“ и аутори прилога уложили вишенедељни труд. Главни уредник Љубинка Милинчић истиче да је „Спутњик“, током пет година рада, с Војском увек имао коректну, плодотворну и обострано корисну сарадњу.

– Та сарадња је увек била у интересу наших многобројних читалаца, али и целокупне јавности. „Спутњик“ је, управо захваљујући тој све квалитетнијој сарадњи, увек имао правовремене и истините вести о делатностима јединица и установа Војске Србије. Без сензационализма и панике зарад читаности, без намере да спинује и спекулише, „Спутњик“ је објавио велики број ексклузивних вести о раду Војске Србије, које су потом преносили домаћи, руски и регионални медији.

Можемо да се похвалимо да смо, са једне стране, допринели чињеници да грађани имају велико поверење у Војску Србије, а са друге стране, да имају поверења у наше поуздане информације. „Спутњик“ је могао увек да се ослони на војску и кад је у питању логистичка помоћ – архивски снимци, фотографије, документи који могу да буду доступни јавности били су нам доступни кад год смо затражили. Захваљујући тој сарадњи снимили смо и читаву серију филмова о бомбардовању Србије, под насловом „Србија памти“. То памћење не би било могуће без архиве Војске Србије. С друге стране, Војска Србије је увек могла да се ослони на „Спутњик“ кад је у питању брзо и објективно информисање јавности. Убеђени смо да се, и нашим радом, упорним објављивањем тачних вести, анализа и репортажа са лица места, јачају нераскидиве везе Србије и Русије и војске наше две државе – рекла је Љубинка Милинчић.

Награда „Иван Марковић“ додељује се од 2007. године, у знак сећања на нашег колегу, најдаровитијег војног новинара и уредника у листу „Војска“, који нас је напустио прерано, у 43. години живота.

о јединицама и војним установама, о вежбама и људима који се баве војним позивом.

– Требало ми је времена да схватим разлоге за пословичну затвореност и бројне процедуре војног система. Утешно је, међутим, било чути од колега из страних редакција исте аргументе којима су описивали своја искуства у праћењу армија њихових земаља. Ствари се, међутим, мењају. Војска Србије упорно ради на усавршавању односа са јавношћу и, мада се још доста тога може поправити, постиже добре резултате. Најтеже ми је кад извештавам о несрећама. Губитак сваког људског живота траума је, пре свега, за чланове породице, пријатеље, али и за широку јавност. Сви ми знамо ризике и тешкоће војне професије и зато више ценимо оне који се њоме баве. Нама, новинарима, припада дужност да их на најбољи начин приближимо јавности. Зато волим да пишем о побољшању материјалног положаја и стандарда официра, подофицира и војника, о великим и значајним догађајима за Војску, посебно о набавкама савремене борбене технике. Последњих година објављене су стотине чланака, анализа и коментара о томе у медијима, а заједничко им је да су увек у врху читаности и гледаности. Посебно су ми били инспиративни сусрети са набављеним „миговима 29“ за РВ и ПВО 2017. године, наоружањем за Специјалну бригаду нешто раније, као и недавни обилазак аеродрома у Батајници, на чијој стајанци су били нови хеликоптери Ми-35, чувени руски „крокодили“. Поред херојског отпора НАТО агресији, током које смо сви, свако на свој начин и у оквиру своје делатности и позива, били „на првој линији“, међу значајније професионалне изазове и непоновљива искуства, свакако, спада и војна парада „Корак победника“, одржана 2014. године, поводом 100 година од Првог светског рата. Извештавање са догађаја, какав деценијама није организован у Србији, одисао је и јако израженом нотом сентимента, али и општег поноса.!

Фото: Горан Станковић и Лола Ђорђевић

Похвале запостављаном француском тенку

МОДЕРНИЗОВАНИ „ЛЕКЛЕРК”

Када буде усвојен у наоружање, реновирани тенк AMX Leclerc биће регистрован под називом „Leclerc-R” Standard F1. Имаће већу ватрену моћ, бољи комплекс заштите и савременије телекомуникацијске електронске и дигиталне системе за командовање и везу, са применом најновије технологије.

Пише Милосав Ц. ЂОРЂЕВИЋ



У оквиру програма свеобухватне модернизације наоружања и организације нових борбених састава јединица КоВ француске армије – SCORPION (Synergie du COnтакт Renforcé par la Polyvalence et l'Infovalorisation – синергија обједињених повећаних својстава заштите и вишеславно обрађиваних информација), посебан део представља план MGCS-30 (Main Ground Combat Systems) – главни борбени системи КоВ – 2030. године, тј. модернизација оклопних борбених возила: тенкова, ОТ, БВП, СО и других ОБВ точкаша. У том контексту Агенција за производњу и дистрибуцију средстава – DGA у МО Француске усвојила је решење да компа-

нија „Nexter Systems” (ранији GIAT) преузме задатак развоја тих средстава. Тако је паралелно са заједничким програмом развоја новог европског тенка – EMBT (Француске и Немачке), покренут и развој модерновог тенка Leclerc Scorpion/XLR (Extra Low Resistance – у слободном преводу „врло високе заштите”). На сајму „Eurosatory 2018” приказан је упоређо са тенком EMBT.

Реновирани тенк AMX Leclerc јавља се у информативној штампи и на сајму под више ознака: Leclerc XLR, Leclerc Scorpion, Leclerc Scorpion/XLR, MGCS-2030. Када буде усвојен у наоружање, биће регистрован под називом „Leclerc-R” Standard F1 (Renove – обновљени). Реч је о варијанти модерновог тенка Leclerc адаптира-

ног за борбену употребу у оквиру перспективних формација тактичких група КоВ – GTIA (Groupement Tastique Inter-Armes), ранга батаљона, или комбинованих тактичких група родова КоВ бригадног нивоа, за операције високог интензитета и асиметричне операције ниског интензитета, против побуњеничких и диверзантских снага у урбаним срединама. Вредност радова на модернизацији тенкова је око 330 милиона евра (за један тенк 1,51 милион евра). Уговор предвиђа испоруку 200 реновираних Leclerc Scorpion/XLR и 18 тенкова за извлачење и оправке – DCL под ознаком Leclerc DNG (од 2020 до 2038. године). Почетак испоруке предвиђен је од 2020, а завршетак 2028. године. Ти тенкови остали би у оперативном саставу до 2040. године.



Метална решеткаста ограда

Набавка нових борбених возила обухватаће, поред модернизованих „леклерка“, вишенаменска ОБВ Griffon 6×6, извиђачка ОБВ Jaguar 6×6 и ново CO 155 mm Caesar. Програм SCORPION има за циљ да трансформише опрему војске, у мрежи основних оперативних јединица КоВ на ниво тактичких група ранга батаљона за операције високог интензитета и асиметричне операције ниског интензитета, против побуњеничких и диверзантских снага у урбаним срединама.

УНАПРЕЂЕНА ЗАШТИТА

Основна конструкција тенка и распоред свих делова и компонената тенка идентични су са претходном серијом

ИНОВАЦИЈЕ

Leclerc XLR Standard F1 биће опремљен отвореном електронском архитектуром, новим тактичким радио-електронским системом Contact, системом НХБ заштите, новим системом за осматрање ноћу, информационим и командним системом SCORPION (SICS) са повезаним дисплејима. Такође, имаће баражни систем за ометање средстава ИЕН и емитера електронског обележавања тенка од противника. Нови ће бити интерфејси „човек-машина“ за командира и нишанцију. Редизајнирају се главни системи за електронско праћење стања, функционисање и употребу свих уређаја и подсистема у тенку.

Leclerc, осим редизајниране архитектуре оклопне заштите, ПАМ 7,62 mm са ДУБС и неких детаља. Тенк је дограђен новим комплетом оклопа са додатним панелима панцирног челика и динамичке заштите ЕРО на телу тенка. Модуларни елементи оклопа су заменљиви у току експлоатације и у време прекида борбених дејстава ради припреме за нове мисије. Предњи део тела је додатно заштићен плочама од панцирног челика, док је задњи део шасије опремљен металном решеткастом оградом за заштиту трећине бокова и моторно-трансмисионог одељења, као и нише куполе са аутоматом за пуњење топа.

Примењен је састав оклопа од различитих материјала, титанијума, алуминијумских легура, специјалне

врсте врло чврстог челика, керамике и неметала – стаклотекстолита. Истиче се да је оклоп предњег дела корпуса ојачан новим панелима специјалног челика, који заједно са основним оклопом покрива унутрашњи композитни слој заштите састављен од више елемената. Дебљина чеоног оклопа куполе је у распону 400–800 mm, а бочних зидова 290–560 mm, мерено под ударним углом од 30 или 90 степени. Предњи део тела тенка еквивалентан је заштити од кинетичких пројектила дебљине хомогеног челика од 657 mm – горња плоча, 251 mm – доња плоча и 80 mm – најнижи слој предње плоче. Од кумулативних пројектила еквивалент заштите одговара дебљини челика од 702 mm, 273 mm и 65 mm, истог распореда. Занимљиво је да је део оклопа испред добоша са 18 граната вредности еквивалентне заштите 181 mm од кинетичких и 341 mm од кумулативних пројектила. Логика опасности требало би да нуди предност заштити муниције која, у случају пробоја најновијих ПОВР, може да експлодира, уништи тенк и побије посаду. Штитници ходног дела су од специјалног челика двослојни – поред прва

два потпорна точка, лењивца и места возача, размакнути 10 центиметара. По новом решењу додатне заштите, на прве две трећине бочних штитника додати су панели од 18 кутија ЕРО.

Посебна пажња посвећена је кружној заштити и крову куполе, заштити кровне површине тенка, нарочито од напада наоружаних хеликоптера. Код вишеслојног композитног оклопа, на бочним зидовима куполе, уграђен је тањи слој ЕРО унутар основног оклопа структуре. Између спољне оплате челичних плоча (дебљине око 5 mm) и основног композитног вишеслојног оклопа куполе (дебљине 290 mm), размак је 15 cm у бази куполе – празан простор. Он има функцију спремишта за потребан алат и прибор посаде, пластичне канте за питку воду и друго. На први поглед, то је уступак коефицијенту заштите. Међутим, треба подсетити да се кумулативни пројектил, када удари у металну оплату, активира и у даљем току шири у празном простору губећи ефективну пробојност, слично ефекту заштите решеткасте оградe позади. Уколико кумулативни млаз ипак стигне до оклопа куполе, наи-

лази на 290 mm вишеслојног композитног оклопа, различите врсте материјала и чврстоће, чиме се додатно девастира пробојност проширеног кумулативног млаза. Дакле, ипак има и заштитну функцију. Утицај такве структуре оклопа дестабилизује и основни правац продора пенетратора поткалибарних пројектила и утиче на стабилизацију правца пенетратора. Осим тога, уколико би таква структура бочног оклопа куполе била замењена компактним панцирним челиком, то би повећало њену масу за 1–1,5 тоне. Ипак, има наговештаја да би садашња структура бочног оклопа куполе могла да се замени новијим материјалом, који је у развоју. Задњи део корпуса и куполе тенка је додатно заштићен решеткастом металном оградом (SLAT armor), као код Leclerc AZUR и последње серије Leclerc EAU Tropicalisee из Емирата. Та ограда штити од погодака РБР класе РПГ-7/29 и других ручних ПТ бацача (пробојности оклопа 300–800 mm).

Значајну разлику и новину у односу на претходну серију Leclerc представља примена нове конфигурације ЕРО типа DND CLARA и система



Остава у бочном зиду куполе



Алат у оклопу



Управно одељење возача

Leclerc XLR Scorpion
има панеле од 18 кутија ЕРО



електронске активне заштите тенка – BARAGE, у комбинацији са вишенаменим БДК.

ЕКСПЛОЗИВНИ РЕАКТИВНИ ОКЛОП DND CLARA

Емирати (УАЕ) су уговорили са немачком компанијом DND да се на 200 тенкова Leclerc EAU Tropicales (AMX-56 преуређен за њихове посебне географске и климатске услове) угради ЕРО типа DND CLARA за 125,84 милиона евра (по тенку око 500.000 евра, а остало су трошкови уградње и друго). Посебно су опремили 15 тенкова Leclerc EAU по моделу Leclerc AZUR. Од тог модела Французи су ушли у пројекат модернизације својих тенкова Leclerc Scorpion/XLR, назван CLARA (CLARA – Composite Lightweight Adaptable Reactive Armor – комплет лако прилагодљивог ЕРО), који је недавно за немачка ОБВ означен са CLARA/HL-Schutz Rad/Kette – ЕРО подесан за возила точкаше и гусеничаре.

Кључна разлика између других решења ЕРО и DND CLARA лежи у конструкцији. Конвенционални ЕРО има

металне челичне кутије, дебљине плоча од 13 до 40 милиметара. Паковање ЕРО типа DND CLARA је без метала. Тестови стандардних ЕРО пакета су показали да фрагменти са одбацујућих плоча ЕРО могу достићи неколико метара од тачке удара пројектила, што је претеће за пешадију.

ЕРО DND CLARA може да буде од стаклених, угљеничких, арамидских, керамичких влакана и/или влакана РВО (специјална врста полиетиленске масе). Унутрашња плоча је од балистичког текстила. Предложено је да се експлозив обавије алуфолијом за лакше руковање. За оптималне перформансе, ЕРО може да се састоји од више размакнутих плоча, а празан простор да буде испуњен гумом, керамиком или пластиком, да би се повећала заштита.

Произвођач DNS констатује да DND CLARA пружа десетоструко већу заштиту од „конвенционалног оклопа” (хомогени челик), против пројектила РПГ и других ПОВР. Можда је грешка у писању извештача. Ако се упореди пробојност пројектила РПГ-29 (750 mm RHA челика), резултат би био – еквивалент заштите

једнак је еквиваленту заштите челика дебљине 3,5–4,0 m, што је равно машини. Такву ефикасност данашња технологија није достигла. Познато је да је пробојност савремених кумулативних пројектила 5–6 пута већа од калибра пројектила. Код руског ЕРО „контакт-5” ефикасност пакета уграђених у основни оклоп смањује пробојност кумулативних пројектила за 70–80%, а поткалибарних око 30%. У физичкој величини еквивалент заштите једнак је 650/1.250 mm челика од погодака поткалибарних и кумулативних пројектила. Слични су подаци и за српски ЕРО типа КАО М-99, који је примењен на нашем тенку М-84АС.

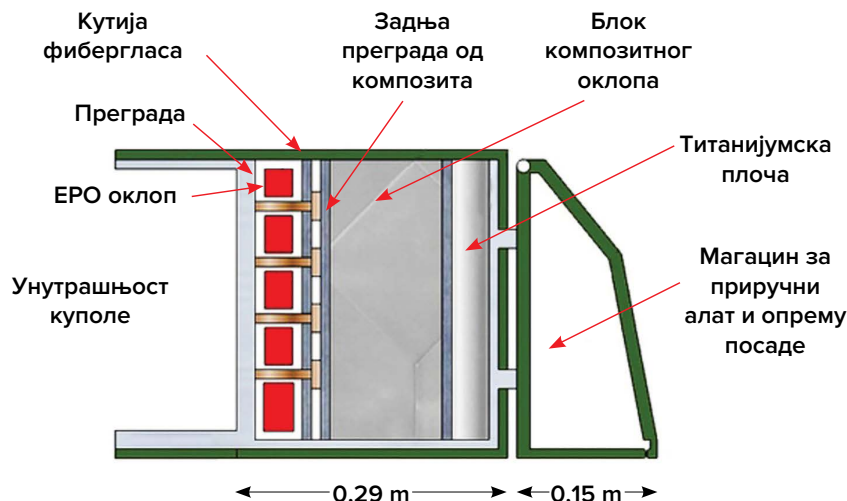
Велике димензије модула DND CLARA наговештавају да се унутар сваког пакета налази неколико мањих ЕРО плоча. Без уграђених тањих ЕРО плоча био би прилично лош дизајн, имајући у виду да ЕРО има ниску могућност отпора на вишеструке поготке, те би тако један погодак оставио непотребно велики део непокривеног оклопа. У овом тренутку није познато да ли ЕРО код Leclerc Scorpion/XLR покрива предњи оклоп тела тенка. На снимку из Јемена, један Leclerc AZUR

Бацач димних кутија GALIX и ААМ 7,62 mm AA NF1



ОДЛИКЕ

Тенк Leclerc XLR има масу 57,4 тоне, дужину са топом напред 9,87 m, ширину 3,71 m, са бочним штитницама и висину до крова куполе 2,53 m. Максимална брзина кретања је 72 km/h, ван путева до 50 km/h. Аутономија кретања (са 1.900 l горива) на путу достиже стандардно 450–550 km, а са две додатне бачве (2×200 l) 650 km. Савлађује вертикалне препреке до 1,25 m, ров ширине до 3 m, успоне 60% и нагибе 30%. Има оклопну запремину (17,5 m³), што је мање у односу на „абрамса” (21 m³) и „леопара-2” (19,4 m³), и краћи је приближно за један метар. Конструкција и распоред трочлане посаде исти су као код тенкова Leclerc претходне серије. Наоружан је топом глатке цеви 120 mm, спрегнутим митраљезом 12,7 mm и даљински управљаним митраљезом 7,62 mm на куполи.



Пресек бочног оклопа куполе Леклерк XXI (3. серија)

примећен је са сличном покривком доње предње плоче оклопног тела (вероватно приручна монтажа). Тенкови Scorpion/XLR имају по 18 пакета ЕРО на обе стране тела, прикачене на бочним штитницима, док AMX-56 и други модели из те серије имају три до пет или шест пакета, код Leclerc EAU Tropicalise по осам пакета ЕРО. Познато је да савремени HEAT пројектили имају моћ пробоја оклопа веће дужине од калибра пројектила пет до седам пута, другим речима 600–840 mm панцирног челика хомогене структуре. Наравно, постоје и други подаци.

СИСТЕМ АКТИВНЕ ЗАШТИТЕ BARAGE

Систем активне заштите „бараж” (BARAGE – Brouilleur Actif et Réactif avec Goniométrie) чини радио-гонометар за активно и реактивно ометање и редукцију оптичке, електронске, ласерске и термалне сигнатуре тенка, као и радарских емисија. Ти елементи су део система интегрисане унапређене заштитне интегрисане платформе – ASPIS, која је још у завршној фази развоја и испитивања. Систем има серију сензора и елемената за ометање против савремених опасности, интегрисаних у систем за аутоматску контролу и управљање. Реновиран Leclerc ће бити, такође, опремљен дијагностичким ометаčem система Scorpion, спајањем инерционе

навигације са системом ГПС, новим интегрисаним софтвером „човек-машина”, за командира и нишанију, дизајнирањем рачунара (укупно 32) и системом за дијагностику и праћење стања свих подсистема и уређаја у тенку (помиње се 600 програмираних гласовних команди за разне поступке и интервенције у рачунарским системима, превенције и отклањања сметњи).

Други подсистем у саставу „баража” јесте ометач даљинског активирања импровизованих експлозивних направа (ИЕН) електронским путем у урбаним срединама и на путевима. Систем електронског упозорења је у спрези са мултиспектралним системом GALIX БДК за активирање лансера са кутијама за ометање вођења ПОР, ласерских регистратора и мерења даљине, термовизијске камере противника и друге оптоелектронске уређаје. Систем ометања функционише у видљивом, ласерском и ИЦ спектру (0,4–14 микрона). Има четири детектора инсталисана на сва четири угла возила, а пети је на крову куполе за детекцију опасности озрачења из ваздуха. Са 24 лансера димних кутија обезбеђује покривеност кружног сектора око тенка (360°). Једна кутија БДК GALIX-13 омогућује вишедимензиону маскарну заштиту тренутно (за један секунд) и траје од 40 секунди до два минута, зависно од степена видљивости околине. Команда може да се активира аутоматски или

ручно. Поред тога БДК садржи и експлозивне кутије за дејство против пешадије у блиској борби.

СТАНДАРДНО ЕФИКАСНО НАОРУЖАЊЕ

Реновиран Leclerc SCORPION/XLR ће задржати исто основно наоружање као и стандардни модел, који се састоји од топа глатке цеви GIAT CN 120/26, калибра 120 mm L/52. Top је опремљен термалном облогом и системом компримованог ваздуха за проветравање цеви после опаљења. На устима цеви је огледало за емисију слике у референтни електронски уређај за мерење угла девијације, односно одступања положаја цеви од задатог балистичког угла при нишањењу на циљ. Опремљен је аутоматом за пуњење, који садржи 22 метка спремна за употребу. Осталих 18 метака је у магацину у виду хоризонталног добоша, десно од возача. Top може да испалије шест врста француских пројектила и више модела пројектила других произвођача, по стандардима НАТО муниције 120 mm за топове L/44, L/48 L/52 и L/55. У основном борбеном комплексу битне су три врсте познатих граната – једноделне са полусагорљивом чауром, поткалибарна (три модела: OFL F1, OFL F2 и OFLE F2) са Vo 1,790 m/s и пробојности оклопа 647–700 mm и кумулативно-разорна HEAT-HE (Vo 1.100 m/s), OEF1, пробојности 590 mm. Са немачком и америчком муницијом, новијег датума, пробојност поткалибарних пројектила је знатно већа (750–840 mm оклопа).

Развијен је и нови тип експлозивног пројектила са термобаричним дејством, HE M3M са програматором активирања упаљача у више ситуација: експлозија при удару у циљ, експлозија изнад, поред циља или после продора кроз зид или препреку. У фази развоја налази се нови кумулативни пројектил Polynège MPM EFP са тандем-кумулативном бојевом главом самонавођен на завршном делу путање. Има домет 2–8 km, слично израелском пројектилу LANAT 120 mm на тенку „меркава IV”, пробојности 800

mm оклопа. Прецизност погађања је са одступањем од задатог циља до 0,7 метара. Са тим пројектилом тенк Leclerc XLR може да гађа иза заклона, што му даје велику тактичку предност у борби. Може да се користи и за одбрану од напада наоружаних хеликоптера и дронова. Други пројектил у развоју јесте поткалибарни (APFSDS-T DU) са пенетратором на бази легуре осиромашеног уранијума.

У помоћном наоружању задржана су два митраљеза: спрегнути са топом, M2-HB 12,7 mm и даљински управљани на крову, AAT NF1 7,62 mm, којим управља командир тенка (или нишанџија). Предвиђа се замена лаког тешким митраљезом калибра 12,7 милиметара.

Као и претходни Leclerc из трећег блока производње, модел Scorpion задржава СУВ који има модуларне термалне камере, Thales Optronics (Taunton) HL-58, ласерски даљиномер и независно стабилисана видна поља командирове панорамске и нишанџијине перископске НС (нишанске справе). Нишанџија располаже НС типа SAGEM HL-60, која интегрише: жирокоп топа и спрегнутог митраљеза, угаоне сензоре високе прецизности, дигиталне процесоре и друге напредне сензоре, ласерски даљиномер Thales Optronics и термоизијску камеру. Командир има панорамску НС SAGEM HL-70, која укључује централну јединицу балистичког рачунара, нишанску

скалу и електронску јединицу. Видно поље је широко 20° (за осматрање) и 5° (за нишањење), са увећањем од 2,5 пута и 10 пута. Ноћна камера за повећање видљивости друге генерације је са видним пољем 2,5 и 13 степени. Детекција циљева је ноћу могућа на даљини до 4.000, а идентификација до 2.500 метара.

ВИСОК НИВО МОБИЛНОСТИ И ПОГОНА

Leclerc XLR користи исти мотор као и стандардни Leclerc – SACM V8X–1.500 КС, дизел вишегориви са течним хлађењем. Хипербарични дизел-мотор V-8, има снагу 1.500 КС/1.200 об./мин. и обртни момент од 4.800 Nm/1.750 об./мин, што подразумева висок степен резерве снаге за форсирану теренску вожњу. Мотор је у функционалној и конструкционој спрези са аутоматском хидромеханичком трансмисијом SESM ESM-500, која има хидростатички мењач са 5+2 степена преноса. Погонски блок омогућава максималну брзину до 72 km/h (краткотрајно форсирана на путу до 80 km/h), као и убрзање од 0 до 32 km/h за само 5,5 при чему је одраз убрзања на посаду једнак 0,7 G. Трансмисија има могућност заокрета тенка око пивота, на месту, а са ретардером ублажава брзо заустављање тенка. Високо прехрањивање главног мотора обавља се помоћу аутономног турбокомпресора, снаге 12 kW. Турбокомпресор има две функције: да спроводи претпуње-

ње главног мотора расхлађеним ваздухом и да покреће електрични динамо-мотор (12 kW) за напајање електричном енергијом потрошача (када главни мотор не ради).

Гусенични ходни део има шест пари потпорних точкова, пет пари носача гусеница, металне чланке, гусенице (ширине 635 mm), које обезбеђују специфични притисак на тло 0,98 kg/cm². Имају двоосовинске гумено-метане спојнице чланака (Silent block), обложене гумом са унутрашње стране и гуменим наплатима споља, а за зимске услове челичне додатке са гребенима.

ЕЛЕКТРОНИКА ПРИМАРНА У СПЕЦИЈАЛНИМ УРЕЂАЈИМА

Тенк Leclerc XLR опремљен је отвореном електронском дигиталном архитектуром: новим тактичким радио-уређајем Contact, системом колективне НХБ заштите, оптоелектронским уређајима за осматрање и нишањење ноћу са термоизијским камерама нове генерације: информациони и командни систем SCORPION (SICS), припадајући софтвер са приказом информација на дисплејима у виду електронске мапе, цифарских и текстуалних записа и визуалних симбола у заштићеној мрежи преноса говорних и дигиталних информација. Дијагностички систем Scorpion спаја инерцијалну навигацију са системом сателитске навигације – ГПС и конекцију електронских система „чо-

ОКЛОП

Основни оклоп је модуларног типа, код којег основна конструкција од варених челичних плоча представља скелет на који се дограђују вишеслојни композитни модули кутијастог облика, који се у случају оштећења могу замењивати постојећим или новим ефикаснијим саставом модула, чак и у пољским радионичким условима.



век-машина” за командира и нишанцију. Редизајниран је систем главног рачунара и електронски дијагностички систем за праћење свих функција и стања уређаја и подсистема у тенку. Занимљиво је решење електронског праћења стања и неисправности свих уређаја погонског система, за реговање у сваком случају застоја или отказа уређаја.

Систем за електронску детекцију и аутоматско гашење пожара у тенку, клима-уређај, уређај за загревање посадног простора и други помоћни уређаји исти су као у последњој серији Leclerc, укључујући и опрему за подводно кретање тенка. Тенк има и телефон за непосредну везу пратеће пешадије са посадом. Његова горња површине премазана је посебном смесом која спречава клизање посаде, када се креће преко тенка, а посебна пажња посвећена је прекривању специјалном масом за смањење детектибилности тенка електронским изворима противника. Маскирна мрежа је предвиђена за различите амбијенте употребе тенка. Помоћни мотор-генератор је део стандардне опреме за напајање свих потрошача електричном енергијом, када не ради погонски мотор.

Посебно пажња посвећена је опремању КИС – FINDERS (Fast Information, Navigation, Decision and Reporting System) – брзо информисање, навигација, управљање, командовање, визуализација бојног поља у реалном времену. Садржи екране у боји који приказују позиције сопствених и противничких јединица, борбених возила и других објеката. Може да се користи за планирање маршруте кретања и распоређивање елемената борбеног поретка. КИС користи заједничке софтверске модуле које имају сви делови јединице на заједничком задатку, као и специфичне, развијене посебно за сваку врсту возила.

КИС је интегрисан са дигиталним софтвером возила и СУВ-а, оптоелектронским системима за праћење, детекцију и идентификацију својих и возила непријатеља – FLIR са електронском јединицом IFF (Identification Friend or Foe – распознавање и иден-

тификација „свој-туђ”). На екрану, на електронској мапи приказују се сопствени и објекти непријатеља. Такође, преко КИС-а доступан је збир информација о материјалним ресурсима и попуњености јединица и возила погонским средствима и муницијом.

Армија Француске поставила је захтев компанији „Nexter” да обезбеди модификоване и унапређене тенкове Leclerc са терминалним информационом системом – TIS, названим ICONE (развијеним заједно са одбрамбеним електронским системом EADS). Почетним уговором предвиђено је опремање око 100 тенкова Leclerc.

УЧЕШЋЕ У ОРУЖАНИМ СУКОБИМА

Тенкови Leclerc ангажовани су у шест мировних мисија УН, од којих је једна на Косову и Метохији, у саставу KFOR-а (један сквадрон од 15 тенкова AMX-56), да би се августа 1999. године придружило и 15 тенкова Leclerc из састава УАЕ. Нису имали борбених дејства. Прво озбиљније борбено учешће имају од 2015. до 2019. године у Јемену, у саставу коалиције предвођене Саудијском Арабијом против побуњених Хута. За време тог рата у Јемену коалиција Саудијске Арабије, Катара и Уједињених Арапских Емирата, и још три државе, уз логистичку и другу помоћ око 10 земаља (од Аустралије, Европе до САД), ангажовала је већи број оклопних јединица, стотине тенкова, СО, БВП и других ОБВ. Саудијци су имали приметне губитке тенкова. Према неким медијима, само 2015. године Арабија је изгубила око 20 тенкова „абрамс” M1A2S, шест тенкова M-60A3 и два AMX-30B2. Хути су објавили снимке девет уништених „абрамса”.

Уједињени Арапски Емирати ангажовали су око 80 тенкова Leclerc EAU Tropicalise и 15 Leclerc AZUR. Обе верзије су боље оклопљене додатном заштитом од тенкова Leclerc у француској армији. Саудијци су ангажовали неколико стотина тенкова M1A2S „абрамс”, M-60A3 и AMX-30B2, поред бројних ОБВ и возила типа МРАП. У

борбама 2015/2016. године регистровано је уништење једног тенка Leclerc, а оштећење шест тенкова: три погођена са ПОР „конкурс”, два са РПГ-29 и један са ИЕН. Уништени тенк је погођен балистичком ракетом СС-21 „точка”. Том приликом погинуло је и 45 војника у близини тенка. У оштећених шест тенкова Leclerc погинуо је само возач тенка после поготка ПТ ракете у тенк, а командир је задобио теже повреде ногу, после пробоја ракете у унутрашњост тенка. Сви погођени тенкови су лакше оштећени и после оправке враћени у строј. Тако су тенкови Leclerc S стекли значајнију репутацију од америчких „абрамса”. Према писању извештача и коментарима војних представника УАЕ и Саудијске Арабије, понашање француских Leclerc у грађанском рату Јемена побудило је пажњу више држава, а и посаде тенкова Leclerc су врло задовољне њима.

Саудијска Арабија је хтела да купи неколико стотина „леклерка”, али Француска није могла да им изађе у сурет, јер би остала без тенкова – њихов број је приближан броју „леклерка” у Емиратима (у Француској има 406+20 ТзИ, у четири оклопна пука су по 80, остали су у школама, центрима за обуку, резерви, а у УАЕ 388 тенкова+ 46 ТзИ). Тенкови „леклерк” свих модификација произвођени су у три серије и 10 производних партија до 2007. године. Више се не производе.

Према оценама већине аналитичара и званичних учесника рата у Јемену о борбеним вредностима тенкова Leclerc (EAU Tropicalise и AZUR), које су врло повољне, могло би се закључити да би и модернизовани Scorpion/XLR били још успешнији у оружаним сукобима. Јеменски грађански рат их је извукао из деценијског потискивања у други план, иза нових, тј. модернизованих тенкова САД, Немачке, Русије, Кине, Јужне Кореје, Јапана, Индије, Британије... Вероватно је разлог и висока продајна цена (1–2,5 пута већа од цене актуелних тенкова у свету). Последње серије су плаћане од 9,3 до 12,6 милиона долара за један тенк. |



Фото: Горан Станковић

Обука на полигону
„Берановац”

Вожња у сложеним теренским условима

Пише В. СТЕВАНОВИЋ

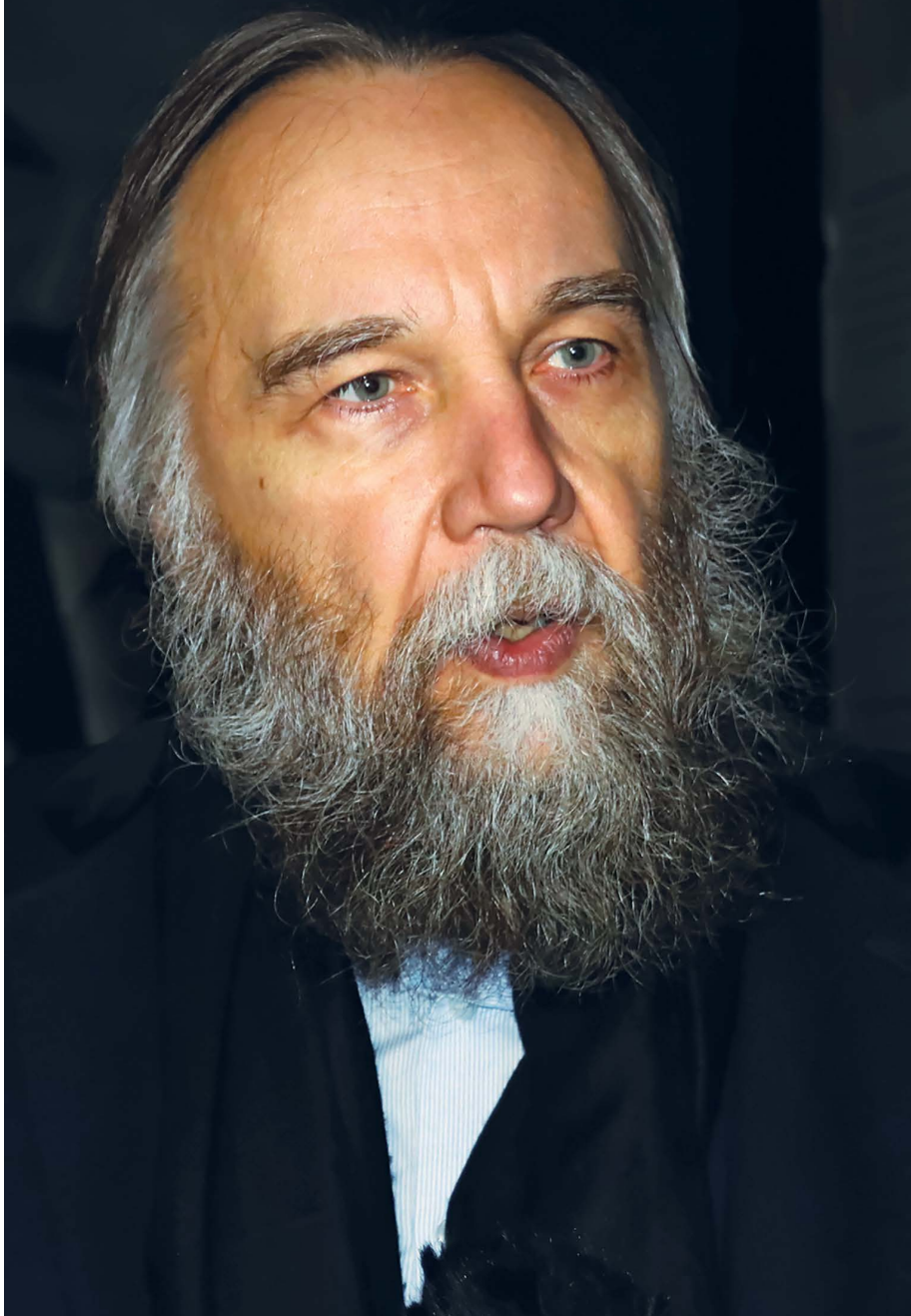
Припадници Војске Србије који се припремају за учешће у мултинационалним операцијама завршили су обуку за управљање теренским моторним возилима на полигону „Берановац”, у Батаљону за обуку саобраћајне службе у Краљеву. Четвородневна обука подразумевала је вожњу у сложеним теренским условима и вожњу у јавном саобраћају, а реализована је на моторним возилима „Land Rover” и „Puch 290/300 GD”.

Према речима команданта батаљона потпуковника Горана Добрића, у почетној фази обуке инструктори су стекли увид у возачке вештине кандидата, а након тога кандидати су изашли на полигон који испуњава стандарде Анекса „Ц” Уједињених нација за управљање моторним возилима у мисијама.

На полигону „Берановац” постоји теренски полигон за обуку моторних возила марке „Land Rover” и „Puch 290/300 GD” на коме се налази 21 различита препрека. Теренска стаза дуга је 2.196 метара. У току обуке ангажују се инструктори са великим искуством у управљању моторним возилима како би задатак у мисији био успешно реализован. Старији водник прве класе Ведран Жгела, инструктор у Батаљону за обуку саобраћајне службе из Центра за обуку логистике, нагласио је да кандидати прво сагледавају карактеристике возила, затим се изводи селекција на основу њихових возачких вештина и на крају полажу завршни испит.

Од 2011. године до данас обучено је 1.358 припадника МО и ВС за учешће у мировним операцијама.

Професор др Александар Дугин,
руски филозоф, социолог, геополитичар



Пише Душан ГЛИШИЋ
Превод Маја СТАНИМИРОВИЋ

Националне интересе
Србије најбоље ће
заштити јака војска,
неутралност и активна
политика у организовању
општебалканског система
одбране и безбедности.
Према мом мишљењу,
овде је најважније не
ограничавати се искључиво
на територију Србије.
Треба размишљати
глобално, што значи бар у
размерама Балкана, а даље
на скали источне Европе,
с приступом Евроазији
и Блиском истоку. Ко ће,
ако не Срби, да преузме
одговорност за Балкан
– за цео јужнословенски
(и делимично албански)
регион! Али то прејудицира
два услова: очување
неутралности и јачање
одбрамбених способности
саме Србије. Јака Србија
– јак и независан Балкан.

СРБИЈА ИМА ОДГОВОРНОСТ ЗА БАЛКАН

Предавање једног од најпознатијих светских филозофа и геополитичара данашњице, творца „Четврте политичке теорије”, после либерализма, фашизма и комунизма, одржано на Војној академији крајем новембра прошле године, изазвало је велику пажњу стручне и шире јавности. Био је то тек један од разлога за интервју у „Одбрани”, у коме се овај оригинални светски признати теоретичар политичких односа још једном исказао као велики и недвосмислени српски пријатељ.

Значај геополитике у међународним односима несумњиво зависи од земље до земље, од региона до региона, али је за земље Балкана, посебно за Србију, ако узмемо у обзир њену историју, познавање геополитике увек било веома важно. Говорећи о евроазијском политичком дискурсу данашњег мултиполарног света, готово на почетку свог предавања проф. др Александар Дугин истакао је и значај Србије у новој, савременој, геополитици. Зато смо разговор с овим свестраним представником модерне филозофије и започели улогом Србије у савременим међународним односима.

У својим бројним радовима о стварању мултиполарног света предвидели сте значајну улогу „малих” земаља и народа. Да ли Србија, на прелазу из униполарног у вишеполарни свет, има значај какав је имала у 20. веку?

– Мислим да Србија има принципијелно важан значај за геополитику Балкана, Европе и света у целини. Балкан је чвориште цивилизација. На њему се спајају многе, често дијаметрално супротне, линије геополитичких интереса, не само европских држава, већ и светских полова. Управо је овуда пролазила линија одбране између Источног и Западног блока у време хладног рата. Раније су се овде сударали интереси Турске, Француске, Русије, Аустрије, Немачке. И данас Балкан представља један од два екрана светске геополитике. Други је Блиски исток. Зато је Србији суђено да игра главну улогу у геополитици.

За сада НАТО на Балкану успева да појача своју контролу над земљама региона, али је то агонија униполарног света. Вишеполарне тенденције ће у најскорије време неизбежно дотаћи и Балкан, баш као што се то догодило на Блиском истоку, нарочито у Сирији, где очигледно видимо како се мења светски поредак. Русија се враћа, али сад већ не као други пол који се супротставља Западу, већ као један од полова нове, вишеполарне архитектуре која никад пре није постојала. И паралелно све већу улогу почиње да игра Кина. Видели смо како је разорно било мешање САД и земаља НАТО-а у геополитику Блиског истока и колика је одлучност тамошњег народа у одбацавању наметнутих интереса Запада. Позиција Русије и Кине, као и регионалних полова – Ирана и Турске – нагло расте. То ће неизоставно дотаћи и Србију. Србија на Балкану пред-

ставља најпријатељскији бедем Евроазијског пола. Штавише, проблем Косова, па чак и очување територијалног јединства Србије у постојећим границама може бити решено само у контексту вишеполарног света. Униполарност и оријентација на Запад представљају крај Србије, у сваком смислу. Зато је Србија, као ни једна друга балканска држава, данас заинтересована за што скорије јачање вишеполарног светског поретка на Балкану, у Европи и у свету у целини.

Али, свет више није биполаран, у њему више не постоји директан дуел Истока и Запада, нема старих идеологија. Србија је, у вишеполарном свету, позвана да игра нову улогу на Балкану и у европској геополитици уопште. Традиционално наклоњена Русији, Србија је

такође заинтересована за добре односе са Европом и са западним земљама. Међутим, Србија никако не би требало да зависи од Запада, да препусти свој суверенитет и пристане на одлуку о признавању такозваног независног Косова, на чему инсистира Европска унија, што поставља као услов њеном приступању. Србија је, традиционално, била центар који је обједињавао Балкан. Срби су због тога платили високу цену, али Србија нема другу судбину. Улога Србије је сада другачија

– у поштовању стратешке неутралности, а то и јесте најбољи избор у измењеном, вишеполарном свету.

Истовремено, управо Србија мора да разради нови план општебалканске геополитике, заснован на принципима вишеполарности. Никако не сме да се затвара и ограничи на унутарнационалне, чисто српске проблеме. Они су у садашњој конфигурацији једноставно нерешиви, као што је нерешив и проблем Косова. Србија је позвана да одигра своју улогу у балканској геополитици само ако изађе ван својих граница, стратешким погледом обухватајући читав балкански простор и народе који ту живе.

Наравно, то ће бити могуће даљим зближавањем са стубовима вишеполарног света – Русијом и Кином. Међутим, важно је да се изгради ефикасна политика са Европом, па чак и са Сједињеним Државама, бар са оним снагама које признају неминовност другачијих међународних односа. Врло је индикативно да је председник Трамп умногоме наклоњен управо вишеполарности и снажно критикује либерални глобализам, интервенционизам и мешање у послове суверених држава. Бар је то био његов предизборни програм за који је гласала већина америчких бирача. Не представља претњу Запад сам по себи, већ оне екстремистичке снаге глобалиста које желе да очувају униполарни свет по сваку цену, чак и по цену директних интервенција, операција везаних за смену режима и подршке терористичким организацијама. Данас не говоримо о претњи Запада, него о претњи фанатика глобалиста, екстремних либерала, који представљају претњу и за сам Запад, како за Сједињене Државе тако и за Европу.

Многи Вас сматрају оснивачем руске нове геополитике. Које су њене карактеристике и да ли је Русија спремна за интензивнију стратегију стварања мултиполарних међународних односа?

– Руску, тачније евроазијску геополитичку школу стварао сам ја, почевши од краја осамдесетих година прошлог века. У почетку су је сви исмевали и геополитику нису озбиљно схватили. Данас је у свим високошколским установама Русије она обавезан предмет. Евроазијска геополитика базира се на истим принципима као и западна, англосаксонска (Макиндер, Механ, Спикмен, Бжежински и др.), али мапу света гледа са супротног гледишта. Атлантска геополитика Евроазију сматра објектом, тежи да је заустави, покори и стави под контролу. То је циљ очувања светске доминације Запада. Руска геополитика тежи сасвим супротног циљу: Евроазија треба да се учврсти као субјекат, као самосталан и суверен играч, који делује слободно и независно. А да би се то постигло, неопходно је да се пробије та атлантска блокада и изађе на топла мора.

Геополитика вишеполарног света и представља развој традиционалног евроазијства, његов нови концептуално-теоријски заокрет. Тај приступ искључује руску агресивност, империјализам и интервенционизам. Русија ни силом, ни идеологијом, није успела да оствари своје геополитичке циљеве. Сада покушавамо да то постигнемо у миру, савезима, стратешком сарадњом. Не желимо да направимо Европу, исламски свет или Далеки исток проруским. Желимо да учинимо Европу европском, исламски свет исламским, а цивилизације Јужне Азије и Далеког истока независне од било кога, и од Запада, и од нас самих. Зато је таква стратегија без сумње неагресивна. Истовремено, Русија је прилично доследно и прилично успешно спроводи.

Како у тој констелацији видите Србију?

– Русија неће Балкан оставити Западу, посебно јер Запад само што се није урушио. Русија је веома заинтересована за вишеполарност. Зато ће подржати Србију не само у проруској оријентацији, већ и у њеној неутралности, и шта више, у њеној водећој улози у источној Европи и на Балкану. Зато видим Србију као Русији најближу европску земљу. Али у вишеполарном свету немогуће је све сводити на избор или Запад или Русија. Србија може и треба, макар и уз нашу подршку, да игра сопствену улогу у тој балканској геополитици. Србија може да буде пример и за саму Европу.

Швајцарска је једна од најпросперитетнијих европских земаља. Међутим, она је неутрална и не улази у Европу. Европска унија се руши зато што није заснована на европским интересима и вредностима, већ на интересима атлантиста и екстремистичкој либералној глобалистичкој иде-

ологији. Зато европске земље брзо губе свој идентитет, а њихова економија опада или је на заласку. У таквој ситуацији Србија би својим примером могла да покаже да постоји и други излаз. Не само да стане на страну Русије већ и да постане авангарда вишеполарности. Ако је Европи суђено да поново буде основана на принципима који су више европски, онда би у таквој европској Европи могло да се нађе место и за Србију и за друге православне и словенске земље. Иако би, можда, било боље да се створи још један геополитички савез – „Велика Источна Европа”, коју чине три велика простора – Балкан, Мађарска и Румунија и балтичке земље. На балканском простору улога Србије била би централна, као и у читавој „Великој Источној Европи”.

Русија, међутим, не жели да се меша у слободно изражавање воље источноевропских народа. Зато је, на изненађење многих, „дозволила” Црној Гори да уђе у НАТО. Верујем да ће ускоро сви схватити, као што су то схватили Мађари, Пољаци, Чеси и Словаци, да Европска унија није спас, него катастрофа и да НАТО не јача безбедност, него укида суверенитет. Тада ће доћи руски тренутак. И веома ценимо оне који у свим фазама остају верни нашем пријатељству. Ништа никада неће уништити руско-српско братство.

Овог пута нећемо издати Србију, нити ћемо оставити наше друге пријатеље на Балкану – у Босни, Црној Гори или Македонији.

Ослањање на традицију важно је сваком народу, свакој нацији. Глобалисти, међутим, упорно понављају да је „поглед унапред” предуслов срећније будућности за све државе. Није ли то замка која омогућава ревизију историје и нове сукобе у прерасподели света?

– Глобализам је антиљудска идеологија, усмерена против човечанства, која тежи да човека ослободи од сваког облика колективног идентитета – од вере, културе, народа, па чак и од пола, а сутра и од припадности људском роду, чему воде постхуманисти и присталице вештачке интелигенције. Ово је логичан крај глобализма – уништавање човечанства и самог живота на земљи. Под маском слободе и демократије, либерали теже да успоставе нову диктатуру – технократије и политичке коректности. Узгред, они више не покушавају да било кога заведу „светлом будућношћу”, они застрашују тиме да ће без либерала све бити „још страшније”. То је лаж. Алтернативе постоје и нису тако страшне као што покушавају да их представе.

Глобалисти уништавају традицију у име индивидуализма. На тај начин уништавају самог човека, његов садржај, његову етику, његову културу. Алтернатива томе је слободан и суверен развој заснован на традиционалним вредностима у свему – у култури, политици, економији. Задатак је очување човечности човечанства, а без

народне традиције, без правичног друштва, без везе са духовним коренима, то се не може постићи. Због тога глобалисти мењају историју према свом интересу, представљајући целокупну прошлост као велики неспоразум, по свом нахођењу одређујући ко је био жртва историје, а ко целат, чак и ако је, у ствари, све било потпуно супротно. Међутим, оно што је важно јесте да историју пишу победници. Због тога је бескорисно жалити се да глобалисти и либерали лажу. Да, лажу, али да бисмо одбранили нашу истину – истину народа и традиција – морамо прво да их победимо. Култура, историја, наука – то је поље модерне битке. Некада страшније и озбиљније од директних војних сукоба.

Често истичете да поштујете српски народ због његове непокорности и слободољубивости.

– Мислим да је народ нешто што не може зависити од површних процеса. Он се мења на површини, а у дубини остаје увек исти. Данас су Срби историјски уморни од низа пораза. Срби су држали на својим плећима историју, демонстрирајући своју оданост слободи и независности, свом идентитету током читавих деведесетих, када се Русија распадала и котрљала ка пропасти. И због чињенице да су Срби после толико губитака ослабљени, нико не може да их криви. Али, дубоко верујем у српски народ и чврсто знам да се није променио, исти је – поносан и независан, православан и јуначки, са својом српском крском славом и својим обичајима и традицијом, уз сећање на подвиг цара Лазара и избор оних који су отишли у сигурну смрт на Косову пољу. И та Косовска битка на Видовдан није само прошлост, него и српска вечност. И још нешто важно! НАТО бомбардовање Београда имало је најозбиљнији утицај на светску историју. Управо је 1998–1999, након бомбардовања Београда, дошло до наглог заокрета у ставу две светске силе – Русије и Кине. Русија је крајем 1999. већ имала Путина, а након што су америчке бомбе погодиле кинеску амбасаду у Београду, Кина је стала на пут јачања суверенитета, што је крунисано савременом политиком Си Ђинпинга. До заокрета ка вишеполарности дошло је управо тада, а Срби су на себе преузели главни ударац. Срби се још нису опоравили од тог бола, али нису признали пораз. То говори и став везан за Косово – све док Срби знају да је Косово Србија, народ је жив.

Кретање Србије ка Европској унији, према мом мишљењу, није правовремено и неће дати ништа друго до новог понижења. Међутим, то не значи да би Србија требало да буде антиевропски настојена. Мислим да су добри односи са Европом, као што је случај са Швајцарском, нешто сасвим позитивно, али одустајање од Косова, у име лажних очекивања од Европске уније, једноставно није одговорно. Исправни односи са Русијом, Кином, земљама Блиског истока, околним балканским земљама и земљама источне Европе могли би да дају више користи и сачувају оно главно. Наравно, на Србима је да одлуче.



Како видите решење косовско-метохијског чвора?

– Залог наде за интеграцију Косова повезан је са инсистирањем на очувању те исконске српске земље у саставу Србије. Довољно је само учинити уступке по овом питању и одмах ће се поставити питање Рашке (Санцака) и Војводине итд. Срби имају горак укус због усамљености деведесетих година 20. века, па и почетком две хиљади тих. Има разлога за очај. Кад су јој отимали земљу, Србији нико није дао адекватну подршку. Међутим, ситуација се мења. Вишеполарни свет је све јачи, а чињеница да ни Русија, ни две трећине становништва на земљи не признаје такозвано Косово даје наду. Та нада ће само расти ако Србија сад не предузме непромишљен корак због кога ће горко зажалити. Јер, ако се одрекнете Косова, онда ће и сви претходни херојски подвизи бити узалудни. Ма колико да је тешко, вреди држати се. Униполарни свет слаби и ускоро ће Русија и Кина, као и друге државе, имати довољно снаге да подрже план за обнову Косова у склопу Србије. Наравно, и Београд мора да пронађе неко прихватљиво решење за албанско становништво. Нико неће подржати етничко чишћење.

Данас се чини да одрицање од Косова с једне стране, односно одлучно инсистирање на томе да је оно у саставу Србије, у пракси не значи много и да се ради само о услову за пријем у Европску унију, али није тако. Светски баланс може да се промени у било ком тренутку и ускоро ће се сигурно и променити, а самим тим биће могуће вратити се и питању Косова и легитимитета тамошњег присуства америчких војних база. Као што је, након ослобођења Рожаве, преиспитано присуство америчких војних база на северу Сирије.

Стварање мултиполарног света основа је Ваше четврте политичке теорије. После либерализма, фашизма и комунизма, на реду је, кажете, нешто ново. Мешавина идеологије, традиције, економије, религије... Шта ће малим земљама вратити сопственост и како ће се извући испод чизме глобализма?

– Ако имамо посла са униполарним светом, онда мале земље немају шансе. Идеологија која је тријумфовала у 20. веку – либерализам – не допушта алтернативе. То значи да ће бити укинута сви облици колективног идентитета. Река миграната преплавиће земљу, а одбрана идентитета изједначиће се са злочином. Породица и култура биће уништени, традиција и религије биће укинуте. Стога либерализам доноси смрт свим народима и земљама – и малим и великим. Данас је либерализам постао тоталитарна идеологија која не допушта било какве замерке. За либерале је данас „фашиста“ или „комуниста“ свако ко одбацује либерализам. Али не сме се на то пристајати ради либералног тоталитаризма. Фашизам и комунизам не исцрпљују све алтернативе, не одговарају већини народа и цивилизација. Све су то производи мо-



дерне западне цивилизације, баш као и либерализам. Стога је и доследна четврта политичка теорија антилиберална, али и антикомунистичка и антифашистичка. И свима је потребна – и малим и великим земљама.

Притом, не постоји универзална четврта политичка теорија. Сваки народ има своју традицију и свој идентитет. Због тога би Србија требало да има своју четврту политичку теорију, засновану на српској традицији, историји и српским вредностима. И морамо признати да Хрвати, Босанци, Словенци, Македонци, Албанци, Мађари, Бугари могу и треба да имају своје верзије четврте политичке теорије. Ако желимо да сви други препознају, или признају, наш посебан идентитет, и ми морамо препознати и признати туђе. Не правити их својима, не мешати, али признавати. У томе јесте разноликост и богатство света.

Ако се схвати тај принцип, онда непријатељи и противници могу постати савезници, ако не пријатељи. Сада више нико сам не може изградити јединствену политичку теорију – ни огромне цивилизације, ни мали народи. Али заједно и уз уважавање разлика у културама и идентитетима, то је могуће учинити. Другим речима, и за мали народ (а Срби нису мали, већ велики народ) четврта политичка теорија је једини излаз. Либерализам је загарантована смрт за друштво, али његове алтернативе – комунизам и фашизам – такође нису излаз, него замка. Стога је четврта политичка теорија толико неопходна. Иначе, моја књига „Четврта политичка теорија“ преведена је данас на многе језике Запада и Истока. Дивно је што постоји и српски превод.

**СРБИЈА ЈЕ ЈАКА ДРЖАВА,
А СРПСКА ВОЈСКА ЈЕ
ТРАДИЦИОНАЛНО
НАЈЈАЧА НА БАЛКАНУ.
ТО ЈЕ ПРЕДНОСТ, АЛИ
И ОДГОВОРНОСТ.
НЕУТРАЛНОСТ У ОВОМ
СЛУЧАЈУ НАЈБОЉЕ СЛУЖИ
СРПСКИМ НАЦИОНАЛНИМ
ИНТЕРЕСИМА.**

Противник сте либерализма и либералне демократије. Сматрате је преваром која је довела до фашизма и комунизма. Монолитни, униполарни свет сматрате опасношћу за све, па и за оне који га намећу. Уместо униполарног и биполарног, нудите вишеполарни свет, могућност да и мали народи буду снажни и велики. Имају ли они ресурсе који им то омогућавају у безбедносном, одбрамбеном смислу, или су, у новим међународним околностима, осуђени на потчињен положај?

– Мали народи наравно нису у стању да се такмиче са великим ослањајући се само на себе. Али мултиполарност и одбацивање глобализма не значи да су све земље осуђене да се затворе у себе. Напротив, сваки народ ће имати бројне могућности за изградњу интеграционих процеса са онима са којима то буду хтели. Важно је само не нарушити здраву структуру друштва. На пример, у свакој земљи првенствено би пољопривреда требало да добије подршку. Уништавајући сеоски живаљ уништавамо темеље народа. Чини се лакшим набавити јефтине производе из иностранства али то, на крају, резултира колапсом привреде. Свака држава треба да има неку врсту унутрашње подршке економији.

Срби су издржали и преживели деведесете само захваљујући селу. Стога је уништавање села и прелазак на ГМО, на чему инсистирају глобалистичке корпорације, као и продаја земље страним монополима, оно што уништава економију земље, а не њен обим.

У економији, мултиполарност не отвара мање, већ веће могућности за економски развој. Запад користи економију за директан притисак и уцену. Ускоро ће можда већина светских земаља бити под западним санкцијама. То је апсурдно и довешће до тога да Запад сам себе уништи, једноставно ће бити одбачен и заборављен, сви ће га одбацивати и живети даље, међусобно тргујући и сарађујући.

Може ли свет, обзиром на особине и понашање народа и држава, да не буде подељен? Како онемогућити надметање великих сила?

– Није најважније да се укине ривалитет (то је немогуће), већ да се регулишу његова правила, врати етика, хуманост, па чак и естетика у међународне односе. Основа рата мора постати племенита, ако је већ потребан – рат облика, оживљавање витешког духа. Морамо вратити културу и човечност чак и у сукобе, уместо те монструозне механичке кланице, масовног технолошког уништавања, какви су модерни ратови.

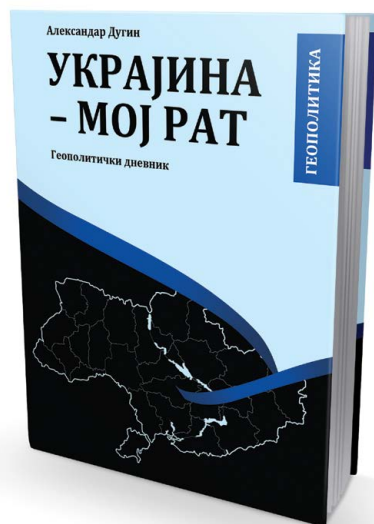
Србија је војно неутрална земља. С обзиром на њен објективни геополитички значај на балканском подручју, да ли јој такво опредељење, у садашњим околностима, помаже да оствари своје националне интересе?

– Сигуран сам да помаже. Србија је јака држава, а српска војска је традиционално најјача на Балкану. То је предност, али и одговорност. Неутралност у овом случају најбоље служи српским националним интересима. Војска Србије може сарађивати и са Русијом, и са Кином, и са државама НАТО-а у војној сфери. Корисно је све што повећава безбедност и одбрамбену способност земље. Али постајући, евентуално, део једног блока, Србија ће потпуно изгубити свој војни суверенитет и постати зависна. Неутралност, посебно у условима растуће мултиполарности света, чини Србију слободном и независном. Остаје јој могућност да у различитим ситуацијама делује заједно са различитим снагама. Међутим, само ће Срби одлучити шта ће радити у сваком конкретном случају, првенствено задржавајући свој суверенитет. Није искључено да ће се у будућности, као што Путин то жели, формирати и заједнички руско-европски систем безбедности. И у том случају сам Бог заповеда да Србија постане центар руско-европског стратешког партнерства. За сада је НАТО још увек инструмент глобализма, атлантизма и један од полова биполарног света, који је покушао да постане једини, али није успео.

Национални интереси Србије најбоље ће заштити јака војска, неутралност и активна политика у организовању општебалканског система одбране и безбедности. Према мом мишљењу, овде је најважније не ограничавати се искључиво на територију Србије. Треба размишљати глобално, што значи бар у размерама Балкана, а даље на скали источне Европе, с приступом Евроазији и Блиском истоку. Ко ће, ако не Срби, да преузме одговорност за Балкан – за цео јужнословенски (и делимично албански) регион! Али то прејудира два услова: очување неутралности и јачање одбрамбених способности саме Србије. Јака Србија – јак и независан Балкан.!

Фото: Лола Ђорђевић и Даримир Банда

**СРБИ ИМАЈУ ГОРАК УКУС
ЗБОГ УСАМЉЕНОСТИ
ДЕВЕДЕСЕТИХ ГОДИНА
20. ВЕКА, ПА И ПОЧЕТКОМ
ДВЕХИЉАДИТИХ. ИМА
РАЗЛОГА ЗА ОЧАЈ. КАД СУ ЈОШ
ОТИМАЛИ ЗЕМЉУ, СРБИЈИ
НИКО НИЈЕ ДАО АДЕКВАТНУ
ПОДРШКУ. МЕЂУТИМ,
СИТУАЦИЈА СЕ МЕНЈА.
ВИШЕПОЛАРНИ СВЕТ ЈЕ СВЕ
ЈАЧИ, А ЧИЊЕНИЦА ДА НИ
РУСИЈА, НИ ДВЕ ТРЕЋИНЕ
СТАНОВНИШТВА НА ЗЕМЉИ
НЕ ПРИЗНАЈЕ ТАКОЗВАНО
КОСОВО ДАЈЕ НАДУ.**



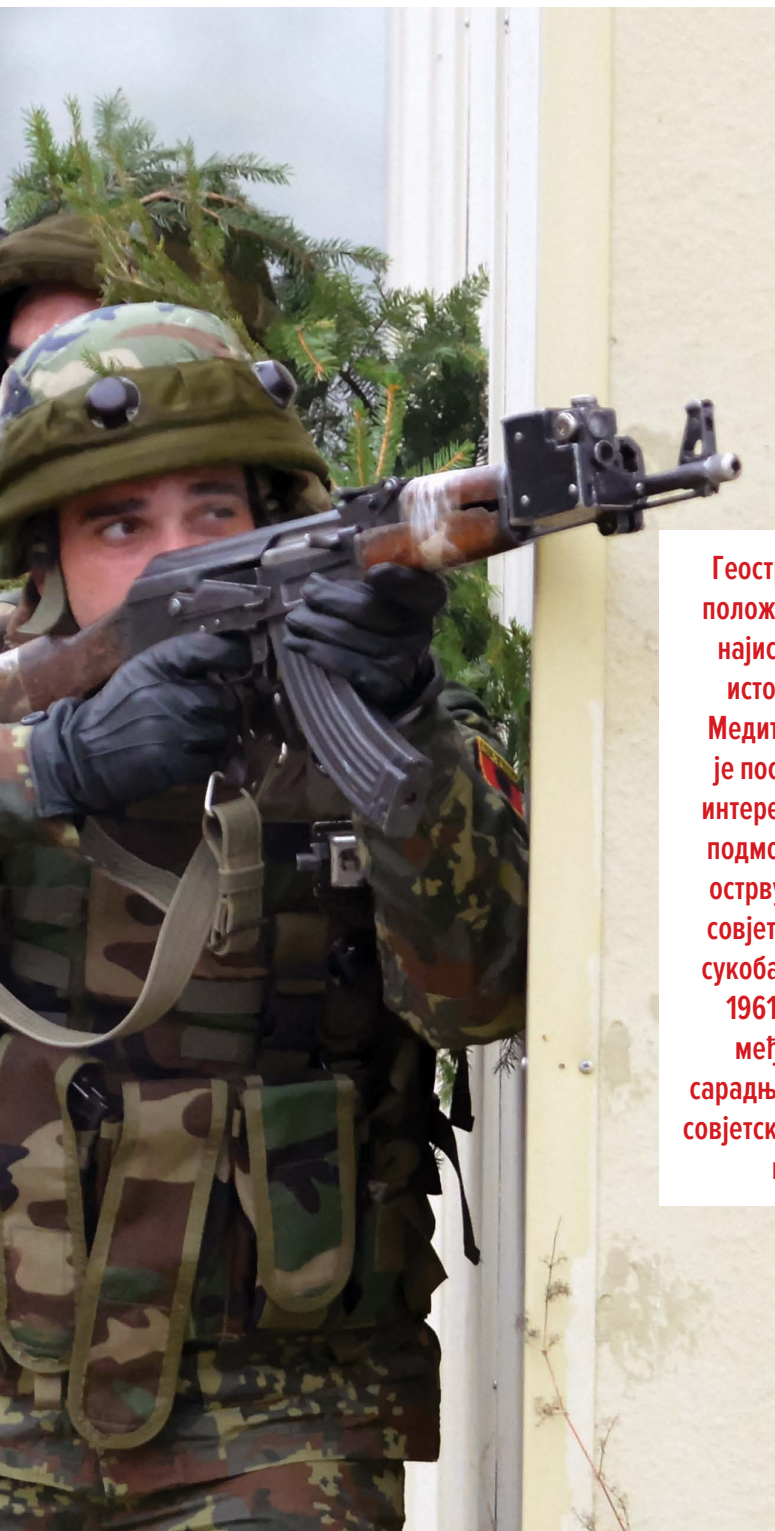
**Ускоро излази из
штампе Дугинова
књига у издању Медија
центра „Одбрана“.**
„Ова књига се састоји
од текстова написаних
у пролеће и лето
2014. године на тему
украјинске драме:
Мајдана, свргавања
Јануковича, освајања
власти у Украјини
од националистичке
хунте, почетка Руског
пролећа, поновног
уједињења с Кримом,
битке за Донбас и
стварања Новорусије.“

Савремена албанска армија



БЕЗ ЧЕЛИЧНИХ КРИЛА

С обзиром на то да ваздухопловну подршку својих копнених и поморских снага, као и противваздухопловну одбрану територије базира на штиту НАТО-а, Албанија је практично укинула своју борбену авијацију постепено расформиравши свих седам ваздухопловних пукова, тако да се тренутно у јединицама њеног ваздухопловства налазе искључиво хеликоптери



Геостратешки важан положај Албаније, као најистуреније тачке источног блока на Медитерану, условио је посебан совјетски интерес за изградњом подморничке базе на острву Сасано. Услед совјетско-албанског сукоба који је започео 1961. прекинута је међусобна војна сарадња, а у Албанији је совјетски утицај замењен кинеским.

Пише Александар ЖИВОТИЋ

Албанска војска формирана је касније од оружаних снага осталих балканских земаља. Пошто је до конституисања албанске нације дошло тек у моментима Велике источне кризе, када је повлачење Османске империје с Балкана постало сасвим извесно, непостојање националне државе условило је да формирање сопствених оружаних снага започне тек у моментима који су уследили после турског пораза у Првом балканском рату. Проглашење независне албанске државе новембра 1912. није означило и почетак заокружења државних институција. Унутрашња анархија, племенска подељеност, политичка, културна и идентитетска дезоријентација, која је наступила услед турског повлачења с Балкана, условили су да почетак изградње албанске војске започне тек по завршетку Првог светског рата.

У почетку су прве регуларне јединице стваране уз југословенску, а потом италијанску помоћ. Како се Албанија од средине двадесетих година суштински нашла у положају италијанског протектората, скромне оружане снаге имале су симболичан значај и више су служиле за одржавање унутрашњег поретка у земљи него што су биле у могућности да пруже ефикасан отпор у случају спољашње угрожености.

ЈУГОСЛОВЕНСКА ПОМОЋ

Италијанска анексија Албаније у пролеће 1939, а затим и почетак грчко-италијанског сукоба увели су Албанију у Други светски рат. После организовања комунистичке партије и партизанских одреда у јесен 1941, до чега је дошло уз југословенску помоћ, започела је изградња Народноослободилачке војске Албаније, чија ће победа у антифашистичком и грађанском рату предста-

вљати основу послератне комунистичке власти и залог њене спољнополитичке везаности за Југославију и Совјетски Савез. Све до почетка сукоба у лето 1948. мирнодопска албанска армија изграђивана је уз велику југословенску помоћ у наоружању и војној опреми. Будући албански официри школовани су у југословенским војним школама, док су се југословенски војни саветници и инструктори налазили у командама, јединицама и установама албанске војске. По започињању сукоба између Југославије и земаља Информбироа, албанска армија нашла се под снажним утицајем Совјетског Савеза. Геостратешки важан положај Албаније, као најистуреније тачке источног блока на Медитерану, условио је посебан совјетски интерес за изградњом подморничке базе на острву Сасано. Услед совјетско-албанског сукоба који је започео 1961. прекинута је међусобна војна сарадња, а у Албанији је совјетски утицај замењен кинеским.



28.748 km²

2017.



2.876.591



Албанци



Не слажући се с интервенцијом Варшавског уговора у Чехословачкој 1968, Албанија је и формално иступила из тог војног савеза, од кога се дистанцирала још 1961. године. Све до средине седамдесетих година кинеско војно присуство чинило је да албанска армија у потпуности буде у војнотехничком смислу везана за НР Кину. Прекид те сарадње увео је албанску државу у спољнополитичку изолацију, а њену војску у епоху техничке стагнације и заостајања. Крах социјализма проузроковао је и започињање војних реформи, али је потпуни колапс државних институција у Албанији, услед краха система пирамидалне штедње 1997. године, суштински разорио њену армију. Групе демонстраната проваљивале су у војне магацине и односиле огромне количине наоружања и муниције, које су касније завршиле у рукама бораца ОВК. Тек обновљене јединице албанске армије, свеже реорганизоване и консолидоване, током 1998. пружале су подршку албанским терористичким групама на Косову и Метохији, а њена 2. дивизија је у војним операцијама 1999. учествовала у копненој агресији на тадашњу Савезну Републику Југославију. Након тога уследиле су учестале реорганизације које су довеле до креирања савремене физиономије албанских оружаних снага.

Упоредо с процесом убрзаног приступања НАТО-у, 2009. године установљен је савремени облик албанских оружаних снага до кога се дошло рапидним смањењем бројног стања, избацивањем из употребе велике количине застарелог наоружања и војне опреме и уз стручно вођење западних војних саветника. На челу албанских оружаних снага се налази Генералштаб организован по НАТО принципима. Он је конципиран као штаб врховног команданта, који је по уставу председник државе. Генералштабу су потчињене копнене, поморске и ваздухопловне снаге, команда за подршку, команда за обуку и доктрину, као и јединице за подршку.

КОПНЕНЕ СНАГЕ

Албанске копнене снаге су након спроведене масовне редукције и професионализације оружаних снага лишене највећег дела свог тешког наоружања и 2009. су после укидања Команде здружених снага организоване у једну бригаду за брзо реаговање и један пук специјалних снага. Бригада за брзо реаговање састоји се из команде, командне чете, три пешадијска батаљона, батаљона за борбену подршку и центра за обуку. Наоружана је пре свега пешадијским наоружањем италијанског, немачког и америчког порекла и мањим делом совјетске и кинеске производње. С обзиром на то да су тенкови и борбена возила пешадије избачени из употребе, у јединицама се налазе лака оклопна возила. Доминирају италијански „ивеко” ВМ 90 и

Све до почетка сукоба у лето 1948. мирнодопска албанска армија изграђивана је уз велику југословенску помоћ у наоружању и војној опреми. Будући албански официри школовани су у југословенским војним школама, док су се југословенски војни саветници и инструктори налазили у командама, јединицама и установама албанске војске.

ЛМВ, као и савремени амерички MRAP. Пук специјалних снага чине батаљон командоса и батаљон за специјалне операције. Иначе, официри и војници батаљона за специјалне операције су 1999. године били ангажовани у пограничном појасу са Савезном Републиком Југославијом, а потом су од 2002. у саставу турског контингента боравили у Авганистану, обављајући задатке патролирања у околини Кабула. Касније, од 2004. године јединица из састава тог батаљона упућена је у Ирак, где је у околини Мосула била задужена за обезбеђење базе. Једна група јачине 44 официра, подофицира и војника батаљона је под командом пуковника Дритона Демираја била ангажована у Авганистану изводећи, за разлику од претходних албанских контингената, активне борбене операције. Према расположивим подацима, јединица је деловала у блиској вези с америчком

обавештајном службом и коришћена је за дубинско извиђање на територији под контролом талибана. Незванично, ради се о најодликованијој јединици албанске војске.

ВАЗДУХОПЛОВСТВО

Албанско ваздухопловство је у периоду након краха социјализма доживело комплетну метаморфозу. Застарели авиони и хеликоптери, као и противавионски системи махом кинеског и делом совјетског порекла су услед застарелости, истека ресурса и немогућности ремонта и модернизације повучени из употребе. С обзиром на то, али и доктринарно опредељење да ваздухопловну подршку својих копнених и поморских снага, као и противваздухопловну одбрану територије базира на штиту НАТО-а, Албанија је практично укинула своју борбену авијацију, постепено расформиравши свих седам ваздухопловних пукова, тако да се тренутно у јединицама њеног ваздухопловства налазе искључиво хеликоптери. Зато албанско ваздухопловство поред команде и чете за подршку ваздухопловних снага, има у свом саставу две ваздухопловне базе – „Фарка” и „Куцова”, посебан центар за контролу ваздушног простора и војну метеоролошку службу. Од хеликоптера располажу с четири транспортна „Eurocopter AS 532”, два за везу „Eurocopter EC 145”, три вишенаменска „Bell UH 1” пет вишенаменских „Bell 260”, као и са осам лаких вишенаменских типа „MBB Bo 105” и једним лаким вишенаменским типа „Augusta Westland AW 109”. Борбено најзначајнији део албанских ваздухопловних снага чине три хеликоптера типа „UH 60”.

ПОМОРСКЕ СНАГЕ

Албанске поморске снаге су након завршетка хладног рата претрпеле драстичну редукцију лишавајући се јачих пловних јединица и комплетних подморничких снага заоста-



лих из доба блиске сарадње са Совјетским Савезом. Данас су скромног карактера и намењене искључиво за заштиту обале и надзор над морем и језерима. Поред команде, чине их још командна чета, поморска флотила, центар за надзор над морем, хидрографска служба, ронилачки центар и поморска база. Пловне јединице састоје се искључиво из мањих и средњих патролних и помоћних бродова. Команда за подршку обједињује различите јединице и установе намењене за логистичку подршку. Поред командне чете, припадају јој и центар за обуку, војна болница, батаљон за снабдевање, транспортни батаљон, центар за ремонт и поправке, као и батаљон за снабдевање убојним средствима и батаљон за регионалну подршку. Такође, потчињен јој је и инжињеријски батаљон. Команда за обуку и доктрину задужена је за школовање албанских официра и подофицира, као и за научни рад у војсци. У њеном саставу налазе се војна академија, подофицирска школа, трупна школа и центри за доктрину и симулације. Генералштабу су још

Упоредо с процесом убрзаног приступања НАТО-у, 2009. године установљен је савремени облик албанских оружаних снага, до кога се дошло рапидним смањењем бројног стања, избацивањем из употребе велике количине застарелог наоружања и војне опреме и уз стручно вођење западних војних саветника.

потчињени и војна полиција, регрутни центар, центар за вођење заједничких операција, војна делегација при НАТО-у, Агенција за комуникације и информационе системе, као и посебан пук за подршку.

Албанске оружане снаге не представљају више снажан аутономан фактор задужен искључиво за одбрану државног суверенитета, као што је то био у случају у периоду вишедеценијске владавине Енвера Хоџе. Некадашња „земља бункера“, с бројним и предимензионираним оружаним снагама, опремљена анахроним војном опремом и наоружањем које је на крају XX века, већим делом, имало више музејску него употребну вредност, данас своју националну безбедност темељи на чланству у НАТО-у. Ослањањем на НАТО ваздухопловни и поморски штит и често симболичним учешћем у појединим заједничким операцијама НАТО-а или под

вођством САД, савремена Албанија рачуна на сигурну гаранцију сопственог суверенитета и заштиту интереса својих сународника у непосредном окружењу.



Невен Милаковић, песник

Како се записује јецај

Одвајкада идемо у Живот вјечни
шутке, као по навици, без ропца,
јаука, јецаја... Само смо у 20.
вијеку милионима недужних
глава поравнали кланце, корита
рјечна, јаме, напојили родна поља
потоцима невинне крви, ниједи
од бола и невјерице, немоћни
да макар завапимо ка Небу, да
ожалимо своје претке и потомке,
као да нас је стид учињеног
нам зла и неправде... Тај мук је
страшнији од свега, он нас прати
као утвара. А онда се деси да
пјеснику недостојном долети јецај
са Небеса и пјесник га шчепа
грозничаво као сламку спаса...,
и приложи га свом роду умјесто
Молитве и покајања – за спас
своје душе.

Пише Драгана МАРКОВИЋ





Обасијају нас деценијама свим мојућим ојировима, и оним који уништавају тијело, и оним, у мноћо већој мјери, који су појудни по души. Ништа ново. Чине по вјековима, миленијумима. Одавно сам рекао да је по шћо Срба још има веће чудо од свих оних која су у „Библији” описана. И даље смо по.

Обично до нас као народне путују песме које је неко вековима раније испевао, а народ препознао, упамтио и препоне свакој наредној генерацији. Народне песме су и песме којима је аутор непознат. Са песмом „Вила са Кошара” дешава се невероватно „сажимање времена”. Она се већ по много чему бележи као народна. Како се то догодило? – питали смо Невена Милаковића, аутора текста.

– Негдје сам записао да је „Вила” постала народна пјесма за мога живота и да је то највећа почаст која пјесника може задесити. Наравно да сам срећан и поносан због те чињенице, но тиме мој задатак није завршен. Годинама сам водио битку да је одбраним. Савремене технологије донијеле су много доброга, али су ваљда неизбјегне и пропратне тешкоће, ствари које аутор не може и не смије допустити. Многи су, наиме, испјевали пјесму, направили спотове, видео-записе, „Вила” је, чини ми се, присутна на сваком педљу кугле земаљске на којем има Срба и било би сулудо да ми то смета, напротив, тиме се остварила моја мисија. Но, како је вријеме пролазило, све су чешиће скрнављили текст, мијењали ријечи, пјевали погрешно... Ништа ново. Многе су народне пјесме управо таквим односом унакажене и данашње верзије готово да не личе на изворне. Ето, срећом, ја сам још жив и мислим да сам успио у свом науу. Србски православни појци показали су најпрофесионалнији и најкоректнији однос према мени, ува-

жили су све моје сугестије и реакције и мислим да су једини који су снимили праву „Вилу”. Недавно сам ступио у контакт и са начелником Уметничког ансамбла МО „Станислав Бинички” и морам рећи да сам охрабрен његовом професионалношћу и коректношћу, која обећава плодотворну сарадњу. Са нестрпљењем ишчекујем реализацију пројекта, који смо разрадили у детаље, а који ће, увјерен сам, изнедрити предивно, „Виле” достојно, извођење.

„Ја сам само записао јецај” – рекли сте. Како се „записује јецај”?

– Како се записује јецај: Вјековима је овај наш страдални род разапет на Крсту. Прије много година записао сам у поеми „Благослов светог Саве”: „Много сам браће, очева, дједова ваших, привео Господу / поносна срца и радосне душе, / цијелу вјечност плачући гледах како вам очи боду / и Храмове руше, / и туга је моја радосна била, и моји јецаји / бијаху срећни, / јер знадох да патња ваша, улаз је у живот вјечни...”

Одвајкада идемо у Живот вјечни шутке, као по навици, без ропца, јаука, јецаја... Само смо у 20. вијеку милионима недужних глава поравнали кланце, корита рјечна, јаме, напојили родна поља потоцима невине крви, ниједи од бола и неvjерице, немоћни да макар завапимо ка Небу, да ожалимо своје претке и потомке, као да нас је стид учињеног нам зла и неправде... Тај мук је страшнији од свега, он нас прати као утвара. А онда се деси да пјеснику недостојном долети јецај

са Небеса и пјесник га шчепа грозничаво као сламку спаса..., и приложи га свом роду умјесто Молитве и покајања – за спас своје душе.

Шта као писац текста препознајете или наслућујете да ту песму чини толико прихваћеном, присутном на многим културним дешавањима, али и спортским стадионима?

– Ово сам питање често постављао самоме себи, али сам увијек био незадовољан одговором. Ако кажем да ту има и доста срећних околности, да су се напросто послегале коцкице, како би наш народ рекао, помислиће многи, бојим се, да омаловажавам и потцјењујем властито дјело. Па ипак, чини ми се да је тако. На ту ме помисао гјера увјерење да су многа моја дјела макар подједнако добра, колико и „Вила”, а опет за њих готово нико не зна. И то ме, признајем, тишти. Толико ме људи контактирало, питало за одобрење да пјевају „Вилу”, а нико се није упитао имам ли још коју пјесму, која би, захваљујући њиховом ангажману, угледала свјетлост дана.

Како изгледа кратка историја песме „Вила са Кошара”: када је настала, када је први пут изведена у јавности, када је почела масовније да се изводи?

– „Вилу” сам написао, ако се добро сјећам, 2010. године. Прво и мени најдраже њено извођење десило се убрзо у „Лудој кући”, култној кафани на Новом Београду. Отпјевао је човјек који је и написао музику, ратник са Кошара Саша Поповић, уз гитару, плачући... Била је то ноћ скупља вијека, у маленој кафани окупало се нас тридесетак и сваког се лика, сваке изговорене ријечи сјећам као да је јуче било. Ивана Жигон, Маја Тешић, Веселин Џелетовић, Веселин Ђуретић, генерал Гушић, Антоније Лакетић, Небојша Јеврић... И ноћас, док се трудим да што коректније одговорим на постављена питања, њихова ми лица и оно незаборавно вече грију душу. Недуго потом, „Вилу” је божанствено отпјевала Даница Никић, на промоцији моје књиге у удружењу писаца „Пое-та”. Чини ми се да је пар година после

Невену Милаковићу је Плакету Министарства одбране за успешну сарадњу уручио државни секретар Александар Живковић



тога настала пауза, а онда је све кренуло. Србски православни појци, Јефимија Ђиновић, етно-група „Симонида“... Немогуће је побрајати све извођаче, готово свакодневно проналазим нови снимак на интернету. Одскора се у причу укључио и Уметнички ансамбл Министарства одбране.

У тексту песме постоји тренутак када вила пева песму са Косова. Чини се да сте тим стихом успоставили духовну вертикалу која прилично одређује српски идентитет?

– Не прилично, него у цјелости. Мало је коме пошло за руком да искаже сву истину у једној реченици, као што је то учинио генијални Матија Бећковић, рекавши да је Косово најскупља српска ријеч. А коју би pjesму „Вила“ на светој српској земљи могла пјевати, ако не косовску? Добро сте рекли, духовна вертикала, камен темељац и потпорни зид.

Још једна Ваша песма, истоветног назива као и караула, посвећена је бици на

Кошарама. Зашто су баш Кошаре симбол Вашег уметничког приступа агресији НАТО-а из 1999. године?

– Не само „Вила са Кошара“ и Кошаре, много је још пјесама које сам написао о овој славној епопеји, а прошле године сам у Дому Војске Србије, скупа са Србским православним појцима, промовисао књигу „Последњи плотун“ и компакт диск „Трилогија са Кошара“, на коме се поред ове двије, налази и пјесма „Апостоли са Кошара“. Написао сам и пјесму о Тибору Церни, коју је то вече уз гусле отпјевао Жељко Вукчевић. Посебну част учинила ми је Ката Церна, Тиборова мајка, која је дошла на промоцију. Ту је била и Лозанка Радоичић, мајка палог хероја са Кошара, Владимира, којој сам такође посветио пјесму „Срце трне“. Но, нису све пјесме надахнуте тим раздобљем тематски везане за Кошаре. Посветио сам пјесму невиним жртвама из Мурина, свом ратном другу Дејану Бајовићу, ту је и пјесма „Руски витез“, посвећена палом руском добровољцу, „Дрхтај“ и многе друге.

Кажете и да сте „најзахвалнији вили што нам не да да изгубимо душу“. Још је Гогољ упозоравао да је једна од највећих битка, управо битка за људске душе... Каково је стање душе нашег народа?

– Није лако ратовати против душе овога народа. А ратују! Обасипају нас деценијама свим могућим отровима, и оним који уништавају тијело, и оним, у много већој мјери, који су погубни по душу. Ништа ново. Чине то вјековима, миленијумима. Одавно сам рекао да је то што Срба још има веће чудо од свих оних која су у „Библији“ описана. И даље смо ту. И бићемо довијека. Не могу нам ништа, јер се и Бог нешто пита. Душа је Србинова неуништива.

Борили смо се „за крст часни и слободу златну“, „краља и отаџбину“, клицали „смрт фашизму, слобода народу“... Шта је то за шта се данас вреди борити?

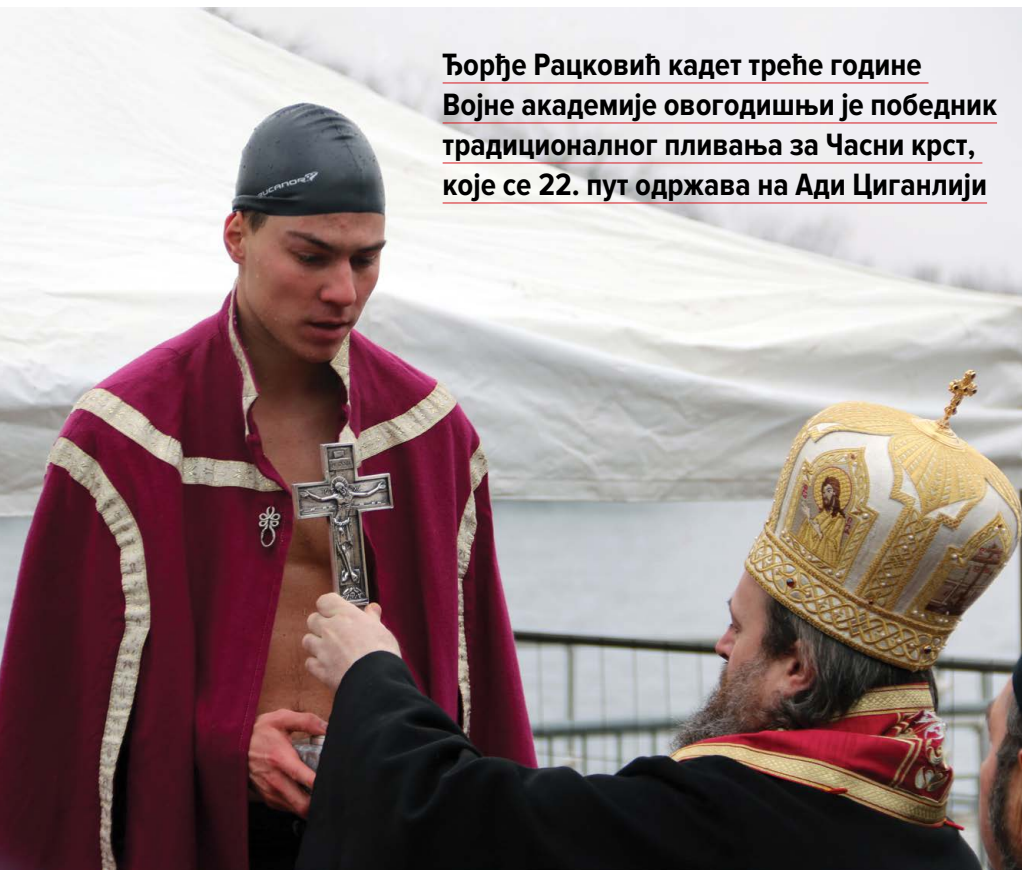
– За оно за што су се сви наши, помена вриједни, преци борили: за спас душе.!

Фото: Јово Мамула

Пливање за Богојављенски крст



ПРВИ МЕЂУ ЈЕДНАКИМА



Ђорђе Рацковић кадет треће године Војне академије овогодишњи је победник традиционалног пливања за Часни крст, које се 22. пут одржава на Ади Циганлији

Пише Мира ШВЕДИЋ

Сви смо ми победници, не само ја. Ја сам само имао ту част да стигнем први и због тога сам пресрећан. Припремали смо се дуго. Посебно у протеклих месец дана, кад је почело хладније време, како нас не би изненадила ниска температура. За мој успех заслужан је професор пливања Ђорђе Козомара, који нас је припремао. Са мном су са Војне академије учествовали мој брат Никола и Филип Павловић. Они су ме пратили до циља. Честитам и њима, као и свим учесницима – истакао је кадет треће године Војне академије Ђорђе Рацковић по добијању Часног крста на централној београдској богојављенској манифестацији, која је 22. пут одржана на Ади Циганлији. Он је први прешао стазу дугу 33 метра, која симболизује број Христових година, и поред Часног крста уручен му је и прелазни победнички плашт.



ТРИ БРАТА КАДЕТА

Министар одбране Александар Вулин честитао је Ђорђу Рацковићу на успеху, а пријему код министра присуствовала су чак три Рацковића. Три брата кадета, три будућа официри. Ђорђе је ове године освојио Часни крст и прелазни победнички плашт, Никола је пливао са њим и стигао је други, а обојицу је са трибина бодрио брат Алекса, са родитељима.

– Тешко је наћи већи комплимент једној војсци, једној држави него да се три рођена брата, три близанца припремају да постану официри, да деле свој живот, љубав према домовини и све оно што живот чини великим и вредним – рекао је министар Вулин у разговору с кадетима и истакао да је „Војска Србије чувар традиционалних вредности које су наш народ учиниле великим, историјским и вредним понављања“, као и да „када кадети и припадници Војске Србије пливају за Часни крст, они пливају за своју земљу, своју војску и свој народ“. Браћа Рацковић су заједно уписали и завршили Војну гимназију и сада су на трећој години Војне академије. Ђорђе и Никола изабрали су смер артиљеријско-ракетне јединице за противваздухопловна дејства, а Алекса се определио за студије на смеру оклопних јединица.

Био је то хладан јануарски дан, температура воде Савског језера није прелазила +4 степена Целзијуса, а ваздуха +2. Младе кадете, који су се такмичили у конкуренцији 57 пливача, бодрило је 30 њихових другова са Академије, који су као почасни вод Војне академије најпре присуствовали Богојављенској литургији у Храму Светог Ђорђа на Чукарици, а после су пратили литију до Савског језера. Кадетски вод предводила је поручник Емилија Ђорђевић.

Ђорђе Рацковић пливао је први пут за Часни крст и стигао је први. То није било лако, али му је много значило што је пливао раме уз раме са братом Николом, који је учествовао и прошле године и већ имао извесно искуства. Победом у првом покушају Ђорђе се уписао у листу 22 лауреата, међу којима су из Војске Србије били:

Владимир Бјелица студент Војне академије, кадети Александар Соколов, Алекса Драгаш и Сава Станковић са Војне академије и Бранислав Јанковић из Војске Србије.

Сличне манифестације одржане су на више од 20 локација широм земље. За Часни крст пливали су младићи и девојке из Војске Србије, Жандармерије, грађанства. Свуда су неустрашиви богојављенски пливачи побуђивали пажњу, посебно они најуспешнији, иако се за победнике сматрају сви који су ускочили у воду и запливали до богојављеног крста – јер они савладавањем искушења која доноси хладна вода доказују своју љубав и оданост према вери прадедовској, светосавској, православној, према Христу. Зато се тог дана традиционално поздравља са – „Бог се јави“!

Фото: Даримир Банда и Срђан Хајстер

**75 година
од ослобађања
„Аушвица”
највеће
нацистичке
фабрике смрти**

НА ПРАГУ ТАМЕ

Овог јануара цео свет обележио је 75 година откако је Црвена армија ушла кроз капију логора смрти и донела ослобођење за његове сужње. Недавно смо били у Аушвицу. Од тренутка када смо за собом оставили јунско сунце и зашли у таму до које оно никада није допрло, Аушвиц нас је заробио свом својом тежином. Оном којом је притискао нејака тела својих напаћених становника. Пролазећи поред соба у којима су спавали на поду, њих двадесет скучених у једва исто толико квадрата, скрећући поглед од онога што би само болестан ум могао назвати купатилом, а сви остали депонијом људскости, до зидова ходника прекривених редовима фотографија оних који су међу тим зидовима оставили душе, из сваког кутка стрељао нас је срам. Стид због тога што смо људи. Јер људи једни другима ово не раде.

Пише Никола ДРАЖОВИЋ

Једна од заблуда када је реч о концентрационом логору Аушвиц јесте она помало бајковита прича о томе како се након 1945. године птице на ово место никада нису вратиле. Како га згрожене ужасом и енергијом смрти којом је натопљено тло на ком данас сви заједно стојимо, од страха чак ни не надлећу. То је мит. Јер као што можете чути, крошње бреза које окружују меморијални споменик врве од птица и њихове граје. Истина је да оне никада нису ни одлазиле. А и зашто би? Животиње не знају за зло. Барем не за оно људско. Безразложно. Оно по ком смо веће звери од њих. Најважнија лекција Аушвица јесте – само да се не понови. Да ли

смо је научили? Историја нам јасно каже – нисмо. Поновиће се. А птице ће и даље бити ту.”

Овим речима од нас се на крају посете меморијалном комплексу покрај малог пољског места Освјенћим, наомак Кракова, опростио Павел Савицки, представник за штампу центра „Аушвиц–Биркенау”. Наш кустос кроз живот и смрт вероватно најстрашнијег споменика оној другој људској природи, оној која у таквим околностима уместо достизања највиших врлина, вођена лудилом идеологије, човека претвара у број, а личност у прах. Док сумирамо утиске по завршетку обиласка који би се срамно могао назвати туристичком туром, а у ствари је ход по највећем гробљу на свету, тешко је помирити се, па чак и поверовати

у једно – овај ужас догодио се пре само осам деценија. Један животни век. Ни толико. Овог јануара цео свет обележио је 75 година откако је Црвена армија ушла кроз капију логора смрти и донела ослобођење за његове сужње. Нажалост, само у физичком смислу. Осудивши нас на сећање које никада не сме умрети.

– Ово је први пут да сам дошао у посету Аушвицу. Увек сам се плашио онога што ћу овде затећи. Не због ужаса који су ту почињени, већ због оних које бисмо услед неразумевања и једне глобалне апатије према свему могли починити данас. Плашио сам се кикотавих девојчица у розе мајицама које сликају селфије испред капије у Биркенау. Страховао сам од тога да бих у Аушвицу могао пронаћи Дизниленд. Срећом, није се обистинило. Изгледа да још имамо толико људскости да знамо да је Аушвиц место на ком се мора ћутати – поделио је са нама своје утиске познати британски историчар, новинар и новелиста Гај Волтерс, који се истраживањем нацизма бави већ три деценије, док смо лагано пратећи несмирене духове прошлости корачали Авенијом смрти. Од места на ком су се некада налазиле гасне коморе у којима је живот изгубило више од милион људи, па између преосталих барака, тихо поред последње станице воза смрти на чијим се перонима одвијала прва селекција на оне који ће дочекати крај тог дана и на оне који неће поживети дуже од десет минута.

Прича о Аушвицу, међутим, почиње неки километар раније низ ту пругу на чијем смо сада крају. Пред таблом која нам је, као и хиљадама Јевреја, Рома, Словена и других несрећника пре осам деценија, данас пожелела добродошлицу у смрт – у концентрациони логор Аушвиц. На истом том сунцу, само с кишобраном у руци, у удобној одећи и обући, и с флашицом воде у рукама, покушали смо да замислимо музику оркестра који је некада чекао одмах ту иза електричне оgrade и знака – СТОЈ. На два метра од нас. Оркестра који је корацима будућих логораша давао достојанствен ритам, не дозвољавајући им да у сопствени кошмар, у таму, уђу без реда и контроле. Ни пребрзо, ни преспоро. Таман оним темпом којим се, пролазиви испод нацистичког гесла, за собом оставља идентитет, а постаје број. Један од тих милион и двеста хиљада бројева који више никада нису угледали свет с оне стране оgrade.

– Немојте заостајати. Време је променљиво. Да бисмо обили и оба дела логора, и Аушвиц и Биркенау, морамо бити брзи. Олуја нас понекад прекине на пола пута, те морамо подећи из логора и пре него што га обиђемо – упозорио нас је водич, подсећајући на једину опцију коју заробљеници ове фабрике смрти нису имали.

При првом сусрету са комплексом Аушвиц–Биркенау тешко је замислити олују која је њих довела овде.

Аушвиц данас – Музеј и спомен-обележје најсрамнијег поглавља у историји човечанства

Блокови једносратница од црвене цигле. Пошљунчени путелци који их деле. Врбе. Старе уличне светиљке. Торањ. Зид. Вила Рудолфа Хеса, команданта логора, коју је његова супруга опремала стварима логораша и с аријевским поносом називала „Рај”. Све је ту. На први поглед можда и превише стварно и



ИСТОРИЈА АУШВИЦА

Аушвиц је првобитно била пољска касарна у јужној Пољској. Нацистичка Немачка извршила је инвазију и окупирала Пољску у септембру 1939. године, а у мају 1940. године претворила ову локацију у затвор за политичке затворенике. Први су, у августу 1941. године, гасом усмрћени пољски и совјетски затвореници. Наредног месеца започети су радови на новом логору, Аушвиц II–Биркенау. Ово је постало место на ком су смештене огромне гасне коморе у којима је до новембра 1944. убијено на стотине хиљада људи, а њихова тела спаљивана су у крематоријумима. Кад је Аушвиц коначно ослобођен, имао је више од 40 логора и подлогора.



музејски утегнуто да би се замислио потмули бат спорих корака оних који су газили тај исти шљунак марширајући у пакао. Али бол којим одише сваки милиметар овог мрачног места не може се сакрити.

Већ на првом кораку уз степенице које нас воде ка унутрашњости једне од зграда, у само гротло очаја из ког не допире вапај већ мук од ког се грчи желудац, стоји први језиви подсетник на то где смо. Средица сивог гранитног степеништа је црна. Излизана. Улегла. То удубљење направили су кораци свих оних који су на овом месту, у пет година постојања логора, оставили свој живот. Полудигнуто стопало на тренутак стоји у ваздуху. Немоћно да додирне истину – то је пут у смрт. Један од многих којим смо касније корачали, све време питајући се да ли смо достојни тога да, газећи их, обешчастимо трагове оних који су их ту крвљу урезали. Зар не би било лакше некако их прелетети? Не померити ни камен, ни ваздух, ни зрно прашине. Пустити их да почивају у миру, кад им то већ живот међу овим зидинама није допустио.

Од тренутка када смо за собом оставили јунско сунце и зашли у таму до које оно никада није допрло, Аушвиц нас је заробио свом својом тежином. Оном којом је притискао нејака тела својих напаћених становника. Прозлазећи поред соба у којима су спавали на поду, њих двадесет скучених у једва исто толико квадрата, скрећући поглед од онога што би само болестан ум могао назвати купатилом, а сви остали депонијом људскости, до зидова ходника прекривених редовима фотографија оних који су међу тим зидовима оставили душе, из сваког кутка стрељао нас је срам. Стид због тога што смо људи. Јер људи једни другима ово не раде.

На трен застајемо пред фотографијама. Милиони очију гледају у нас. Све су исте. Изгубљене. Није им јасно због чега су ту. Само гледају у објектив. Испод ликова уредно стоје записани основни подаци. Име, презиме, земља и град из ког долазе и оно што је Нацистима било изузетно битно да би своје жртве боље и прецизније класификовали и одредили им начин смрти коју су им готово са уживањем припремили – националност, верска, сексуална и свака друга припадност. Испод свега тога – број дана које је свако од њих провео у Аушвицу. Понеко је дочекао Црвену армију и ослобођење. Неки су поживели ту и годину или две, вероватно молећи смрт да дође што пре. Али већина је у Аушвицу провела месец, недељу, дан...

Ипак, оно што је за њима остало не може се сакрити. Попут опомене, из застакљених просторија стоје нема сведочанства. Историја која се не може порећи. Милиони кофера. У њима су њихови власници донели делиће живота, које су им немачки официри одузимаи на уласку, иронично им наређујући да запишу на њима имена да би им их касније вратили. Милиони ципела – сељачких опанака, радничких чизми, елегантних мушких салонки, дамских ципелица на штиклу, дечјих, учитељских, докторских, адвокатских, каљавих надничарских... Набацане на непрегледним гомилама које попут удара-

У ЈЕРУСАЛИМУ ОБЕЛЕЖЕНА ГОДИШЊИЦА ХОЛОКАУСТА

Церемонија обележавања 75. годишњице ослобађања Аушвица одржана је 23. јануара у Меморијалном центру Холокауста Јад Вашем у Јерусалиму, месту које документује страдања шест милиона Јевреја, а поред бројних светских званичника присуствовао јој и председник Србије Александар Вучић.

Поред председника Израела Рувена Ривлина 75. годишњици ослобођења једног од највећих нацистичких логора смрти присуствовали су и челници Русије, Немачке и Француске Владимир Путин, Франк Валтер Штајнмајер и Емануел Макрон, британски принц Чарлс и потпредседник САД Мајк Пенс... Од самог оснивања 1953. године Јад Вашему, који сведочи о једном од најмрачнијих поглавља у историји човечанства, поверено је документовање историје страдања јеврејског народа за време Другог светског рата, уз очување сећања и сведочанстава сваке од шест милиона жртава и преношење „наслеђа” Холокауста новим генерацијама, кроз архиве, библиотеке, школе, музеје и признања – „Праведник међу народима”.

ца песницама у стомак издијају дах, све су оне ту биле једнаке – својим бившим власницима непотребне. Баш као и милиони наочара, ортопедских помагала, играчака, посуђа, „стогова” косе од којих су се шиле униформе и пунили јастуци. Све оно што је чинило једну, на овом месту тако мрску и презрену творевину – људско биће.

Павиљон 11

Слике се сада већ смењују. Емоција је све мање. Јер једини начин да преживите сваки следећи корак на овом мрачном месту јесте да унутар његових зидина подигнете своје. Оне које ће вас заштити од одаја доктора Менгелеа у стравичном Павиљону 11, где је чувени монструм злоупотређавао најхуманији занат и

Хипократову заклетву у име виших циљева Аријеваца. Опседнутост близаницима, генетским експериментима, идејом да за један дан стерилише што већи број жена, све док није успео да достигне невероватну цифру од три стотине „успешних” операција. Све су то донекле и била позната. Међутим, наша посета Аушвицу води нас у мемљиве ходнике испод земље у којима је увежбавао ефикасност смрти. Ту се крију три ћелије у којима је проверавао шта човека најбрже може убити. Најстравичнија је била она у коју се улазило кроз

отвор на дну. Пузећи, како би се затворенику одузела сва људскост. Унутра, у ћелији у којој се могло само стајати, и то са још три друга затвореника, и онако му није ни била потребна. Изласка није било. Ни другачијим начином за обављањем основних физиолошких потреба, осим по себи. Временом и ваздуха је бивало све мање. Све док коначно не би уступио место смрти. А на њу се некад у тој агонији чекало данима...

**СРЕДИНА СИВОГ ГРАНИТНОГ
СТЕПЕНИШТА ЈЕ ЦРНА.
ИЗЛИЗАНА. УЛЕГЛА. ТО
УДУБЉЕЊЕ НАПРАВИЛИ СУ
КОРАЦИ СВИХ ОНИХ КОЈИ
СУ НА ОВОМ МЕСТУ, У ПЕТ
ГОДИНА ПОСТОЈАЊА ЛОГОРА,
ОСТАВИЛИ СВОЈ ЖИВОТ.
ПОЛУДИГНУТО СТОПАЛО НА
ТРЕНУТАК СТОЈИ У ВАЗДУХУ.
НЕМОЋНО ДА ДОДИРНЕ
ИСТИНУ – ТО ЈЕ ПУТ У СМРТ.**



ОБНОВА ПАВИЉОНА СФРЈ

Делегације Министарства културе и информисања Србије и Министарства културе Словеније крајем прошле године размотриле су на састанку у Санкт Петербургу наставак заједничке обнове и стављање у функцију Павиљона 17, односно бившег „Југословенског павиљона” у Државном музеју Аушвиц–Биркенау. Министри су позвали и остале државе које су некада са Србијом и Словенијом чиниле СФРЈ да се прикључе и узму активније учешће у реализацији пројекта, како би Павиљон после готово три деценије, након затварања током ратова деведесетих година прошлог века, поново био у функцији – у знак сећања на више од 20.000 људи са простора бивше Југославије који су погубљени у Аушвицу.

Биркенау – усавршавање зла

Уморним кораком, гоњени сунцем, сада већ молимо за олују која би нас отерала с овог страшног места. Међутим, шине нас воде у Биркенау. Последњу станицу за све који су икада крочили у Аушвиц. Данас зелени травњаци прекривају некада прашњаву пустош међу бескрајним редовима приземних барака у којима су своју смрт чекале хиљаде логораша. Возови су се заустављали у центру логора. Стари, болесни и најмлађи – бебе и деца неспособна за рад убијани су први.

– Да би избегли панику, прорачунати Немци су мајке с децом у наручју одмах слали у гасне коморе. Тако бебе не би плакале – објашњава нам водич, водећи нас ка крајњем одредишту људи које су у Биркенау довозили возови смрти – ка гасним коморама, испод којих су били крематоријуми.

Данас су то рушевине из којих се још осети мирис чађи. Немци су их при напуштању логора срушили како би прикрили доказе.

– Онима који су вођени ка гасним коморама говорено је да иду на туширање. Делили би им сапуне и пешкире. Пред овим зградама некада су били травњаци са много цвећа и фонтана. Све је било уређено тако да се логораши опусте и да не паниче. Када би сви заједно ушли у просторију, врата би се затварала и кроз рупе у плафону у конзервама би био убациван гас циклон Б. Стражари који су били задужени за чишћење тих просторија, а који су такође били заробљеници, сведочили су да су врисци били готово нељудски. По правилу, када би отварили врата да изнесу тела, слика би увек била иста. На дну су били најслабији, на врху снажнији – објашњава нам наш водич и открива да је права истина о ужасима из гасних комора и крематоријума Аушвица, осим у предањима преживелих, остала заувек закопана у рушевинама пред нама. Неколико дана пре него што су руски црвеноармејци коначно дошли до капија немачких фабрика смрти, вероватно коначно свесни да ће за своје злочине одговарати пред неким (овоземаљским, небеским, или личним) судом, команданти Аушвица наредили су да се све сруши, уништи, сакрије...

Ипак, непријатељ у тој мисији била им је управо мегаломанска природа смрти, којој су се годинама уназад са толико посвећености до најситнијих детаља предавали. Немогуће је било све уништити. Руске војнике сачекали су остаци ужаса. Међу њима две тоне људске косе, уредно спаковане у џакове. Као и сви људски остаци у овој фабрици смрти, и она је имала своју постхумну намену – служила је као испуна за јастуке, душеке, од ње су се плели прекривачи... Ништа се није бацало. Осим људи. Они су били потрошна роба. Али не и њихови остаци. Од праха спаљених тела из крематоријума шарани у ридњацима Аушвица били су капитални примерци. Баш као и житарице на њивама и пољима овог злогласног места. Ако сте се питали колико тежи човек претворен у прах, нажалост, сазнали смо одговор – два и по килограма. Без оног 21 грама, колико се верује да је тешка наша душа. Јер људи из Аушвица душе су изгубили много пре него што су се као пепео вратили земљи.

Нови Правилник о решавању стамбених потреба

Праведнији и транспарентнији

Уважени захтеви стамбених интересената за формирање детаљнијих и свеобухватнијих ранг-листа и транспарентније могућности добијања станова

Пишу капетан фрегате Слободан БЕЉИЋ и Петар НОВАКОВИЋ, правник Управа за традицију, стандард и ветеране

У „Службеном војном листу” број 32/2019, од 12. децембра 2019. године, објављен је нови *Правилник о решавању стамбених потреба у Министарству одбране и Војсци Србије*, који је ступио на снагу осам дана касније, 20. децембра. Тиме је престао да важи ранији правилник, чија је примена, како се показало, изнедрила потребу за другачијим и социјално праведнијим дефинисањем критеријума и начина за решавање стамбених потреба запослених у Министарству одбране и Војсци Србије, као и стварање правног основа за доделу теже дељивих и неуређених станова одговарајућим категоријама заинтересованих лица. Доношење новог прописа условила је и околност да се у наредном периоду, преко Републичке дирекције за имовину Републике Србије, а по посебним закључцима Вла-

де Републике Србије, очекује прибављање у јавну својину Републике Србије одређеног броја станова намењених за потребе решавања стамбених потреба запослених у Министарству одбране и Војсци Србије.

Правилник о решавању стамбених потреба у Министарству одбране и Војсци Србије израђен је уважавајући захтеве стамбених интересената за обухватањем највећег броја лица који немају решено стамбено питање, или имају неадекватно решено.

Основни проблем у досадашњем раду стамбеног органа било је постојање два управна поступка. Један управни поступак вођен је приликом утврђивања права на решавање стамбеног питања лица и доношењем решења о утврђеном броју бодова по критеријумима за утврђивање реда првенства, а други је покретан по доношењу решења Стамбене комисије о додели стана према месту на ранг-листи и Одлуци министра одбране о расподели расположивих станова у закуп на неодређено време.

По новом правилнику Стамбени орган, због ефикаснијег рада, евидентира лица и обрађује податке у складу са критеријумима за утврђивање реда првенства без доношења управног акта, о чему се заинтересовани обавештава писаним или електронским путем. На утврђени број бодова лице може поднети примедбу Управи за традицију, стандард и ветеране, те уколико је примедба основана, извршиће се ново бодовање, а уколико то није случај, странка се писмено обавештава. На то обавештење није дозвољена жалба нити подношење тужбе Управном суду, јер оно није управни акт.

Када се изврши расподела станова по Одлуци министра одбране о расподели расположивих станова у закуп, лице које сматра да има више бодова од утврђеног броја може се жалити на поделу са исте листе реда првенства у року од 15 дана од дана истцања прегледа извода из донетих решења, односно од дана пријема обавештења о извршеној додели стана. По жалбама решава Виша стамбена



комисија, те уколико је жалба одбијена, лице има право да поднесе тужбу Управном суду.

ОСНОВНИ КРИТЕРИЈУМ ВРЕМЕ ЧЕКАЊА НА СТАН

У односу на досадашња решења, сада важећим правилником предвиђена су нова материјална решења која се огледају у следећем. Ради истицања дужине времена чекања на стан и дужине радног стажа, у члану 6. Правилника за поједине критеријуме за утврђивање првенства измењен је број бодова, као и значај појединих критеријума, док је у члану 7. критеријум „време чекања” измењен и дефинисан тако да се за сваку годину без стана додељује 7 бодова, а чекање у службеном стану, у стану у закуп на одређено или неодређено време, у стану у својини који је стечен по основу радног односа, као и у стану (стамбеној згради) који је стечен по било којем правном основу – 5 бодова. У ставу 2. истог члана дефинисан је појам „лице без стана”.

У члану 9. бодовна скала критеријума „значај радног места” смањена је са 250 на 220 бодова јер је и сам критеријум изгубио значај који је имао у претходном правилнику с обзиром на то да је основни критеријум време чекања на стан, а не значај радног места, као што је то био случај у претходном правилнику. Такође, важећи правилник је предвидео додатне бодове за професионално војно лице са звањем pilota, које испуњава програм летачке обуке, па он, поред утврђеног броја бодова по основу положајне групе, добија и додатних 20 бодова.

У члану 10. критеријум „стамбена угроженост”, који је до сада био највише оспораван, за лица која немају решену стамбену потребу по основу радног односа, а та лица или чланови њиховог породичног домаћинства имају стан (породичну стамбену зграду) у закуп или у својини, предвиђа 170 бодова. Као разлог наводи се да су та лица, по претходним решењима, била у неравноправном положају у односу на остале стамбене интересенте с обзиром на то да се добија-

ло по 2 бода за сваки квадратни метар разлике између имајућег и припадајућег стана. Исто је важило и за лица која су корисници неодговарајућег стана по основу закупа, или својине, или стана који је отуђен, а стеченог по основу рада, на име разлике између имајућег стана, односно стана који је отуђен и припадајућег стана. Новим решењима утврђује се 30 бодова ако је разлика соба, односно 15 бодова за полусобу. Лице које бесправно станује у стану или заједничкој просторији, слободном пословном простору, просторији погодној за становање и грађевинском простору у стамбеној згради адаптираном за становање, не остварује бодове и то од дана од када Управа за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе утврди бесправно коришћење.

У члану 11. прописано је да се чланом породичног домаћинства сматрају супружник и дете (рођено у браку, ван брака, усвојеник или пасторак), који станују у истом стану или породичној кући, што се доказује уверењем МУП-а о пребивалишту. Изузетно, уколико је подносилац захтева по потреби службе премештен у друго место службовања, а чланови његовог породичног домаћинства наставе да живе у ранијем месту пребивалишта, сматраће се да су и даље чланови његовог породичног домаћинства. Такође, предвиђено је да се у случају смрти носиоца права на решавање стамбене потребе или члана породичног домаћинства бодови не одузимају по основу критеријума „број чланова породичног домаћинства”.

У члану 12. повећан је број бодова по основу стажа у двоструком трајању, са 2 на 5 бодова за свака ефективна навршена три месеца стажа.

По новом правилнику Стамбени орган, због ефикасније рада, евидентира лица и обрађује податке у складу са критеријумима за утврђивање реда првенства без доношења уједнаој акција, о чему се заинтересовани обавештава писаним или електронским путем.

Критеријум „здравствено стање” усаглашен је у члану 13. са републичким прописима из домена пензијског и инвалидског осигурања и другим прописима којима се уређује ова област и повећан је број бодова са 20 на 40, а у случају смрти носиоца права на решавање стамбене потребе, или члана породичног домаћинства, бодови се по основу овог критеријума не одузимају. Уколико лице испуњава услове за одређени број бодова по два или више основа из овог члана, остварује бодове само по једном основу који је за њега повољнији.

ОСАМ ЛИСТА РЕДА ПРВЕНСТВА

У члану 14. прописано је 8 (осам) листа реда првенства, с новином да се на листи за генерале-адмирале налазе и официри од I до V положајне групе, а то исто важи и за листу пензионисаних генерала-адмирала. За лица без стана, као и за лица која имају стан у закуп на неодређено време или у власништву неодговарајуће структуре, утврђују се посебне листе реда првенства по категоријама стамбених интересената (осам листа), применом критеријума по свим основама из овог правилника. За лица без стана која своје стамбене потребе решавају доделом теже дељивог стана или доделом неуређеног стана утврђује се јединствена листа реда првенства по месту и структури.

У члану 16. прописано је да о променама које утичу на решавање стамбене потребе лице писмено обавештава Стамбени орган на прописани начин у року од осам дана од дана настанка промене, с тим да их Стамбени орган ажурира. Чланом 17. дефинисано је да ће се станови прибављати и додељивати искључиво по структури, без навођења површина, чиме ће се обезбедити несметано прибављање станова у фонд Министарства одбране и Војске Србије по свим основама. Постоји, наравно, у члану 18. могућност да се стамбеном интересенту може дати у закуп и стан мањи од стана који му по структури припада ➤

по одредбама овог правилника, као коначно решење стамбене потребе, ако о томе да писану изјаву. Новина је у томе што се изјава о прихватању структурно мањег стана може дати за сваки посебан акт министра одбране о расподели расположивих станова.

У члану 19. прописано је да се професионалним припадницима у МО и ВС даје стан у гарнизону, односно месту службовања, а пензионисаним припадницима МО и ВС у било ком месту на територији Републике Србије. Изузетно, лицима која су постављена на формацијско место формацијског чина бригадни генерал и виши може се дати стан у закуп у било којем гарнизону, односно месту на територији Републике Србије. У члану 20. дефинисано је да стан који је у приватној својини, а који стамбени интересент преноси у стамбени фонд Министарства одбране и Војске Србије, треба да буде исте структуре и приближно исте површине као стан који је стечен из радног односа.

ЕФИКАСНИЈА ДОДЕЛА ТЕЖЕ ДЕЉИВИХ ИЛИ НЕУРЕЂЕНИХ СТАНОВА

У члану 21. предвиђена је могућност ефикасније доделе теже дељивих станова у закуп на неодређено време. Под појмом теже дељиви станови подразумевају се уређени станови у закуп који се због мале површине или места где се налазе нису могли поделити у редовној расподели. У члану 22. предвиђена је ефикаснија додела неуређених станова у закуп на неодређено време. Под појмом неуређени станови подразумевају се станови у којима нису изведени радови инвестиционог и текућег одржавања према пропису којим се уређује начин коришћења, управљања и одржавања стамбених зграда. У члану 23. регулисан је начин решавања стамбених потреба за лица која се не налазе у евиденцији стамбеног органа, који се покреће подношењем захтева за доделу стана у закуп и наведена су документа којима се доказују наводи у захтеву. За лица која желе да

своју стамбену потребу реше на начин и под условима разменом власништва на непокретностима, прописано је која су документа потребна да доставе уз захтев.

У члану 24. и наредним прописано је поступање у утврђивању права за лица која своју стамбену потребу решавају путем доделе стана у закуп на неодређено време, односно евидентирање и обраде података у складу са критеријумима за утврђивање реда првенства, без доношења управног акта, као и надлежност за одлучивање по примедбама на бодове, ко одлучује о неоснованим захтевима за доделу стана, односно поступање у утврђивању права на решавање стамбене потребе за лица која су ушла у ужи круг лица за расподелу станова или зајмова према посебном акту министра одбране о расподели расположивих станова, односно о додели зајма. Даље је дефинисано ко доноси решење о додели станова у закуп и ко формира Стамбену комисију, ко има право на жалбу на решења о додели стана, рокови и ко је надлежан за решавање по жалбама у другом степену.

Одредбама члана од 29. до 31. прописани су елементи које обавезно садржи решење о давању стана у закуп, или уговор о закупу стана, услови под којима престаје њихова важност и поступак неприхватања додељеног стана. Наредним члановима (32. до 34.) ближе је уређен начин и поступак решавања стамбене потребе враћањем стана неодговарајуће структуре у стамбени фонд Министарства одбране и Војске Србије, ради стицања сусвојине на новоододељеном стану, а на тај начин се решавају два стамбена интересента.

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

За евентуална питања и појашњења појединих процедура, стамбени интересенти могу добити информације од дежурног правника Одељења за стамбене послове, путем Инфо-линије, на телефоне: 011/3201-222 и 066/8722-800, уторком и четвртком од 11.00 до 15.00 часова.

Чланом 37. утврђени су приоритети за изузимање из реда првенства у оквиру сваке листе реда првенства, као и да министар одбране доноси посебну одлуку о додели стана за лица која имају приоритет за изузимање из реда првенства. Први пут је, у члану 39, прописана могућност да се члановима породичног домаћинства лица из члана 2. став 1. чија је смрт наступила од задобијене ране, повреде или озледе за време вршења службе или вези са вршењем службе може доделити једнократна финансијска помоћ на име откупа стана додељеног из стамбеног фонда Министарства одбране или враћања зајма, односно може се отписати дуг за откуп стана додељеног из стамбеног фонда Министарства одбране или враћања зајма. Финансијска помоћ додељује се посебном одлуком министра одбране, у складу са финансијским средствима обезбеђеним у буџету Републике Србије.

Нису заборављени ни они који већ имају поднете захтеве за решавање стамбеног питања. Начин решавања захтева поднетих до дана ступања на снагу овог правилника, реализација одлука надлежног старешине о изузимању из реда првенства, као и реализација одлука о расподели станова у закуп које су донете пре ступања на снагу овог правилника, прописан је члановима 41. до 43. Чланом 44. одређено је да ће се, до доношења нове листе тешких трајних болести које утичу на решавање стамбених потреба, примењивати важећа листа објављена у „Службеном војном листу” бр. 36/15.

Чланом 45. утврђена је надлежност Стамбене комисије која ће, за сва ранија решења о додели адаптираних просторија и пословних простора за становање, стана за службене потребе или у закуп на одређено време која је донео Стамбени орган или други надлежни орган Министарства одбране и Војске Србије, као и решења по изузећу, донети решења о давању стана у закуп на неодређено време, уз писану изјашњење тог органа да је престала потреба за коришћењем конкретног стана за службене потребе или у закуп на одређе-

но време и организационе јединице Министарства одбране надлежне за инфраструктуру о статусу стана. Чланом 46. дефинисано је на који начин ће се донети решење и извршити закључивање уговора о закупу стана у случајевима када се врши измена решења о додели адаптираних просторија, пословних простора, службених станова и станова у закуп на одређено време у станове у закуп на неодређено време.

ПОНОВНА ОБРАДА ПРЕДМЕТА

На крају, Правилником је прописано и да се око 19.000 предмета обради по одредбама овог правилника, а да се евентуална подела станова које Управа за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе пријави за расподелу неће вршити до краја марта 2020. године.

Правилником је дефинисано да ће министар одбране донети Упутство о начину поступања по захтевима за доделу стана у закуп, вођења евиденције, сачињавања листа реда првенства, као и другим пословима у вези са решавањем стамбених потреба у Министарству одбране, којим ће се ближе дефинисати начин поступања по захтевима за доделу стана у закуп, вођења евиденције, сачињавања листа реда првенства, као и други послови у вези са решавањем стамбених потреба у Министарству одбране. Очекујемо да наведено упутство ступи на снагу у наредном периоду објављивањем у „Службеном војном листу”, чиме се стиче услов да буду формиране Стамбена комисија и Виша стамбена комисија, које ће водити управни поступак решавања стамбеног питања. Такође, стећи ће се услов за доношење одлука о расподели расположивих станова по математичком моделу, који предвиђа процентуалну расподелу станова по категоријама у зависности од процентуалне заступљености сваке категорије по месту и структури. Овај модел се примењује већ дужи временски период и као такав најреалније предвиђа расподелу станова по категоријама.

Стећи ће се услов за доношење одлука о расподели расположивих станова по математичком моделу, који предвиђа процентуалну расподелу станова по категоријама у зависности од процентуалне заступљености сваке категорије по месту и структури.

У зависности од броја станова који ће бити прибављени за расподелу и обухваћени у реализацији по овом правилнику, зависиће оцена самог Правилника и његова практичност. Напомињемо да након истека жалбеног рока, доношењем извршног решења о додели стана, сва надлежност у поступку увођења у посед, склапања уговора о закупу и уговора о откупу у надлежности је Управе за инфраструктуру Сектора за материјалне ресурсе.

АЛТЕРНАТИВНА РЕШЕЊА

Као алтернативе за решавање стамбеног питања у Министарству одбране и Војсци Србије, постоје и програми: решавања стамбеног питања путем комерцијалног кредита, по којем лице може остварити 10 одсто увећаних трошкова за становање, добијањем 20.000 евра у динарској противвредности корисницима војних пензија без стана, по одредбама Правилника о употреби, условима и начину коришћења средстава за побољшање материјалног положаја корисника војне пензије без стана („Службени војни лист” бр. 32/10), које доноси Фонд за СОВО, као и куповина станова под повољнијим условима за припаднике снага безбедности, према Закону о посебним условима за реализацију пројекта изградње станова за припаднике снага безбедности („Службени гласник РС” бр. 41/18 и 54/19), а основ коришћења неког од наведених програма је да се стамбени интересент налази на стамбеном збрињавању по важећем Правилнику.¹

Фото: Горан Станковић

ИНФО

РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за традицију,
стандард и ветеране

ИНФОРМАЦИЈА

о потписаном уговору са
„Optik Momčilović doo Beograd”

На основу уговора о пословној сарадњи са „Optik Momčilović doo Beograd” који је потписан 15. јануара 2020. године, запосленима у Министарству одбране и Војсци Србије омогућени су посебни услови продаје у малопродајном објекту наведене оптичарске радње која се налази на адреси Пожешка 37/1, Београд, и то: 20% нижа цена у односу на важећи малопродајни ценовник при готовинском плаћању и плаћање робе путем административне забране на максимално 12 месечних рата, при чему се попуст не обрачунава.

Запослени у Министарству одбране и Војсци Србије дужни су да даваоцу услуге приликом плаћања покажу војну легитимацију/идентификациону картицу или оверену потврду о запослењу, као и да обезбеде два примерка овереног решења о административној забрани, које покрива целокупни износ, уколико се плаћа на рате. Прва рата по административној забрани доспева у наредном месецу у односу на месец у коме је оверена од надлежне организационе јединице Министарства одбране и Војске Србије.

Уколико запосленом, као крајњем кориснику услуге, престане радни однос у Министарству одбране и Војсци Србије, организациона јединица Министарства одбране и Војске Србије, у чијем саставу се наведено лице налазило, дужна је да у року од 15 дана о томе обавести даваоца услуге, услуге „Optik Momčilović doo Beograd”, која потом, непосредно са крајњим корисником уређује измирење преосталог дуговања.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Генералштаб Војске Србије

Управа за људске ресурсе

ДОПУНА ОБАВЕШТЕЊА

за пријаву војника у резерви из евиденције регионалних центара Министарства одбране ради потпуне радних места професионалних војника на одређено време

Образац пријаве за потпуну радних места професионалних војника кандидат може добити, попунити и поднети сваког радног дана у времену од 8.00 до 14.00 часова за Војну пошту 3472 Ниш, а од 12.00 до 14.00 за Војну пошту 8927 Ниш на следећој адреси војне поште:

у месту службовања Ниш
– Касарна „Војни аеродром наредник-пилот Михајло Петровић“, Сарајевска бб, Ниш (за Војну пошту 3472 Ниш, Војну пошту 8927 Ниш)

Позивају се кандидати да у року од 15 дана од дана пријављивања за потпуну радних места професионалних војника приложе:

- 1) извод из матичне књиге рођених (оригинал или фотокопија оверена у суду, општини или код јавног бележника – уколико није на новом обрасцу не старији од 6 месеци);
 - 2) уверење о држављанству (оригинал или фотокопија оверена у суду, општини или код јавног бележника – не старије од 6 месеци);
 - 3) потврду државног органа да кандидату није раније престајао радни однос, у државном органу, због теже повреде дужности из радног односа (за лица која су раније била у радном односу у државном органу);
 - 4) уверење центра Министарства одбране за локалну самоуправу да је кандидат одслужио војни рок са оружјем (оригинал или фотокопија оверена у суду, општини или код јавног бележника);
 - 5) копију возачке дозволе (фотокопија оверена у суду, општини или код јавног бележника - за лица која се пријаве за пријем у саобраћајну службу);
 - 6) копију дипломе о стеченом образовању (фотокопија оверена у суду, општини или код јавног бележника).
- Одредбом члана 9. и члана 103. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/2016) прописано је, између осталог, да орган може да оствари увид, прибавља или обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција, осим ако странка изричито изјави да ће те податке прибавити сама.

Документа о чињеницама о којима се води службена евиденција су: извод из матичне књиге рођених (документ на редном броју 1), уверење о држављанству (документ на редном броју 2), потврда државног органа да кандидату није раније престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа (документ на редном броју 3), уверење центра Министарства одбране за локалну самоуправу да је кандидат одслужио војни рок са оружјем (документ на редном броју 4) и возачка дозвола (документ на редном броју 5).

У складу са наведеним, потребно је да кандидат, уз копију дипломе о стеченом образовању (документ на редном броју 6), достави и изјаву којом се опредељује за једну од могућности: да орган прибави податке о којима се води службена евиденција (документа на редним бројевима од 1 до 5) или да ће то кандидат учинити сам у року од 15 дана од дана пријављивања. Изјаве се подносе на дан пријављивања за потпуну радних места, а примери изјава налазе се у прилогу овог обавештења и добијају се попуњавају и подносе на наведеним адресама војних пошта.

Неблаговремене, неразумљиве, недопуштене или непотпуне пријаве, уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин, неће се узимати у разматрање.

2. Избор кандидата за потпуну радних места

Селекција кандидата из грађанства за потпуну радних места професионалних војника реализује се у три дела. У првом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу општем лекарском прегледу и провери физичке способности. Ради провере физичке способности кандидати су у обавези да са собом понесу спортску опрему: патике, тренерку – шорц, мајицу (сопствени избор). У другом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу психолошкој процени. У трећем делу, у трајању од једног до два дана (два дана за јединице

Специјалне бригаде), кандидати подлежу медицинско-здравственој процени.

Изборни поступак спровешће се само међу кандидатима који испуњавају услове за пријем на радно место за које су се пријавили.

Поступак избора кандидата спроводи се по принципу елиминације тако да неиспуњавање критеријума на претходној провери – процени искључује упућивање на даље провере – процене.

Ради вршења психолошке процене, кандидати за потпуну радних места професионалних војника биће упућени у надлежну војноздравствену установу (у Београду, Нишу или Новом Саду), према распореду који ће изградити и о којем ће их информисати председници комисија за утврђивање испуњености услова за пријем.

Резултате пријављених кандидата утврдиће комисије за утврђивање испуњености услова за пријем у професионалну војну службу на основу следећих мерила за избор:

- 1) завршени ниво школовања – до 25 бодова (основна школа 5 бодова, средња школа 3. степен 15 бодова, средња школа 4. степен или виши ниво образовања 25 бодова);
- 2) провера физичке способности – до 35 бодова (производ коначне оцено и броја 7);
- 3) психолошка процена кандидата – до 40 бодова (производ коначне оцено психолошке процене и броја 8).

Кандидати који са најбољим резултатом испуне мерила за избор биће упућени на медицинско-здравствену процену у надлежну војноздравствену установу, ради утврђивања здравствене способности за професионалну војну службу.

За кандидате биће извршена безбедносна провера за пријем на рад у Војску Србије.

Позиви и сва писмена документа достављају се кандидату на адресу коју кандидат наведе у пријави за пријем.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради обављања општег лекарског прегледа, физичке провере, психолошке процене и упућивања на медицинско-здравствену процену, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу.

Приликом доласка на проверу општих способности (општи лекарски преглед и провера физичких способности), поред потребне спортске опреме, кандидати са собом обавезно носе и личну карту.

Све евентуалне трошкове путовања до касарни и војноздравствених установа, ради реализације првог дела селекције, психолошке и медицинско-здравствене процене, као и евентуалне трошкове смештаја и исхране, носе кандидати који су се пријавили за потпуну радних места професионалних војника.

3. Услови пријема у својству професионалног војника

У професионалну војну службу у својству професионалног војника на одређено време могу бити примљени држављани Републике Србије, који испуњавају следеће услове:

ОПШТИ УСЛОВИ:

- 1) да су пунолетни;
- 2) да су здравствено и психофизички способни за службу у Војсци Србије;
- 3) да имају прописано образовање;
- 4) да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа (за лица која су раније била у радном односу у државном органу);
- 5) да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест месеци;
- 6) да нису старији од 30 година;
- 7) да су безбедносно проверени и да немају безбедносних сметњи за пријем у професионалну војну службу, у складу са прописима којима је уређено вршење безбедносне провере у Министарству одбране;
- 8) да су одслужили војни рок са оружјем.

Поред општих, кандидати за потпуну радних места професионалних војника у Војсци Србије морају испуњавати и услове за пријем утврђене формацијом команде, јединице и установе Војске Србије.

4. Закључивање уговора о раду на одређено време

Комисије ће утврдити испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу и сачинити извештај са предлогом кандидата за пријем.

Одлуке о избору кандидата за пријем у професионалну војну службу донеће надлежне старешине, о чему ће писаним путем бити обавештени сви кандидати који су учествовали у изборном поступку.

Кандидати ће обавештења о резултатима избора добити од председника комисија које утврђују испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу.

Са изабраним кандидатима закључује се уговор о раду на одређено време и примају се наредбом надлежног старешине у професионалну војну службу у својству професионалног војника на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период до 3 године и обнављања истог до навршене 53 године живота.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради закључења уговора о раду сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу, а уместо њега позваће се други кандидат са коначне листе за избор.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са Законом о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07, 88/09, 101/10 - др. закон, 10/15, 88/15 - УС и 36/18).

Обавештење за пријаву војника у резерви из евиденције регионалних центара Министарства одбране ради потпуне радних места професионалних војника на одређено време је стално отворено, а пријем у професионалну војну службу у својству професионалног војника вршиће се у складу са планом потпуне.

Додатне информације о потребама за пријемом, по родовима – службама и месту службовања могу се добити на следећим бројевима телефона: – 018/508-488 или 018/508-515 Војна пошта 3472 Ниш; – 018/508-486 Војна пошта 8927 Ниш;

Информације су доступне на сајту Министарства одбране (www.mod.gov.rs) и Војске Србије (www.vs.rs).

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање наставника у образовно-научном пољу
медицинских наука

Расписује се конкурс за избор у звање наставника:

- једног наставника за ужу научну област Интерна медицина подобласт ендокринологија у звање редовног професора;
- једног наставника за ужу научну област Хирургија подобласт неурохирургија у звање доцента;

Расписује се конкурс за поновни избор у звање наставника:

- једног наставника за ужу научну област Неурологија у звање ванредног професора.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира;
2. да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
3. да је кандидат професионално војно лице/војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист“, бр. 21/16 и 3/17);

2. кандидати за избор у звање доцента приступно предавање одржати ће 4. марта 2020. године; приступно предавање траје најдуже 20 минута; тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

1. документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и изразу извештаја за избор у звање наставника (одлуке Сената број 7/56 од 20. октобра 2016. г. и број 9/66 од 21. априла 2017. г.), које је објављено на интернет страници Универзитета одбране (Медицинског факултета ВМА);
2. попуњен одговарајући образац извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника;

3. уверење надлежног органа МУП о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подносе се на адресу **Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране: Црнотравска 17, Београд са назнаком „конкурс за избор у звање наставника“**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ

Војна академија

расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање наставника у

образовно-научном пољу техничко-технолошких наука

за избор једног наставника за ужу научну област Софтверско инжењерство у звању доцента
ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира;
- да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи и
- да је кандидат професионално војно лице.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 16. и члана 17. Правилника о стицању звања наставника на Универзитету одбране („Службени војни лист“, број 21/16);
- кандидати за избор у звање доцента приступно предавање одржаће пред комисијом за приступна предавања дана 18. фебруара 2020. године; приступно предавање траје најдуже 20 минута; тему бира кандидат, с тим да она мора да буде из уже научне области за коју конкурише за избор у звање доцента.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

- документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и израду извештаја за избор и поновни избор у звање наставника (Одлука Сената број 7/56 од 20. октобра 2016. године), које је објављено на интернет страници Универзитета (Војне академије);
- попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника (CD);
- уверење надлежног органа МУП о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
- сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Војне академије.

Правилник о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника и Упутство за припрему конкурсне документације и израду извештаја комисије за избор у звање наставника налази се на интернет страници Војне академије.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подносе се на адресу **Војне академије: Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање наставника“**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Кандидат који буде изабран у звање наставника неће бити постављан на формацијско место наставника у Војној академији, већ ће права и обавезе наставника остваривати са формацијског места на ком је већ постављен, а у складу са чланом 88. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 88/2017).

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ расписује КОНКУРС

за пријем кандидата из грађанства у Војну академију и Медицински факултет Војномедицинске академије
Универзитета одбране у Београду

У школској 2020/2021. години примају се кандидати из грађанства за кадете:

А) ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ, укупно 177 кадета на студијске програме:

- Основне академске студије Менаџмент у одбрани;
- Основне академске студије Противваздухопловна одбрана;
- Основне академске студије Војноелектронско инжењерство;
- Основне академске студије Војномашинско инжењерство;
- Основне академске студије Логистика одбране;
- Интегрисане академске студије Војно ваздухопловство. Садржаји у оквиру студијских програма су заједнички за I и II годину студија, док ће се кадети опредељивати за одређени модул у оквиру студијског програма по завршетку II године студија.

Б) МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ:

Интегрисане академске студије медицине: 25 кадет.

УСЛОВИ КОНКУРСА

Кандидати треба да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су држављани Републике Србије са пребивалиштем на територији Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да су остварили најмање добар успех током свих година школовања, као и на полугодишту завршног разреда (за кандидате чије је школовање у току);
- да имају минимално врлодобру оцену из владања током школовања;
- да имају решење надлежног министарства о нострификацији средњошколске исправе стечене у иностранству (за кандидате који су средње образовање стекли у иностранству или похађали школовање по иностраном наставном плану и програму);
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора или им није изрицана заводска мера.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

а) Војна академија:

- да су рођени 1999. године или касније;
 - да су завршили четворогодишњу средњу школу или
 - да похађају IV разред средње школе.
- Кандидати за кадете студијских програма Противваздухопловна одбрана, Војноелектронско инжењерство, Војномашинско инжењерство и Војно ваздухопловство морају да испуне и услов да су завршили четворогодишњу средњу школу техничке струке или гимназију, односно да похађају IV разред средње школе техничке струке или гимназије.

Кандидати за кадете студијског програма Војно ваздухопловство морају да испуне и допунске услове прописане посебним програмом медицинско-здравствене и психолошке процене кандидата за тај студијски програм, као и да успешно савладају падоранску и летачку обуку.

б) Медицински факултет ВМА:

- да су рођени 2000. године или касније;
- да су завршили гимназију, средњу школу здравствене или ветеринарске струке у трајању од четири године или
- да похађају IV разред гимназије, средње школе здравствене или ветеринарске струке.

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем за кадете Војне академије и Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду полажу пријемни испит, подлежу провери физичке способности, медицинско-здравственој процени, психолошкој процени и безбедносној провери.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА И ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА КОНКУРСА

Кандидати подносе пријаву територијалном органу регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места боравка. Кандидати чије је пребивалиште на територији АП Косово и Метохија, конкурсну документацију подносе територијалном органу регионалног центра Министарства одбране који је најближи њиховом месту пребивалишта. Образац пријаве се добија у територијалном органу регионалног центра Министарства одбране приликом конкурсисања.

Уз пријаву кандидати прилажу:

- оверене фотокопије сведочанства свих разреда и фотокопију дипломе средње школе (за кандидате који су завршили четворогодишње школовање), односно сведочанства завршених разреда и оверен препис (оверену копију) оцена са полугодишта четвртог разреда (за кандидате којима је школовање у току);
- уверење о држављанству Републике Србије (не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених;
- потврде надлежног суда и Министарства унутрашњих послова (не старије од шест месеци) да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора, односно да им није изрицана заводска мера.

СЕЛЕКЦИЈА КАНДИДАТА

Приликом доласка на селекцију у Војну академију и Медицински факултет ВМА кандидат мора имати документ за личну идентификацију (лична карта, пасош).

Кандидат који је удаљен са провере знања или провере физичке способности губи право да настави селекцију и буде рангиран.

Кандидати који не остваре минимални број бодова на провери знања и провери физичких способности, као и кандидати који имају негативну медицинско-здравствену и психолошку процену, безбедносну проверу и кандидати који не заврше лекарске прегледе до 17. 6. 2020. године неће бити рангирани.

Трошкове превоза у процесу селекције носе кандидати који конкуришу у војне школе.

а) Војна академија

Селекција кандидата за Војну академију реализује се у два дела.

Први део селекције реализује се на Војној академији. Кандидати полажу пријемни испит, који обухвата проверу знања из математике и проверу физичких способности. Провери физичких способности приступају само они кандидати који су остварили минимални и виши број бодова на провери знања из математике.

Кандидати који су као ученици III или IV разреда средње школе освојили једно од прва три места из математике на републичком такмичењу које организује Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, не полажу пријемни испит из математике, а пријемни испит из тог предмета вреднује се максималним бројем бодова. Ово се не односи на награде освојене на републичкој смотри научног и уметничког стваралаштва талената. Кандидати прилажу оверену фотокопију дипломе о освојеним наградама и њиховом рангу са републичког такмичења.

Приликом доласка на први део селекције – пријемни испит кандидати су обавезни да донесу потврду од изабраног лекара да су здравствено способни за проверу физичких способности и потребну спортску опрему.

Други део селекције обухвата психолошку и медицинско-здравствену процену на коју се позивају кандидати почев од најбоље рангираног па све до потпуне потребног броја кандидата.

Током процеса селекције врши се и безбедносна провера кандидата.

О терминима за селекцију по датуму, месту и времену кандидати ће бити обавештени преко интернет странице Војне академије.

Конкурсна документација неће се враћати кандидатима.
б) Медицински факултет ВМА

Провера физичке способности је елиминационог карактера, а информација о минимуму критеријума које је неопходно да кандидат задовољи биће истакнута на интернет страници Медицинског факултета ВМА.

Временски термини одређени за здравствени преглед, психолошко тестирање и проверу физичке способности, као и датум, место и време полагања пријемног испита биће истакнути на интернет страници Медицинског факултета ВМА.

Листа кандидата који испуне услове за полагање пријемног испита биће истакнута најмање седам дана пре термина за полагање пријемног испита, на интернет страници Медицинског факултета ВМА.

Кандидати који су као ученици III или IV разреда средње школе освојили једно од прва три места из биологије или хемије на републичком такмичењу које организује Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, не полажу пријемни испит из одговарајућег наставног предмета, а пријемни испит из тог предмета вреднује се максималним бројем бодова. Ово се не односи на награде освојене на републичкој смотри научног и уметничког стваралаштва талената. Кандидати прилажу оверену фотокопију дипломе о освојеним наградама и њиховом рангу са републичког такмичења.

Конкурсна документација неће се враћати кандидатима.
МЕРИЛА ЗА РАНГИРАЊЕ КАНДИДАТА

а) Војна академија

Утврђивање ранг-листе пријављених кандидата врши се на основу следећих мерила:

- успех из средње школе, максималан број бодова је 40;
- провера знања из математике, максималан број бодова је 45 и
- провера физичких способности, максималан број бодова је 15.

Рангирање кандидата на основу пријемног испита извршиће се тако што ће се рангирати они кандидати који постигну најмање 10 од могућих 45 бодова из математике, односно најмање 4 од могућих 15 бодова из провере физичких способности.

Укупан максималан број бодова који кандидат може да оствари износи 100 бодова. Кандидати ће бити ранжирани на основу укупно оствареног броја бодова, у случају истог броја бодова предност ће имати кандидат чији је родитељ погинули или рањени припадник Војске Србије, затим кандидат са више освојених бодова на провери знања из математике, а на крају кандидат који има више бодова по основу постигнутог општег успеха у средњој школи.

Војна академија ће на својој интернет страници објавити листу са резултатима пријемног испита, најкасније 48 часова од завршетка пријемног испита.

б) Медицински факултет ВМА

Редослед пријављених кандидата утврђује се на основу следећих мерила:

- успех из средње школе, максималан број бодова је 40;
- провера знања из хемије и биологије, максималан број бодова је 60.

Рангирање кандидата на основу пријемног испита извршиће се тако што ће се рангирати они кандидати који постигну најмање 50% + 1 бод на сваком од тестова који полажу на пријемном испиту (16 бодова из хемије и 16 бодова из биологије).

Укупан максималан број бодова који кандидат може да оствари износи 100. Кандидати ће бити ранжирани на основу места на коначној ранг-листи.

ПРЕЛИМИНАРНА РАНГ-ЛИСТА биће објављена до 48 часова од момента завршетка пријемног испита на огласној табли и на интернет страници Медицинског факултета ВМА.

НАЧИН И РОКОВИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИМЕДБИ НА УТВРЂЕНИ РЕДОСЛЕД

а) Војна академија

Коначна ранг-листа објављује се на интернет страници Војне академије.

Кандидат који сматра да су његова права повређена, може поднети примедбу на коначну ранг-листу кандидата у року од 15 (петнаест) дана од дана објављивања коначне ранг-листе. Кандидат примедбу подноси Војној академији.

б) Медицински факултет ВМА

Коначна ранг-листа објављује се на интернет страници Медицинског факултета ВМА.

Кандидат који сматра да су његова права повређена, може поднети примедбу на коначну ранг-листу кандидата у року од 15 (петнаест) дана од дана објављивања коначне ранг-листе. Кандидат примедбу подноси Медицинском факултету ВМА.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ КАДЕТА:

Школовање у Војној академији има структуру основних академских студија првог степена у трајању од четири године, што подразумева 240 ЕСПБ бодова, и интегрисаних академских студија за студијски програм Војно ваздухопловство у трајању од 5 година, што подразумева 300 ЕСПБ бодова. После завршетка школовања кадети стичу високо образовање и стручно звање зависно од студијског програма који заврше.

Школовање на Медицинском факултету Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду има структуру интегрисаних академских студија у трајању од шест година, односно 360 ЕСПБ бодова. После завршетка школовања кадети стичу високо образовање и стручно звање доктор медицине, како је прописано акредитованим студијским програмом.

За време школовања кадети Војне академије и Медицинског факултета ВМА имају статус војног лица, у складу са Законом о Војсци Србије. За време школовања кадети станују у интернату, током школовања им се исплаћују новчана примања и путни трошкови у складу са законском регулативом, а све трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије, на основу уговора којим се регулишу међусобне обавезе.

Након успешно завршеног школовања у Војној академији и Медицинском факултету ВМА примају се у професионалну војну службу и производе у чин потпоручника одговарајућег рода – службе.

У случају прекида школовања због слабог успеха, прекида школовања на лични захтев и неиспуњења обавеза регулисаних уговором о школовању, лица на школовању су у обавези да надокнаде трошкове школовања.

Конкурс је отворен од 1. фебруара до 15. марта 2020. године.

Информације у вези са конкурсном могу се добити у Одсеку за питања кадет, студената и слушалаца: за Војну академију путем електронске поште stud.sluzba@va.mod.gov.rs, на телефоне: 011/3603-344 и 011/3603-341 или на интернет страници <http://www.va.mod.gov.rs>, а за Медицински факултет ВМА путем електронске поште: medicinski.fakultet@vma.mod.gov.rs и studentska.sluzba.mfvma@mod.gov.rs и на телефоне: 011/3609-433, 011/3005-141, 011/3608-134.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

расписује

КОНКУРС

за пријем кандидата из грађанства за ученике
Војне гимназије

У школској 2020/2021. години извршиће се пријем кандидата оба пола из грађанства (у даљем тексту: кандидати) за ученике Војне гимназије по следећем: **105** кандидата (за први разред), **15** кандидата (за други разред) и **10** кандидата (за трећи разред).

УСЛОВИ КОНКУРСА

Кандидати треба да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од 6 (шест) месеци или казном малолетничког затвора, односно да им није изрицана заводска мера.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

- да у свим разредима школовања из владања имају најмање оцену 4 (врлодобар);
- да су током школовања у основној школи постигли најмање врлодобар просечан општи успех и
- да из математике током школовања имају најмање оцену 4 (врлодобар).

за упис у први разред:

- да су рођени 2004. године или касније и
- да су завршили V, VI, VII разред и прво полугодиште VIII разреда, односно VIII разред основне школе, и при томе постигли најмање врлодобар просечан општи успех школовања;

за упис у други разред:

- да су рођени 2003. године или касније и
- да су завршили прво полугодиште I разреда, односно I разред гимназије, и при томе постигли најмање врлодобар просечан општи успех школовања;

за упис у трећи разред:

- да су рођени 2002. године или касније и
- да су завршили I разред гимназије и прво полугодиште II разреда, односно II разред гимназије, и при томе постигли најмање врлодобар просечан општи успех школовања.

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и српског језика и књижевности, психолошкој, медицинско-здравственој процени и безбедносној провери.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕНИКА

Школовање траје четири године, за кандидате који се примају у први разред, три за пријем у други разред и две године за кандидате који се примају у трећи разред. Ученици се школују по наставном плану и програму који одговара Наставном плану и програму гимназија општег смера у Републици Србији, али обухвата и војне садржаје.

Након завршеног школовања у Војној гимназији ученици су у обавези да наставе школовање на Универзитету одбране.

За време школовања ученици Војне гимназије имају статус војног лица, у складу са Законом о Војсци Србије. За време школовања ученицима су обезбеђени смештај и исхрана у интернату, уџбеници и школски прибор, одећа и обућа, здравствена заштита и новчана примања у складу са прописом којим су уређени услови, начин остваривања и висина новчаних примања у Министарству одбране Републике Србије.

Трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије, на основу уговора којим се регулишу међусобна права и обавезе. У случају прекида школовања због неиспуњења обавеза дефинисаних уговором, лице на школовању и његов законски заступник у обавези су да надокнаде трошкове школовања.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА И ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА КОНКУРСА

Кандидати подносе пријаву територијалном органу регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места пребивалишта.

Кандидати чије је пребивалиште на територији АП Косово и Метохија обраћају се територијалном органу регионалног центра Министарства одбране који је најближи њиховом месту пребивалишта.

Конкурсна документација неће се враћати кандидатима.

Кандидат уз пријаву прилаже:

- оверену фотокопију уверења о држављанству Републике Србије;
- оверену фотокопију извода из матичне књиге рођених;
- потврду надлежног органа да се против њега не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора, односно да им није изрицана заводска мера;
- оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII и VIII разреда ОШ за кандидате који су завршили основну школу, а за ученике VIII разреда оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII разреда ОШ и уверење – потврду основне школе о оценама на крају првог полугодишта VIII разреда (за упис у први разред);
- оверене фотокопије сведочанстава I разреда средње школе за кандидате који су завршили први разред, а за ученике I разреда уверење – потврду гимназије о оценама на крају првог полугодишта I разреда (за упис у други разред);
- оверене фотокопије сведочанстава I и II разреда гимназије за кандидате који су завршили први и други разред гимназије, а за ученике II разреда оверене фотокопије сведочанстава I разреда гимназије и уверење – потврду гимназије о оценама на крају првог полугодишта II разреда (за упис у трећи разред);

Фотокопије докумената, тражених по конкурс, кандидати оверавају у општини, суду или код јавног бележника.

Кандидати долазе на све предвиђене провере у оквиру селекције у пратњи родитеља – старатеља и том приликом дужни су да понесу јачку књижицу (или другу исправу) са овереном фотографијом. Све путне трошкове превоза од места становања до места селекције, односно провера сносе кандидати који конкуришу за упис у Војну гимназију.

Селекција кандидата за ученике Војне гимназије реализује се у три дела.

У првом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и српског језика, која се реализује у Интернату Војне гимназије (Хумска 22, Београд). Приликом доласка на проверу физичких способности кандидат са собом обавезно носи потребну спортску опрему и прописану потврду од изабраног лекара (не старију од 10 дана) да може приступити провери физичких способности. Уколико кандидат не задовољи критеријуме провере физичке способности, не упућује се на следећи облик селекције. Приликом доласка на провере знања кандидат доноси потребан школски прибор. Да би задовољио критеријуме првог дела селекције кандидат мора остварити најмање по пет бодова на провери знања из српског језика и књижевности и математике.

На основу резултата првог дела селекције формира се **Прелиминарна ранг-листа** по мерилима за утврђивање редоследа кандидата и објављује на сајту Војне гимназије. Кандидат који сматра да су његова права повређена може поднети приговор Војној гимназији у року од три дана од дана објављивања ове ранг-листе.

МЕРИЛА ЗА УТВРЂИВАЊЕ РЕДОСЛЕДА ПРИЈАВЉЕНИХ КАНДИДАТА:

- успех из основне школе, максималан број бодова је 40;
- провера знања из математике, максималан број бодова је 20;
- провера знања из српског језика, максималан број бодова је 20 и
- провера физичке способности, максималан број бодова је 20.

Кандидати ће бити ранжирани на основу укупно оствареног броја бодова, а у случају истог броја бодова, предност ће имати кандидат са више освојених бодова на провери знања из математике, затим са физичке провере и на крају из српског језика.

У другом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу психолошкој процени у надлежној војној здравственој установи. Приликом доласка на процену кандидат је у обавези да понесе попуњен образац извода из здравственог картона. Да би задовољио критеријум на психолошкој процени, кандидат мора припадати 1. 2. или 3. категорији (односно кандидати из 4. и 5 категорије не задовољавају критеријум).

У трећем делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу медицинско-здравственој процени у надлежној војној здравственој установи. Психолошка и медицинско здравствена процена планиране су у Новом Саду (ВМЦ Н. Сад), Београду (ВМЦ Карабурма) и Нишу (ВБ Ниш).

Позивање кандидата у свим фазама селекције вршиће територијални органи регионалних центара Министарства одбране, према распореду који ће издати Војна гимназија.

Током процеса селекције врши се и безбедносна провера кандидата.

Психолошка процена, медицинско-здравствена процена и безбедносна провера не бодују се, већ су елиминационог карактера.

Конкурс је отворен од **1. фебруара до 15. марта 2020. године**.

Листа изабраних кандидата биће објављена на сајту Војне гимназије **17. јуна 2020. године**, док ће примљени кандидати добити обавештење о пријему и о првом родитељском састанку крајем јуна. Кандидат има право на примедбе које подноси писаним путем Војној гимназији, у року од 15 дана од дана објављивања Листе изабраних кандидата на сајту. Примедбе кандидата разматра и решава Управа за кадрове Министарства одбране.

Детаљније информације у вези са начином селекције, критеријумима за проверу физичке способности, тестовима знања из прошлости година, као и информације о школовању у Војној гимназији могу се видети на сајту www.gimnazija.mod.gov.rs.

Такође, информације се могу добити путем мејла vogi@mod.gov.rs, на телефон 011/3603-966 и 011/3603-972 или у Војној гимназији, Хумска 22, Београд (радним данима од 12.00 до 14.00 часова).

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ расписује КОНКУРС

за пријем кандидата из грађанства за ученике
Средње стручне војне школе

У школској 2020/2021. години извршиће се пријем **50** кандидата оба пола из грађанства (у даљем тексту: кандидати) за ученике првог разреда Средње стручне војне школе (**30** ученика за смер Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана и **20** ученика за смер Јединице за електронска дејства).

УСЛОВИ КОНКУРСА

Кандидати треба да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора, односно да им није изрицана заводска мера.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

- да су рођени 2004. године или касније;
- да су завршили V, VI и VII разред и прво полугодиште VIII разреда, односно VIII разред основне школе, и при томе постигли најмање врло добар просечан општи успех школовања;
- да у свим разредима школовања из владања имају најмање оцену 4 (врло добар).

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и физике, психолошкој процени, медицинско-здравственој процени и безбедносној провери.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕНИКА

Школовање у Средњој стручној војној школи траје четири године. Ученици се школују по плану и програму војног смера Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране и Јединице за електронска дејства.

Након завршеног школовања у Средњој стручној војној школи ученици се примају у Војску Србије у својству професионалног подофицира, у чину водника.

За време школовања ученици Средње стручне војне школе имају статус војног лица, у складу са Законом о Војсци Србије.

За време школовања ученицима су обезбеђени смештај и исхрана у интернату, уџбеници, школски прибор, одећа и обућа, здравствена заштита и новчана примања у складу са прописом којим су уређени услови, начин остваривања и висина новчаних примања у Министарству одбране Републике Србије, а трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије.

Међусобна права и обавезе лица примљених на школовање и Министарства одбране Републике Србије регулишу се уговором. У случају прекида школовања због неиспуњења обавеза дефинисаних уговором, лице на школовању и његов законски заступник у обавези су да надокнаде трошкове школовања.

НАЧИН КОНКУРСИЊА И ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА КОНКУРСА

Кандидати подносе пријаву територијалном органу регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места пребивалишта.

Кандидати чије је пребивалиште на територији АП Косово и Метохија обраћају се територијалном органу регионалног центра Министарства одбране који је најближи њиховом месту пребивалишта.

Конкурсна документација неће се враћати кандидатима. Кандидат уз пријаву прилаже:

- оверену фотокопију уверења о држављанству Републике Србије;
- оверену фотокопију извода из матичне књиге рођених;
- потврду надлежног органа да се против кандидата не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од

шест месеци или казном малолетничког затвора, односно да му није изрицана заводска мера;

- оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII и VIII разреда основне школе за кандидате који су завршили основну школу, а за кандидате ученике VIII разреда оверене фотокопије сведочанстава V, VI и VII разреда основне школе и уверење – потврду основне школе о оценама на крају првог полугодишта VIII разреда.

Фотокопије докумената тражених по конкурсним кандидатима оверавају у општини, суду или код јавног бележника.

Кандидати долазе на све предвиђене провере у оквиру селекције у пратњи родитеља – старатеља и том приликом су дужни да понесу јачку књижицу (или другу јавну исправу) са овереном фотографијом.

Све путне трошкове превоза од места становања до места селекције, односно провера сносе кандидати који конкуришу за упис у Средњу стручну војну школу.

Селекција кандидата за ученике Средње стручне војне школе реализује се у три дела.

У првом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу провери физичке способности, провери знања из математике и физике, која се реализује у Интернату ССВШ (Хумска 22, Београд). Приликом доласка на провере знања и способности кандидат доноси потребан школски прибор и спортску опрему.

Приликом доласка на проверу физичких способности кандидат са собом обавезно носи потребну спортску опрему и прописану потврду од изабраног лекара (не старију од 10 дана) да може приступити провери физичких способности.

Уколико кандидат не задовољи критеријуме провере физичке способности, не упућује се на следећи облик селекције.

Да би задовољио критеријуме првог дела селекције кандидат мора остварити најмање **по један бод** на провери знања из математике и физике.

На основу резултата првог дела селекције формира се **Прелиминарна ранг-листа** по мерилима за утврђивање редоследа кандидата и објављује на сајту Средње стручне војне школе. Кандидат који сматра да су његова права повређена може поднети приговор Средњој стручној војној школи, у року од три дана од дана објављивања ове ранг-листе.

МЕРИЛА ЗА УТВРЂИВАЊЕ РЕДОСЛЕДА ПРИЈАВЉЕНИХ КАНДИДАТА:

- успех из основне школе, максималан број бодова је 40;
- провера знања из математике, максималан број бодова је 20;
- провера знања из физике, максималан број бодова је 20 и
- провера физичке способности, максималан број бодова је 20.

Кандидати ће бити ранжирани на основу укупно оствареног броја бодова, а у случају истог броја бодова, предност ће имати кандидат са више освојених бодова на провери знања из математике, затим из физике и на крају са физичке провере.

У другом делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу психолошкој процени у надлежној војној здравственој установи. Приликом доласка на процену кандидат је у обавези да понесе попуњен образац извода из здравственог картона. Да би задовољио критеријум на психолошкој процени мора припадати 1. 2. или 3. категорији кандидата (односно кандидати из 4. и 5 категорије не задовољавају критеријум).

У трећем делу, у трајању од једног дана, кандидати подлежу медицинско-здравственој процени у надлежној војној здравственој установи. Психолошка и медицинско-здравствена процена планиране су у Новом Саду (ВМЦ Н. Сад), Београду (ВМЦ Карабурма) и Нишу (ВБ Ниш).

Позивање кандидата у свим фазама селекције вршиће територијални органи регионалних центара Министарства одбране, према распореду који ће издати Средња стручна војна школа.

Током процеса селекције врши се и безбедносна провера кандидата.

Психолошка процена, медицинско-здравствена процена и безбедносна провера не бодују се, већ су елиминационог карактера.

Конкурс је отворен од **1. фебруара до 15. марта 2020. године**.

Листа кандидата биће објављена на сајту Средње стручне војне школе до **17. јуна 2020. године**, док ће примљени кандидати добити обавештење о пријему и о првом родитељском састанку. Кандидат има право на примедбе које подноси писаним путем Средњој стручној војној школи, у року од 15 дана од дана објављивања Листе изабраних кандидата на сајту.

Примедбе кандидата разматра и решава Управа за кадрове Министарства одбране.

Детаљније информације у вези са начином селекције, критеријумима за проверу физичке способности, тестовима знања из прошлости година, као и информације о школовању у Средњој стручној војној школи могу се видети на сајту www.vojnaskola.mod.gov.rs.

Такође, информације се могу добити путем мејла ssvs@mod.gov.rs, на телефон 011/3603-634 и 011/3603-738 или у Средњој стручној војној школи, Хумска 22, Београд (радним данима од 12.00 до 14.00 часова).

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ р а с п и с у ј е ЈАВНИ КОНКУРС за избор у звање сарадника

Расписује се конкурс за избор у звање сарадника:

- једног сарадника за ужу научну област Интерна медицина подобласт реуматологија у звање асистента;
- једног сарадника за ужу научну област Хирургија подобласт урологија у звање асистента;
- једног сарадника за ужу научну област Инфективне и тропске болести у звање асистента.
- једног сарадника за ужу научну област Патолошка физиологија у звање сарадник у настави.

Расписује се конкурс за поновни избор у звање сарадника: 1. једног сарадника за ужу научну област Хирургија подобласт кардиохирургија у звање асистента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да је кандидат професионални припадник Војске Србије.
- 1) да је кандидат уписао докторске академске студије или му је као магистру наука одобрена тема за израду докторске дисертације;
- 2) да је кандидат студије завршио са просечном оценом најмање осам (8).

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати треба да приложе:

- биографске податке и доказе о испуњености услова конкурса.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање сарадника подносе се на адресу Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране Црнотравска 17, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање сарадника“. У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за коју се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидату.

Конкурс је отворен 30 дана рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

СПЕЦИЈАЛНА БРИГАДА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ р а с п и с у ј е ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем кандидата на селективну обуку ради потпуне

72. бригаде за специјалне опарације и 63. падобранске бригаде

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

За пријем кандидата на селективну обуку у Специјалну бригаду могу конкурисати професионални официри, под-официри и професионални војници свих родова и служби из Министарства одбране и Војске Србије који испуњавају следеће опште и посебне услове:

- а) општи услови:
- да испуњавају услове прописане одредбама члана 39. Закона о Војсци Србије;

- да су здравствено способни за војну службу без ограничења;

- да нису осуђивани;

б) посебни услови:

- да нису старији од 28 година;
- да су он и чланови његове уже породице (брачни друг и деца) држављани Републике Србије;
- да имају радно искуство у Војсци од најмање две године;
- да немају негативних службених оцена и да су им последње две службене оцене најмање „врлодобар“;
- да су психофизички здрави и способни за рад у јединицама Специјалне бригаде, што се утврђује налазом надлежне војнолекарске комисије, психолошким тестирањем за обављање падобранске службе, тестом опште културе и провером физичких способности;
- да испуњавају критеријуме безбедносне провере;
- да су пливачи.

II НАЧИН КОНКУРСИСАЊА:

- кандидати подносе молбе за пријем на селективну обуку у Специјалну бригаду (ВП 8486 Панчево) преко својих матичних команди (у молби обавезно назначити да ли конкурише за 72. бригаду за специјалне операције или 63. падобранску бригаду);
- уз молбу, кандидати обавезно прилажу: кратку биографију, извод из матичне књиге рођених, уверење о држављанству за њега и чланове његове уже породице, оверени образац КОЛП из програмског пакета KaIC, изјаву да жели да обавља падобранску службу, уверење о извршеној провери физичких способности са натуралним показатељима и мишљене команданта ранга батаљона или вишег старешине;
- по пристизању молби и њихове анализе, кандидати који задовоље опште услове конкурса добиће позив преко претпостављене команде, са тачним местом и временом за упућивање на психолошку процену и лекарски преглед ради оцене здравствене способности за падобранца (преглед се реализује на ВМИ Земун, а позив представља уједно и упућницу за преглед); преглед траје 3 (три) дана;
- кандидати који испуне психолошке и здравствене критеријуме долазе на селективну обуку у Специјалну бригаду. Конкурс је отворен до 29. фебруара 2020. године.

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ УПРАВА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ (Ј-1) р а с п и с у ј е

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у својству цивилних лица на служби у Војсци Србије у радни однос на неодређено време

ради потпуне радних места у

I Назив установе Војске Србије у којој се попуњавају радна места:

Центар за испитивање НВО „Никинци“ Технички опитни центар Управе за планирање и развој (Ј-5) Генералштаба Војске Србије, место службовања Никинци.

Радна места која се попуњавају:

- виши истраживач, С2С, један (1) извршилац;
- механичар за возила гусеничаре, ВКВ, један (1) извршилац;
- виши технички сарадник – мерач притиска, ВКВ, један (1) извршилац;
- возач специјалног возила, ВКВ, два (2) извршиоца;
- виши технички сарадник, ССС, два (2) извршиоца;
- грађевински столар, ВКВ, један (1) извршилац;
- чувар-противпожарац, КВ, један (1) извршилац;
- чувар-противпожарац, ПКВ, два (2) извршиоца;
- помоћни радник, ПКВ, три (3) извршиоца.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су кандидати држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за рад у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, и да нису осуђивани на казну затвора од најмање 6 месеци;

- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу.

Посебни услови:

радно место на редном броју 1:

- да кандидат има звање дипломирани електроинжењер (С2С);

радно место на редном броју 2:

- да кандидат има завршен 5. степен стручне спреме – ВКВ, смер механичар за возила или други адекватан смер;

радно место на редном броју 3:

- да кандидат има завршен 5. степен стручне спреме – ВКВ;

радно место на редном броју 4:

- да кандидат има завршен 5. степен стручне спреме – ВКВ и положене Б (Б1, Б, БЕ) и Ц (Ц1, Ц,) категорије;

радно место на редном броју 5:

- да кандидат има завршен 4. степен стручне спреме;

радно место на редном броју 6:

- да кандидат има завршен 5. степен стручне спреме – ВКВ, грађевински смер;

радно место на редном броју 7:

- да кандидат има завршен 3. степен стручне спреме – КВ и да је психофизички способан за дужност;

радно место на редном броју 8:

- да кандидат има завршен осмогодишњу школу и да је психофизички способан за дужност, ПКВ;

радно место на редном броју 9:

- да кандидат има завршен осмогодишњу школу и да је психофизички способан за дужност, ПКВ.

II Заједничко за сва радна места:

Изборни поступак: У изборном поступку биће примењени критеријуми прописани Одлуком о утврђивању мера за спровођење стратегије каријерног вођења и саветовања у Републици Србији у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист“, бр. 6/14, 23/15, 30/17, 26/18).

За сва радна места биће спроведене следеће активности у селекцији: просек оцена са нивоа школовања предвиђеног за формацијско место које се попуњава (40% од укупног броја бодова), психолошка процена кандидата (40% од укупног броја бодова), разговор са кандидатом (20% од укупног броја бодова), медицинско-здравствена процена и безбедносна провера.

Место, дан и време када ће се спровести изборни поступак: Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запослење на радним местима за која конкуришу биће упућени на психолошку процену капацитета у надлежне војноздравствене установе. Наведена процена врши се путем стандардизованих тестова.

О датуму, времену и месту обављања процене психолошких капацитета кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у својим пријавама или путем мејла на e-mail адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на психолошкој процени или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка, губе право да даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље процену психолошких капацитета биће организован разговор.

Кандидати који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право да даље учешће у изборном поступку.

О датуму, времену и месту обављања разговора кандидати ће бити благовремено обавештени писаним путем или путем мејла на мејл адресе наведене у пријави.

За кандидате који уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера у складу са Правилником о безбедносним проверама лица које обавља Војнобезбедносна агенција.

Изабрани кандидати пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о општој здравственој способности за рад на формацијском месту на које су конкурисали.

III Рок за подношење пријаве на јавни конкурс је 30 (тридесет) дана и почиње да тече наредног дана од дана када је јавни конкурс оглашен у магазину „Одбрана“.

IV Лице задужено за давање обавештења о јавном конкурс: Александар Петровић, телефон 022/443-122 лок. 34-510 и Никола Васиљевић, телефон 011/3401-007.

V Адреса на коју се подноси пријава за јавни конкурс: Поштом на адресу: Центар за испитивање НВО „Никинци“, Главна бб, 22422 с. Никинци, са назнаком „за јавни конкурс“.

Лична достава пријава може се извршити у деловодству Центра за испитивање НВО „Никинци“, Главна бб, 22422 с. Никинци.

VI Докази који се прилажу уз пријаву на јавни конкурс:

Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, имејл адреса, редни број радног места на које се конкурише, кандидати поред кратке биографије прилажу и следеће:

- за сва радна места – оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује стручна спрема, односно стечено прописано звање или занимање; уверење о држављанству (не старије од шест месеци); извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац – не старије од шест месеци); уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци); уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци; уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.
- за радна места под редним бројем 2, 3, 4, 5, 6 и 7 – оригинал или оверена копија сведочанства за сваки разред завршене школе.

Сви докази прилажу се у оригиналу или у фотокопији коју је оверио јавни бележник. Изузетно у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници докази могу бити оверени у основним судовима, судским јединицама, пријемним канцеларијама основних судова, односно општинским управама као поверени посео.

Напомена:

Неблаговремене, недопштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној у општини, суду или код јавног бележника, биће одбачене решењем.

Согласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије између кандидата који испуњавају услове конкурса, првенство под једнаким условима има супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених на вршењу службе у Војсци Србије и супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Пробни рад обавезан је за све оне кандидате који први пут заснивају радни однос у државном органу. Пробни рад за радни однос заснован на неодређено време траје 6 месеци. Запосленом који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује министар одбране.

Одредбом члана 9. и члана 103. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016) прописано је, између осталог, да у поступку који се покреће по захтеву странке орган може да оствари увид, прибавља и обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција када је то неопходно за одлучивање, осим ако странка изричито изјави да ће податке прибавити сама.

Потребно је да кандидат попуни изјаву којом се одређује за једну од две могућности: да орган прибави податке о којима се води службена евиденција или да ће то кандидат учинити сам. Наведену изјаву је могуће преузети на веб-страници Министарства одбране Републике Србије www.mod.gov.rs. Потписану изјаву неопходно је доставити уз напред наведене доказе како би орган могао даље да поступа.

Документа о чињеницама о којима се води службена евиденција су: уверење о држављанству; извод из матичне књиге рођених; уверење из суда и МУП-а да се против лица не води кривични поступак, односно да лице није осуђивано на казну затвора у трајању од најмање 6 месеци; уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.

Кандидати који конкуришу на више формацијских места подносе појединачне пријаве за свако формацијско место на које конкуришу у којима наводе уз коју од пријава су приложили тражене доказе.

Лице које је већ запослено у Министарству одбране и Војсци Србије, а које се пријављује на јавни конкурс, уместо уверења о држављанству и извода из матичне књиге рођених, подноси решење о распоређивању на радно место, односно формацијско место у организационој јединици у којој ради, или решење да је нераспоређено.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ СЕКТОР ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ РЕСУРСЕ УПРАВА ЗА ОДБРАМБЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ Војнотехнички институт расписује ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица у својству цивилних лица на служби у Војсци Србије у радни однос на неодређено време ради потпуне формацијских места у

1. Назив установе Министарства одбране у којој се попуњавају радна места:

Војнотехнички институт Београд, Управе за одбрамбене технологије, Сектора за материјалне ресурсе, Министарства одбране, Републике Србије

Радна места која се попуњавају:

1. референт за међународну сарадњу и односе са јавношћу, ВСС – 1 извршилац,
2. технолог, ВСС – 1 извршилац,
3. технолог, ВСС – 1 извршилац,
4. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
5. технолог, ВСС – 1 извршилац,
6. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
7. технолог, ВСС – 1 извршилац,
8. истраживач, ВСС – 2 извршиоца,
9. технолог, ВСС – 1 извршилац,
10. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
11. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
12. технолог, ВСС – 1 извршилац,
13. истраживач, ВСС – 2 извршиоца,
14. технолог, ВСС – 1 извршилац,
15. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
16. истраживач, ВСС – 2 извршиоца,
17. технолог, ВСС – 1 извршилац,
18. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
19. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
20. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
21. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
22. технолог, ВСС – 2 извршиоца,
23. пројектант, ВСС – 2 извршиоца,
24. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
25. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
26. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
27. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
28. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
29. истраживач, ВСС – 2 извршиоца,
30. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
31. истраживач, ВСС – 3 извршиоца,
32. технолог, ВСС – 1 извршилац,
33. технолог, ВСС – 2 извршиоца,
34. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
35. истраживач, ВСС – 2 извршиоца,
36. технолог, ВСС – 2 извршиоца,
37. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
38. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
39. технолог, ВСС – 1 извршилац,
40. пројектант, ВСС – 1 извршилац,
41. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
42. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
43. технолог, ВСС – 1 извршилац,
44. радник на прототипским пословима, 5. степен – 3 извршиоца,
45. истраживач, ВСС – 1 извршилац,
46. самостални референт за књиговодство – оператер, CCC – 1 извршилац,
47. референт за уговарање, CCC – 1 извршилац,
48. референт за саобраћајне послове – диспечер, ВШС – 1 извршилац,
49. радник на прототипским пословима, 3. степен – 1 извршилац.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су кандидати пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за рад у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;

- да нису осуђивани на казну затвора од најмање 6 месеци;
- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

за радно место под ред. бр. 1:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет из области друштвено-хуманистичких наука на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме, знање енглеског језика;

за радно место под ред. бр. 2:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: системи наоружања (војно машинство), или производно машинство, или машинске конструкције, или војноиндустријско инжењерство на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;

за радно место под ред. бр. 3:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: системи наоружања (војно машинство), или производно машинство, или машинске конструкције, или војноиндустријско инжењерство на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;

за радно место под ред. бр. 4:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: рачунарско инжењерство, или софтверско инжењерство и информационе технологије, или рачунарство и аутоматика, или телекомуникациони системи, или обрада сигнала, или ембедед системи и алгоритми, или примењена електроника, или електроника, или телекомуникације и обрада сигнала, или радио-комуникациони инжењеринг и технологије, или софтверско инжењерство, или рачунарско инжењерство, или информациони системи, или аутоматско управљање, или микроталасна техника, или сигнали и системи, или рачунарска техника и информатика, или системско инжењерство и радио-комуникације, или софтверско инжењерство, звање дипломирани инжењер електротехнике, магистар електротехничких наука или мастер инжењер електротехнике и рачунарства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;

за радно место под ред. бр. 5:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: системи наоружања (војно машинство), или производно машинство, или машинске конструкције, или војноиндустријско инжењерство на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;

за радно место под ред. бр. 6:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: системи наоружања (војно машинство), или производно машинство, или машинске конструкције, или војноиндустријско инжењерство; звање дипломирани машински инжењер, магистар техничких наука или мастер инжењер машинства; просечна оцена у току студија 8,00 и више;

за радно место под ред. бр. 7:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: системи наоружања (војно машинство), или производно машинство, или машинске конструкције, или војноиндустријско инжењерство на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;

за радно место под ред. бр. 8:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: мотори СУС или моторна возила, или аутомобилско инжењерство; звање дипломирани машински инжењер, магистар техничких наука или мастер инжењер машинства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;

за радно место под ред. бр. 9:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: мотори СУС или моторна возила, или аутомобилско инжењерство на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;

за радно место под ред. бр. 10:

- да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: примењена електроника, или електроника или електроенергетски системи, или електроенергетика – електроенергетски системи, или електроенергетика – енергетска електроника и електричне машине; звање дипломирани инжењер електротехнике, магистар електротехничких наука или мастер инжењер

- најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
- **за радно место под ред. бр. 33:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модул: ваздухопловство (аерокосмо-техника) на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
 - **за радно место под ред. бр. 34:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модул: ваздухопловство (аерокосмо-техника); знање дипломирани инжењер машинства, магистар техничких наука или мастер инжењер машинства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 35:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: ваздухопловство (аерокосмо-техника) или бродоградња или моторна возила или шинска возила или железничко машинство или примењена механика и аутоматско управљање; знање дипломирани машински инжењер, магистар техничких наука или мастер инжењер машинства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 36:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: бродоградња или ваздухопловство или заваривање и заварене конструкције или моторна возила или производно машинство или системи наоружања или шинска возила или транспортно инжењерство или конструкције и логистика или механизација и конструкционо инжењерство или машинске конструкције или развој и инжењеринг или производно-информационе технологије или војно-индустријско инжењерство или машинско инжењерство или аутомобилско инжењерство или пројектовање у машиноградњи на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
 - **за радно место под ред. бр. 37:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: рачунарско инжењерство, или софтверско инжењерство и информационе технологије, или рачунарство и аутоматика, или телекомуникациони системи, или обрада сигнала, или ембедед системи и алгоритми, или примењена електроника, или електроника, или телекомуникације и обрада сигнала, или радио-комуникациони инжењеринг и технологије, или софтверско инжењерство, или рачунарско инжењерство, или информациони системи, или аутоматско управљање, или микроталасна техника, или сигнали и системи, или рачунарска техника и информатика, или системско инжењерство и радио-комуникације, или софтверско инжењерство, или електроенергетски системи, или електроенергетика, или електроенергетика – електроенергетски системи, или електроенергетика – енергетска електроника и електричне машине; знање дипломирани инжењер електротехнике, магистар електротехничких наука или мастер инжењер електротехнике и рачунарства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 38:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модул: рачунарско инжењерство, или софтверско инжењерство и информационе технологије, или рачунарство и аутоматика, или телекомуникациони системи, или обрада сигнала, или ембедед системи и алгоритми, или примењена електроника, или електроника, или телекомуникације и обрада сигнала, или радио-комуникациони инжењеринг и технологије, или софтверско инжењерство, или рачунарско инжењерство, или информациони системи, или аутоматско управљање, или микроталасна техника, или сигнали и системи, или рачунарска техника и информатика, или системско инжењерство и радио-комуникације, или софтверско инжењерство, или електроенергетски системи, или електроенергетика, или електроенергетика – електроенергетски системи, или електроенергетика – енергетска електроника и електричне машине на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
 - **за радно место под ред. бр. 39:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: војно машинство, термотехника, ваздухопловство, аерокосмо-техника, системи наоружања, аутоматско управљање на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
 - **за радно место под ред. бр. 40:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: рачунарско инжењерство, или софтверско инжењерство и информационе технологије, или рачунарство и аутоматика, или телекомуникациони системи, или обрада сигнала, или ембедед системи и алгоритми, или примењена електроника, или електроника, или телекомуникације и обрада сигнала, или радио-комуникациони инжењеринг и технологије, или софтверско инжењерство, или рачунарско инжењерство, или информациони системи, или аутоматско управљање, или сигнали и системи, или рачунарска техника и информатика, или системско инжењерство и радио-комуникације, или софтверско инжењерство; знање дипломирани инжењер електротехнике, магистар електротехничких наука или мастер инжењер електротехнике и рачунарства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 41:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: ваздухопловство (аерокосмо-техника), или производно машинство, или машинство и информационе технологије, или механика; знање дипломирани машински инжењер, магистар техничких наука или мастер инжењер машинства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 42:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: рачунарско инжењерство, или софтверско инжењерство и информационе технологије, или рачунарство и аутоматика, или телекомуникациони системи, или обрада сигнала, или ембедед системи и алгоритми, или примењена електроника, или електроника, или телекомуникације и обрада сигнала, или радио-комуникациони инжењеринг и технологије, или софтверско инжењерство, или информациони системи, или аутоматско управљање, или сигнали и системи, или рачунарска техника и информатика, или системско инжењерство и радио-комуникације, или софтверско инжењерство; знање дипломирани инжењер електротехнике, магистар електротехничких наука или мастер инжењер електротехнике и рачунарства, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 43:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: производно машинство, или машинство и информационе технологије на основним и мастер академским студијама у обиму од најмање 240 ЕСП бодова или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме;
 - **за радно место под ред. бр. 44:** да кандидат има завршен 5. степен стручне спреме, подручје рада: машинство и обрада метала, образовни профил (занимања): металостругар – специјалиста, или металолодочар – специјалиста или металобрусач – специјалиста;
 - **за радно место под ред. бр. 45:** да кандидат има завршен одговарајући факултет, модули: рачунарска техника и информатика, или рачунарство и информатика, или информациони инжењеринг, или рачунарско инжењерство или информационе технологије или информациони системи и технологије на основним и мастер академским студијама или на основним студијама којим је стекао VII-1 стручне спреме, просечна оцена у току студија 8,00 и више;
 - **за радно место под ред. бр. 46:** да кандидат има завршену средњу школу у четворогодишњем трајању, подручје рада: економија;
 - **за радно место под ред. бр. 47:** да кандидат има завршену средњу школу у четворогодишњем трајању, подручје рада: економија;
 - **за радно место под ред. бр. 48:** да кандидат има завршену одговарајућу вишу школу или студије у обиму од 180 ЕСП бодова, област: саобраћајно инжењерство.
 - **за радно место под ред. бр. 49** – завршена средња школа у трогодишњем трајању, образовни профил (занимања) бравар;
- Зажедничко за сва радна места:**
Изборни поступак: У изборном поступку биће примењена Одлука о критеријумима за пријем цивилних лица на службу у Војсци Србије јавним конкурсом и без јавног конкурса („Службени војни лист“, бр. 13/19).
- За радно место под редним бројем 1 биће спроведене следеће активности у селекцији: просек оцена са нивоа школовања предвиђеног за формацијско место које се попуњава

(30% од укупног броја бодова), провера знања и способности укључујући и проверу знања енглеског језика (20% од укупног броја бодова и то провера стручних знања 15%, а провера знања енглеског језика 5%), психолошка процена кандидата (40% од укупног броја бодова), разговор са кандидатом (10% од укупног броја бодова), медицинско-здравствена процена и безбедносна провера.

За радна места под редним бројем 2 до редног броја 49 биће спроведене следеће активности у селекцији: просек оцена са нивоа школовања предвиђеног за формацијско место које се попуњава (30% од укупног броја бодова), провера стручних знања и способности (20% од укупног броја бодова), психолошка процена кандидата (40% од укупног броја бодова), разговор са кандидатом (10% од укупног броја бодова), медицинско-здравствена процена и безбедносна провера.

Место, дан и време када ће се спровести изборни поступак:

Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запослење на формацијским местима за која конкуришу биће упућени на психолошку процену капацитета у надлежне војноздравствене установе. Наведена процена врши се путем стандардизованих тестова.

О датуму, времену и месту обављања процене психолошких капацитета кандидати ће бити благовремено обавештени писаним путем или путем мејла на имејл адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на психолошкој процени или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље процену психолошких капацитета биће организована провера знања и способности.

Провера знања и способности за радно место под редним бројем 1 спроводи се из области јавних комуникација и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције. Провера знања енглеског језика спроводи се путем стандардизованог теста у организацији Катедре за стране језике Војне академије.

Провера знања и способности за радна места под редним бројем 4, 10, 11, 15, 19, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 37, 38, 40 и 42 спроводи се из области електротехнике и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радна места под редним бројем 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 41, 43, 44 и 49 спроводи се из области машинства и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радна места под редним бројем 20 и 21 спроводи се из области хемије и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радно место под редним бројем 22 спроводи се из области текстилне технологије и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радна места под редним бројем 26 и 45 спроводи се из области информатике и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вредније се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радна места под редним бројем 46 и 47 спроводи се из области економије и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора,

а вреднује се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Провера знања и способности за радно место под редним бројем 48 спроводи се из области саобраћаја и то на тај начин што кандидат на тесту знања одговара на питања бирањем једног тачног одговора или више тачних одговора, а вреднује се тако што се одређује проценат тачних одговора. Кандидати са више од 50% тачних одговора могу да учествују у даљем току селекције.

Кандидати који не задовоље на провери знања или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље проверу знања и способности биће организован разговор.

О датуму, времену и месту обављања провере знања и способности и разговора кандидати ће бити благовремено обавештени писаним путем или путем мејла на имејл адресе наведене у пријави.

За кандидате који уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера у складу са прописима којима је уређено вршење безбедносне провере у Министарству одбране.

Изабрани кандидати пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о општој здравственој способности за рад на формацијском месту на које су конкурисали.

Место рада: Београд.

II. Рок за подношење пријаве на јавни конкурс: 30 (тридесет) дана и почиње да тече наредног дана од дана када је јавни конкурс оглашен у магазину „Одбрана“, на веб-страници Министарства одбране, у дневном листу „Политика“ и у периодичном издању огласа Националне службе за запошљавање.

III. Лица задужена за давање обавештења о јавном конкурс: Наташа Радовановић, дипл. правник, тел. 011/2051-317 и Нада Кочовић, дипл. економиста, тел. 011/2051-242.

IV. Адреса на коју се подноси пријава на јавни конкурс: Поштом на адресу Војнотехнички институт, Ратка Ресановића 1, 11000 Београд, са назнаком „за јавни конкурс“. Лична достава пријава може се извршити у деловодству Војнотехничког института, Ратка Ресановића 1, Београд.

VI. Докази који се прилажу уз пријаву на јавни конкурс: Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, имејл адреса, редни број радног места на које се конкурише, кандидати, поред кратке биографије прилажу и следеће:

За радно места под редним бројем 1: оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује стручна спрема, односно стечено прописано звање; уверење о држављанству (не старије од шест месеци); извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац - не старије од шест месеци); уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци); уверење надлежног органа МУП да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци; уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа; уверење, сертификат, потврду или други одговарајући доказ о знању енглеског језика.

За радна места под редним бројем 2 до 49: оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује стручна спрема, односно стечено прописано звање или занимање; уверење о држављанству (не старије од шест месеци); извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац - не старије од шест месеци); уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци); уверење надлежног органа МУП да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци; уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.

Кандидати са завршеним мастер студијама дужни су да доставе и дипломе или уверења о завршеним основним академским студијама.

Кандидати са завршеним магистарским студијама дужни су да доставе и дипломе или уверења о стеченој високој стручној спрем.

Сви докази се прилажу у оригиналу или у фотокопији која је оверена код јавног бележника.

Изузетно у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници, приложени докази могу бити оверени у основним судовима, судским јединицама, пријемним канцеларијама основних судова, односно општинским управама као поверени посао.

Напомена: Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве, уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или у фотокопији овереној код јавног бележника, биће одбачене закључком.

Сасгласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије, при избору за пријем у службу у својству цивилног лица на служби у Војсци Србије додатно се вреднује чињеница да

је кандидат супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у Војсци Србије, дете палог борца, супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања и супружник односно члан породице професионалног војног лица.

Пробни рад је обавезан за све оне кандидате који први пут заснивају радни однос у државном органу. Пробни рад за радни однос заснован на неодређено време траје шест месеци. Запосленом који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду без отказа.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује министар одбране.

Одредбом члана 9. и члана 103. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16) прописано је, између осталог, да у поступку који се покреће по захтеву странке орган може да оствари увид, прибавља и обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција када је то неопходно за одлучивање, осим ако то странка изричито изјави да ће податке прибавити сама.

Потребно је да кандидат попуни изјаву којом се одређује за једну од две могућности: да орган прибави податке о којим се води службена евиденција или да ће то кандидат учинити сам. Наведену изјаву могуће је преузети на веб-страници Министарства одбране Републике Србије www.mod.gov.rs. Потписану изјаву неопходно је доставити уз напред наведене доказе како би орган могао даље да поступа.

Документа о чињеницама о којима се води службена евиденција су: уверење о држављанству; извод из матичне књиге рођених; уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, уверење из МУП-а да лице није осуђивано на казну затвора у трајању од најмање шест месеци и уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.

Кандидати који конкуришу на више формацијских места подносе појединачне пријаве за свако формацијско место на које конкуришу у којима наводе уз коју од пријава су приложили тражене доказе.

Лице које је већ запослено у Министарству одбране и Војсци Србије, а које се пријављује на јавни конкурс, уместо уверења о држављанству и извода из матичне књиге рођених, подноси решење о распоређивању на радно место, односно формацијско место у организационој јединици у којој ради или решење да је нераспоређено.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ОПШТИ ПОЗИВ

ЗА УВОЂЕЊЕ У ВОЈНУ ЕВИДЕНЦИЈУ

На основу члана 15. Закона о војној, радној и материјалној обавези („Сл. гласник РС”, бр. 88/09, 95/10 и 36/18) и члана 4. став 3. Уредбе о начину и поступку извршавања војне, радне и материјалне обавезе („Сл. гласник РС”, број 100/11), позивамо сва лица мушког пола, држављане Републике Србије, рођена 2002. године, и старијих годишта, који нису уведени у војну евиденцију, да се јаве у Центар Министарства одбране за локалну самоуправу.

Увођење у војну евиденцију, по општем позиву, вршиће се у периоду од **13. јануара до 28. фебруара 2020. године**, у времену од 9.00 до 15.00 часова, а након тога по појединачном позиву, током целе године.

Регрут који се уводи у војну евиденцију треба да понесе личну карту.

Уколико не поседује личну карту, на увид понети другу јавну исправу из које се може утврдити идентитет, а у иностранству важећу путну исправу.

Регрути који бораве у иностранству дужни су да се ради увођења у војну евиденцију јаве надлежном дипломатско-конзуларном представништву Републике Србије.

Информације о увођењу у војну евиденцију могу се добити у Центру Министарства одбране за локалну самоуправу надлежном према месту пребивалишта, надлежном дипломатско-конзуларном представништву Републике Србије у иностранству и на сајту Министарства одбране www.mod.gov.rs, у секцији „ОБАВЕЗЕ ОДБРАНЕ”, на линку „Увођење у војну евиденцију”.

ЦЕНТАР МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ ЗА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ

www.mod.gov.rs

Конкурси су отворени од 4. фебруара, првог дана од објављивања „Одбране”



Обука у управљању
теренским возилима
Фото: Горан Станковић



Нова балистичка опрема за припаднике „Кобри“ из домаће производње

Фото: Даримир Банда

